Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 178

Poznań, środa dnia 16 kwietnia 1930

Rok XXV

Bezwartościowy traktat handlowy

Gdy w połowie marca rb. prezydent Rzeszy Niemieckiej Hindenburg zdecydował się podpisać umowę likwidacyjną i wyraził swą zgodę na podpisanie przez pełnomocników niemieckich traktatu handlowego z Polską, równocześnie wystąpił z żądaniem opracowania specjalnego programu pomocy dla wschodu niemieckiego, rzekomo zagrożonego politycznie i gospodarczo przez wspomniane układy, oraz wzięcia w obronę niemieckiego rolnictwa.

Niejako w wykonaniu tego polecenia rząd kanclerza Brüninga przedstawił parlamentowi łącznie z przedłożeniami podatkowemi szczegółowy program agrarny, zawierający cały szereg podwyżek celnych bądź w formie zafiksowanej bądź też w formie upoważnień dla rządu. Autorem programu jest min. aprowizacji Schiele, przywódca wszechniemieckiej organizacji rolniczej, t. zw. „zielonego frontu". Jak wiadomo z depesz, program Schielego przyjęto już w trzeciem czytaniu w parlamencie.

Z chwilą wejścia w życie jego postanowień traci dla Polski świeżo zawarty układ handlowy prawie wszelką wartość. Wprowadzone bowiem cła niemieckie uniemożliwią wywóz do Niemiec wszystkich bez mała naszych płodów rolniczych i artykułów hodowlanych. Cła te bowiem mają charakter nietyle protekcyjny, ile prohibicyjny. Delegacja polska wykazała w rokowaniach handlowych z Niemcami nadmiar dobrej woli i wierzyła w taką samą dobrą wolę Niemiec. Myśmy tych złudzeń nie mieli, znając z wiekowego doświadczenia psychikę niemiecką, a szczególnie jej nastawienie wobec Polski. Zajmowaliśmy zatem zawsze krytyczne stanowisko wobec ustępstw, czynionych Niemcom w ciągu pięcioletnich rozmów i rokowań, i odnosiliśmy się sceptycznie wobec rzekomych olbrzymich korzyści, jakie sobie obiecywano z wejścia w życie traktatu handlowego.

Przewidywania nasze sprawdzają się rychlej, niż można było przypuszczać, w kołach zaś, które do niedawna zarzucały nam „szowinizm" i „niezrozumienie ducha czasu" w związku z naszem krytycznem ujęciem problemu polsko-niemieckich stosunków politycznych i gospodarczych zaznaczyło się jakgdyby otrzeźwienie. Piszemy „jakgdyby", gdyż motywem tej nagłej zmiany poglądów są nietylko wydarzenia dokonujące się w łonie gabinetu niemieckiego i na terenie parlamentu Rzeszy, lecz i obawa przed zwołaniem Sejmu, który jedynie ma prawo upoważnić na drodze ustawodawczej Prezydenta do ratyfikowania umów zawartych z Niemcami, a Sejm — jak wiadomo — ma na warsztacie sprawę przekroczeń budżetowych. Jakkolwiek zatem oburzenie okazywane obecnie przez prasę „sanacyjną", ma podkład dwojaki, należy stwierdzić, że postępowanie rządu i parlamentu niemieckiego jest istotnie niesłychane, pogwałca bowiem w sposób jaskrawy samą zasadę, na której oparty był traktat, t. j. względną równowagę korzyści i strat.

Przypominamy cykl naszych artykułów poświęconych analizie postanowień traktatu; stwierdziliśmy wówczas, że tą dziedziną w Polsce, która przy ówczesnym układzie stosunków mogłaby odnieść pewne korzyści z traktatu, było rolnictwo. Powiedzieliśmy jednak, że „dopiero przyszłość okaże, czy korzyści, jakich rolnictwo oczekuje w związku z umową, nie staną się iluzoryczne". Rzeczywistość potwierdziła słuszność naszego sceptycyzmu.

Rząd niemiecki otrzymał upoważnienie do nieograniczonego regulowania ceł na żyto, pszenicę i owies, zależnie od stanu rynkowego cen tych artykułów. Dla jęczmienia cło wynosić będzie od 2 do 12 marek, zależnie od poziomu cen. Najbardziej dotyka nowy program celny nasz eksport jaj, których wywieźliśmy w ub. roku do Niemiec za blisko 80 milj. zł, mimo, iż cło bojowe w stosunku do Polski wynosiło 25 mk. (cło konwencyjne — 5 mk.). Obecna stawka wyniesie 30 mk., co stanowić będzie około 40 proc. wartości towaru. Zupełnie zakwestjonowany jest wywóz naszej trzody chlewnej, na który uzyskaliśmy w traktacie ograniczony kontyngent. Jeśli się przytem uwzględni uciążliwość i ryzyko transportu morskiego, można zgóry powiedzieć, że wywóz trzody z Polski do Niemiec jest nam obecnie uniemożliwiony.

Również podwyżki cła na inne artykuły, jak krochmal, dekstryna, tłuszcze zwierzęce, otręby, mąkę i słód, które wahają się od 50 do kilkuset procent w porównaniu z dotychczasowym stanem, oznaczać będą zupełne skrępowanie naszego eksportu w tej dziedzinie.

Jest rzeczą zupełnie nie do pomyślenia, abyśmy w tych warunkach mogli ratyfikować traktat z Niemcami. Nie możemy bowiem otwierać na rozcież naszych granic dla niemieckiej ekspansji przemysłowej, mając równocześnie zamknięty dostęp do niemieckich rynków nabywczych z zakresu naszej produkcji rolniczej i rolniczo - przemysłowej.

Nowe podwyżki celne w Niemczech są również sprzeczne z duchem i literą podpisanej przez Rzeszę w Genewie międzynarodowej konwencji o t. zw. rozejmie celnym. Z punktu widzenia ogólno - gospodarczego należy wyrazić wątpliwość, czy nowy kurs skrajnego protekcjonizmu agrarnego wyjdzie Niemcom, które są wszakże krajem przedewszystkiem przemysłowym, na zdrowie. Nas zresztą o to głowa nie boli, natomiast wyraźnie stwierdzamy, że odpowiedzialność za dalsze istnienie wojny celnej polsko - niemieckiej spada wyłącznie na Rzeszę. Nie jest wykluczone, że Polska w odpowiedzi na skierowane przeciw jej interesom podwyżki celne i dla zachowania równowagi w handlu z Niemcami, wyda odpowiednie zarządzenia, ograniczające import przemysłowy z Niemiec, niezależnie od protestu, złożonego oficjalnie w Berlinie.

W tem postępowaniu Polska nie będzie, według wszelkiego prawdopodobieństwa, odosobniona. Czy i w jakich rozmiarach to wpłynie na politykę celną Niemiec, przyszłość dopiero okaże.

Oby to, co zrobiono w Berlinie raz ostatecznie otworzyło oczy naszym polskim „locarnistom", pacyfistom i wszystkim, którzy oddawali się dotąd złudzeniom co do Niemiec. Jakżeż wyglądają w świetle ostatnich posunięć niemieckich przedstawiciele rządu i obozu rządowego, którzy się tak pocili i tak się trzęśli z obawy, żeby tylko na miłość Boską Berlin nie zawiódł w ostatniej chwili w sprawie umowy likwidacyjnej i w kwestji traktatu handlowego? Przecież to wszystko robi wrażenie, jak gdyby Berlin był sobie zakpił z rządu polskiego i — niestety — z Polski wogóle.

Gdyby Polskę na to był naraził rząd nie-„sanacyjny", minister spraw zagranicznych zgoła „endecki", czytalibyśmy obecnie w prasie „sanacyjnej" setki artykułów, bryzgających na ministra i cały rząd błotem i jadem złośliwości; ale, że sprawy obrót taki wzięły pod rządami „sanacyjnemi", więc oczywiście... minister „nie mógł tego przewidzieć", a rząd prowadzi w dalszym ciągu Polskę po drogach „potęgi mocarstwowej". Ale coraz mniej jest już w Polsce tych naiwnych, którzy to biorą na serjo.

Zbrojenia Niemiec na morzu

Berlin, 16. 4. (Tel. wł.). Reichstag przyjął dzisiaj na posiedzeniu plenarnem pierwszą ratę w wysokości 2 milj. 900 tys. m. na budowę nowego pancernika typu B.

Kryzys gabinetowy we Francji zażegnany

Wyrównanie stawek emerytalnych

Paryż, 15. 4. (PAT.) Po omówieniu projektu budżetu Izba przyjęła poprawkę kompromisową w sprawie rewizji emerytur cywilnych i wojskowych. Należy zaznaczyć, że sprawa ta była przedmiotem ożywionej dyskusji między Izbą deput. a Senatem. Obecnie Izba deput. 465 głosami przeciw 120 przyjęła całość projektu budżetu.

Paryż, 16. 4. (PAT.) Premier Tardieu znalazł się wczoraj przy ostatecznej debacie nad budżetem w sytuacji wyjątkowo drażliwej wobec zatargu, jaki wynikł między Senatem i Izbą dep. na mocy której każda podwyżka pensji urzędników państwowych powinna by pociągnąć za sobą odpowiednie zwiększenie emerytury. Senat ustawę tę odrzucił zgodnie zresztą z programem rządu.

Rząd jednak nie mógł narażać się na wyraźny konflikt z Izbą dep., która daną ustawę uprzednio przyjęła. Należało szukać pośredniego wyjścia co też Tardieu uczynił, przyjmując kompromisową formułę posła Taurinesa, na mocy której kwestja zwiększenia stawek emerytalnych rozpatrywana będzie dopiero po ostatecznem dokonaniu rewizji ustawy o uposażeniu urzędników państwowych. Pozwoliło to rządowi uzyskać 59 głosów większości.

Kryzys gabinetowy został zażegnany i parlament będzie mógł przed udaniem się na ferje świąteczne przystąpić do głosowania nad ustawą o ubezpieczeniach społecznych, która zmieniona przez Senat, wraca do Izby w brzmieniu, umożliwiającem uniknięcie wielu niedokładności, zawartych w projekcie pierwotnym.

Hoover o układzie morskim

Waszyngton, 16. 4. (PAT.) Prezydent Hoover powitał w przemówieniu układ morski, jako posiadający znaczenie, obliczone na daleką metę. Konferencji udało się doprowadzić redukcję zbrojeń 3 narodów do stanu niższego o około 25 proc. od tego, o jakim mówiono w Genewie, a o 12 mniejwięcej procent niższego od stanu uzbrojenia, przewidzianego przez obecne programy morskie, co będzie osiągnięte w miarę wycofywania statków będących obecnie w użyciu. Najważniejsze jednak, że układ położył kres ciągłemu powiększaniu zbrojeń morskich, oraz zakończył erę nieufności na tle nieustannej rywalizacji w budowie okrętów.

Po podpisaniu angielsko-sowieckiej umowy handlowej

Londyn, 16. 4. (Tel. wł.). Podpisanie angielsko-rosyjskiej umowy handlowej wywołało w tutejszych kołach socjalistycznych wielkie zadowolenie „Daily Herald" oddaje się różowym nadziejom, że umowa ta wpłynie na uzdrowienie stosunków gospodarczych w Anglji i przyczyni się do umocnienia powszechnego pokoju.

Komisja do spraw rosyjskich w Watykanie

Citta del Vaticano, 16. 4. W związku z wyodrębnieniem papieskiej komisji „Pro Russia" ze Św. Kongregacji dla Kościoła wschodniego Ojciec święty przyjął członków tej komisji oraz alumnów „Russicum" (kolegjum rosyjskiego) i wygłosił przemówienie, w którem podkreślił znaczenie komisji „Prio Russia", dziękując Opatrzności za wszystko to, co pozwoliła mu zdziałać na rzecz narodu rosyjskiego.

Przeniesienie siedziby komisji „Pro Russia" do Watykano wywołało szereg pogłosek, a m. in. i tę, że archiwum dokumentów, zebranych przez komisję, będzie lepiej zabezpieczone w pałacach apostolskich, zwłaszcza ze względu na zabiegi agentów sowieckich.

Dramat wielkich dusz

Z powodu ukazania się pośmiertnej książki Jerzego Clemenceau: „Blaski i nędze zwycięstwa"

W sobotę, dnia 12 kwietnia, ukazało się we wszystkich prawie krajach Europy ostatnie dzieło Jerzego Clemenceau: „Blaski i nędze zwycięstwa". W Polsce oczekiwana ta oddawna książka, odsłaniająca kulisy wielkiej wojny, ujrzała światło dzienne w wytwornej oprawie dzięki staraniom Wielkopolskiej Księgarni Nakładowej K. Rzepeckiego w Poznaniu, przetłumaczona na język polski przez Jerzego Herniczka, który doskonale odtworzył ostry, namiętny, pełen groźnych pomruków styl starego tygrysa.

Boć i całe to dzieło, pisane w śmiertelnej niemal gorączce w ostatnich chwilach życia 88-letniego starca, to wielki krzyk patrjotycznego bólu, to dramatyczne uniesienie cierpiącej duszy człowieka, który, odchodząc z tego świata, myślał z troską tylko o jednem: o swej Francji, którą kochał z właściwą mu pasją i żywiołowością, często tak przykrą dla innych.

Ostatni głos z za grobu Jerzego Clemenceau zawdzięczamy dziełu: „Le memorial de Foch", spisanemu przez Rajmunda Recouly'ego. Jest to zbiór pewnego rodzaju wywiadów, zebranych przez przyjaciela marszałka i wydanych rok temu, po jego śmierci. Oczywiście dzieło to nie ma wartości bezpośredniej pracy, zwłaszcza, że Foch nie mógł już wobec niego zająć stanowiska, lecz wszyscy, którzy znali wielkiego wodza, osądzili, że poglądy, zawarte w „Le memorial de Foch", to istotnie jego własne myśli. I dziś Francja i cały świat stanęły wobec pośmiertnego starcia dwóch największych współczesnych Francuzów, którzy w czasie wojny odegrali rolę zasadniczą, o ile nie decydującą. Walka ta czyni wrażenie wstrząsające i przejmujące nietylko zgrozą swego pozagrobowego charakteru, ale przedewszystkiem wielkością i znaczeniem przedmiotu sporu, którym jest Francja, są państwa sprzymierzone, jest Europa.

Nie będziemy się zatrzymywali na prywatnych niechęciach, które dzieliły Focha i Clemenceau. Osobiście nie lubili się. Foch skarży się stale, że Clemenceau traktował go źle, pomijał jego opinje, nie dopuszczał go do narad nad układami pokojowemi, przyjmował szorstko i zimno wszystkie jego uwagi. Tak przynajmniej pisze Recouly. A Clemenceau na to odpowiada: „Hej, Foch! Foch! mój dobry Foch! Czyż Pan zapomniał o wszystkiem". I stary tygrys przypomina, jak mianował Focha komendantem szkoły wojennej, mimo, że brat jego był jezuitą, jak później dopomógł do uzyskania dla niego nominacji na naczelnego wodza armij sprzymierzonych, jak go bronił przed atakami parlamentu, kiedy w r. 1918 zachwiał się front na Chemin des Dames i kiedy ważyły się losy zwycięstwa itd. „Foch — pisze — był znakomity nad Marną, Yzerą, pod Doullens. To już wiele znaczy. Nie lubił mnie, co da się doskonale wytłumaczyć; ze swej strony miałem do niego słabość — co również łatwo wytłumaczyć". Clemenceau osobiście nie był lubiany. Był człowiekiem walki. Jego agresywność, połączona zazwyczaj z sarkazmem, nie zjednywała mu przyjaciół. W stałym politycznym zatargu między Clemenceau a Poincaré'm Foch stawał po stronie b. prezydenta republiki. Z drugiej strony Clemenceau, stary radykał, nie lubił, by wojskowi mieszali się do władzy, która, według niego, należała do „cywilów". Uważał, że zadaniem Focha było zwyciężyć na polu bitwy, a już ustalenie pokoju i granic należało do rządu cywilnego. Słuszną jest rzeczą odgradzać wojsko od polityki, ale nie jest jednak dobrze nie uwzględniać argumentów strategicznych, które dać mogą tylko wojskowi.

Zasadnicze starcie między Fochem a Clemenceau nastąpiło na tle traktatu wersalskiego. Foch uważa traktat ten za zły, bo nie uwzględnia on motywów strategicznych i nie daje bezpieczeństwa ani Francji, ani sojusznikom. Foch domagał się dla Francji wojskowej granicy Renu, z tem, że Nadrenja pod względem politycznym stanowić będzie autonomiczne państwo. Uważał, że włączenie do Francji jedynie Alzacji i Lotaryngji nie zabezpiecza jej, bo daje jej tylko granice, jakie uzyskała po klęsce pod Waterloo, granice, otwarte dla nowego wypadu niemieckiego. Jedynie barjera Renu chroniłaby Francję raz na zawsze. Foch zarzuca Clemenceau, że tezy jego nie podtrzymywał, ani nie bronił na konferencji pokojowej, że nawet nie chciał słuchać jego argumentacji.

Co na to odpowiada Clemenceau? Odpowiada przedewszystkiem, że to było sprzeczne z zasadami, w których imię walczyli sprzymierzeni. „Hasłem traktatu wersalskiego — pisze Clemenceau — było oswobodzenie ludów, niepodległość narodowości, tymczasem marszałek Foch i Poincaré rzucili hasło: aneksja pewnego obszaru przy pomocy siły zbrojnej, wbrew woli jego mieszkańców." Odzywa się tu w Clemenceau znowu stary jakobinin, patrjota, wróg Niemiec, lecz mimo wszystko doktryner. Pokój bez aneksji, pokój sprawiedliwy to nie były dla niego frazesy. Pisze on gdzieindziej, że nie chciał tworzyć nowej Alzacji i Lotaryngji, dowodząc, że zagarnięcie Alzacji i Lotaryngji przez Prusy stało się przyczyną klęski Rzeszy bismarckowskiej. Tak argumentuje człowiek, który w ostatnich rozdziałach swej książki pisze z najwyższą odrazą i nienawiścią o Niemcach, który np. kreśli takie zdanie: „wierzę, że cywilizacja weźmie górę nad zdziczeniem i to wystarcza mi, aby wyłączać Niemca z uczciwej powszechności narodów". A jednak ,mimo tej nienawiści, Clemenceau nie myślał o granicy Renu...

A poza tem wysuwa on drugi argument, pisząc „wzięcie Nadrenji było równoznaczne z zerwaniem sojuszu, czego nikt nie odważył mi się zaproponować". Gdy po zakończeniu wojny Clemenceau oświadczył Lloyd George'owi: „Nazajutrz po zawieszeniu broni został pan wrogiem Francji", ten odpowiedział z cynizmem: „Czyż to nie jest nasza tradycyjna polityka?" Wielka Brytanja groziła, że, zgodnie ze swemi zasadami, stanie po stronie słabszego i pokonanego. A czyż można było liczyć na Stany Zjednoczone?

Foch radził nie oglądać się zbytnio na sprzymierzonych, tak jak nie oglądała się Anglja, która natychmiast osiągnęła swój maksymalny cel, niszcząc flotę niemiecką. Clemenceau nie chciał łamać sojuszu. I tu znowu odzywa się doktryner, który chciał utrzymać łączność ludów demokratycznych, walczących wspólnie o sprawiedliwość i prawo. Clemenceau odstąpił od aneksji Renu wzamian za uzyskanie gwarancji bezpieczeństwa od Anglji i Stanów Zjedn., które zobowiązały się, że przyjdą Francji na pomoc, w razie zaatakowania jej. Gwarancje te upadły wobec odmowy ratyfikowania ich przez Stany Zjednoczone. Runęła wraz z niemi koncepcja bezpieczeństwa Europy Jerzego Clemenceau. Francję oszukano. Nie dopełniono wobec niej zobowiązań, jakie uzyskała wzamian za odstąpienie od granicy Renu.

I tu leży niewątpliwie jedno ze źródeł słabości traktatu wersalskiego. Widzi je również Clemenceau. Z jakim żalem, z jaką pretensją pisze on o Stanach Zjednoczonych, które przedstawia jako zbiorowisko skrajnego, egoistycznego materjalizmu! Z jakiem rozczarowaniem pisze o Anglji! Próba utrzymania wielkiej koalicji wojennej nie udała się. Więc czyż warto było robić dla tego, co okazało się utopją, tyle ustępstw? Ale na te argumenty odpowiada ze słusznością Clemenceau: łatwo krytykować po niewczasie. Gdy traktat był robiony p. Poincaré milczał. Tak, ale za to Foch chciał mówić. Lecz znowu ma rację Clemenceau, gdy zapytuje, czy dlatego, że nie spełniły się wszystkie nadzieje, przywiązane do traktatu, należy od niego odstępować i rezygnować z tych gwarancyj, jakie on jednak daje, co dzieje się obecnie. Czy jednak polityka p. Brianda, którego stary tygrys nie cierpi, nie jest, mimo wszystko, dalszym ciągiem polityki Clemenceau? Briand również przypomina przy każdej sposobności, że Francja nie może być całkiem samodzielna, bo zwycięstwo i pokój to dzieło wszystkich sprzymierzonych, p. Briand też powiada, że szuka gwarancyj międzynarodowych, co prawda już nie w wielkiej koalicji z r. 1918, ale w Lidze Narodów, pogardzanej przez Clemenceau, i w polityce p. Brianda są te akcenty humanitaryzmu i sprawiedliwości międzynarodowej, na które nie był obojętny Clemenceau. Tylko Clemenceau nienawidził Niemiec, przed niemi się zabezpieczał. A przed kim zabezpiecza się p. Briand? Przed anonimowym napastnikiem, którym mogą być Niemcy, ale może też być inne państwo.

Rozpacz, która targnęła duszami zarówno Focha jak i Clemenceau z powodu niewyzyskania zwycięstwa i która była przyczyną ich dzieł pośmiertnych, ma, naszem zdaniem, inne powody. Traktat wersalski istotnie zapomniał o realnych podstawach bezpieczeństwa Francji i Europy. A temi realnemi gwarancjami powinny były być sojusze, oparte nie na złudzeniach i szlachetnych ideałach, ale na interesach. Z tych sojuszów pierwsze miejsce zajmuje sojusz francusko - polski. Za mało się liczono w Paryżu z wartością gwarancji bezpieczństwa, jaką daje Polska. Zarówno w „Le memorial de Foch", jak i w „Grandeurs et misères d'une victorie", w ich obliczeniach politycznych Polska nie zajmuje prawie żadnego miejsca. W r. 1919 jej wartość wydawała się w Paryżu zbyt problematyczna. Po utracie Rosji jako sprzymierzeńca, Clemenceau szukał oparcia w Ameryce, Foch wołał o Ren. O Polsce, jako czynniku politycznym i militarnym, nie nauczono się myśleć, choć już miano dla niej sentyment...

Boć przecież „Le mémorial de Foch" kończy się wielką pochwałą Polski. W ostatniej rozmowie z marszałkiem przed jego zgonem notuje Recouly takie słowa: „Dobre wrażenie, jakie wywiozłem z Polski, nie przestaje się utwierdzać. Patrjotyzm Polaków jest najbardziej gorący. Nie posiadają oni doświadczenia w życiu politycznem i parlamentarnem. Lecz błędy te okupują wspaniałem przywiązaniem do ojczyzny, która stoi dla nich na pierwszem miejscu. W Polsce również budowa się wzmacnia. Dajcie jej jeszcze kilka lat spokoju, a będzie ona zdolna wytrzymać każdy wstrząs."

A co pisze Clemenceau? Proszę otworzyć strony 112, 131 i następne. „Z Polską — powiada — uosobieniem bohaterstwa winien zapoznać się sam czytelnik. Musielibyśmy odtwarzać tu tragiczne jej dzieje ,które składają się na wstrząsającą całość. Był to istny krwawy korowód niedoli. Znoszono ją cierpliwie dla podtrzymania ducha narodowego, tej najwyższej strażnicy sumienia kraju, który chce zająć należne jego godności miejsce w rzędzie cywilizowanych narodów". A dalej: „proszę przypomnieć sobie rozbiór Polski, tę najstraszniejszą zbrodnię w dziejach ludzkości..." „W roku 1848 widziałem w Nantes uzbrojonych Polaków, jak szli na podbój swego kraju; dziś patrzałem na szczerą radość Paderewskiego z powodu odzyskania ojczyzny. Potężna więź serdecznych wzruszeń łączy te dwa momenty. Jakże są wspaniałe porywy uczucia ludzkiego w najwyższem olśnieniu życiodajnej błyskawicy!... Można więc pozwolić w dramatach ludzkości na takie niespodzianki, aby cieszyć się z nich w całej pełni."

Szkoda tylko, że te szlachetne uczucia, za które Polska wdzięczna będzie, nie ułatwiły zrozumienia roli państwa polskiego, tak jak ją wykładał w Paryżu Dmowski. Na przyjęciu jego też dobrzeby wyszła nietylko Polska, ale Francja i Europa. I być może, wówczas nie stalibyśmy wobec dzisiejszej wstrząsającej walki dwóch wielkich, niebijących już serc. Być może, że wówczas Foch i Clemenceau, opuszczając ten świat, który zadziwili swą mocą, nie patrzeliby z troską w przyszłość Francji, nie odchodziliby w zaświaty z bólem i goryczą...

Historja Europy wyda nieomylny wyrok o tem, kto miał słuszność w zatargu, który, odchodząc, wzniecili Foch i Clemenceau. Wywoła on dalsze spory i dzieła. Ma odpowiedzieć Jerzemu Clemenceau gen. Weygand. Niewątpliwie zaatakowany również Poincaré poruszy to zagadnienie w swoich obszernych pamiętnikach „Na służbie Francji", z których pierwsze tomy już się ukazały.

Dla świata całego „Blaski i nędze zwycięstwa" będą jednym z akordów wielkiej epopei wojennej i pokoju, który tak wielkie w świecie zaprowadził zmiany. Poprzez wywiady Focha i poprzez książkę Clemenceau nie przenika osobisty spór urażonych ambicyj, ale wielki dramat, dotyczący życia nie jednostek, lecz narodów. I dlatego jest to dramat chwały, jaka oplotła się już dokoła obu nazwisk, bez których zwycięstwo nie byłoby możliwe. Foch nie wygrałby wojny, gdyby Clemenceau nie byłby stłumił we Francji defetyzmu i nie zagrzał ponownie kraju do boju. Wysiłek Clemenceau byłby daremny, gdyby na czele armij nie stał Foch. I dlatego spory tych mężów, o rzeczy nawet doniosłe, nie zdołają rozerwać dwóch nazwisk, które przejdą do historji nierozwiązalnie związane ze słowem: Zwycięstwo 1918 roku, z którego bije jednak więcej blasku, niż nędzy.

Ryszard Piestrzyński.

Fabrykowanie hołdów

W numerze 93 „Gazety Polskiej" z dnia 4 b. m. została zamieszczona klisza adresu hołdowniczego Ligi Samowystarczalności Gospodarczej, zaopatrzona tytułem „Echa imienin Marszałka Piłsudskiego". Pod kliszą zamieszczono taki podpis:

„Podpisał zarząd centralny Ligi Samowystarczalności Gospodarczej: W. Bielecki — prezes, W. Balcer — dyr. biura Ligi, O. Missuna — sekretarz, Z. Judycki — prezes Naczelnego Komitetu Akademickiego, B. Bartkiewicz — dyr firmy M. Leszczyński i S-ka, W. Zbijewski urzędnik Banku Polskiego, J. Szewczyk — urzędnik Banku Polskiego".

W związku z tem „Gazeta Warsz." otrzymuje od prezesa Naczelnego Komitetu Akademickiego p. Zygmunta Judyckiego następujący list:

Do Szanownej Redakcji
„Gazety Warszawskiej"
w/m

„Niniejszem mam zaszczyt prosić Szanownego Pana Redaktora o umieszczenie w Jego poczytnem piśmie poniższego oświadczenia:

„Wobec ukazania się w numerze 93 „Gazety Polskiej" z dnia 4 bm. notatki, jakobym podpisywał adres hołdowniczy Ligi Samowystarczalności Gospodarczej do ministra spraw wojskowych, p. Józefa Piłsudskiego, oświadczam, że żadnego pisma w tej sprawie nie podpisywałem".

Łączę wyrazy szacunku i poważania
Prezes Naczelnego Komitetu
Akademickiego
Judycki

Podobno w jednem z miast województwa warszawskiego figurował jako członek „komitetu honorowego" obchodu imienin marsz. Piłsudskiego weteran z 1863 roku, zmarły już w roku 1929...

Ich oblicze „moralne" i „katolickie"

Główny organ prorządowy, warszawska „Gazeta Polska", zamieszcza przeciwko Dmowskiemu artykuł, rojący się od oszczerstw i obelg, który, nawet jak na to pismo kalumnjatorskie, jest ponad zwykłą miarę plugawy. A plugastwa te naczelny organ pomajowy tytułuje w wielkim tygodniu: „Ecce homo, czyli czkawka szerokotorowa".

Oto oblicze „moralne" i „katolickie" obozu rządowego.

O wychowaniu młodzieży

List kardynała, sekretarza stanu do generała Castelnau

(KAP.) Prezes narodowej federacji katolików francuskich, gen. Castelnau, przesłał Ojcu św. wraz z listem dwa dzieła: „Le vrai visage de l'école unique" (Prawdziwe oblicze szkoły jednolitej), pióra prof. uniw. J. Mora z przedmową gen. Castelnau i „L'école unicque contre le bien commun" (Szkoła jednolita wrogiem dobra ogólnego), broszura wydana przez kierownictwo federacji.

W odpowiedzi na to kardynał sekretarz stanu Pacelli z polecenia Ojca św. napisał do gen. Castelnau list, w którym, podziękowawszy za przysłane książki i powoławszy się na encyklikę o chrześcijańskiem wychowaniu młodzieży, określa w krótkości stosunek rodziny i państwa do problemu wychowania. Prawa i obowiązki ojca i matki, piszę kardynał — wypływają bezpośrednio z odpowiedzialności, którą sam Bóg ich obarczył, dopuszczając ich do współdziałania ze swą potęgą twórczą, celem przekazania życia dzieciom. Te prawa i te obowiązki są tak święte, że Kościół, mimo, że jest obdarzony misją jeszcze wznioślejszą i jeszcze świętszą, wcale nie czuje się pomniejszonym przez uznanie ich i uważa, że nie powinien zaniedbać niczego, co je utwierdza i popiera. A zatem rzeczą państwa jest pomagać rodzinie, a nie zastępować ją. Postępując w ten sposób, państwo ma także do spełnienia wielkie zadanie współpracy we własnym zakresie w dziele kształcenia nowych pokoleń. Inne postępowanie byłoby nietylko burzeniem porządku zasadniczego, lecz wystawieniem na niebezpieczeństwo najszlachetniejszych planów zmierzających do tego, by ułatwić dzieciom z ludu dostęp do zawodów, które najbardziej odpowiadają ich uzdolnieniom moralnym i umysłowym.

W dalszym ciągu kardynał Pacelli daje wyraz uznaniu Ojca św. dla stanowiska federacji katolików francuskich, która obecnie bardziej niż kiedykolwiek broni praw rodziny na terenie szkolnym i na każdym innym, zgodnie z pouczeniami encykliki o chrześcijańskiem wychowaniu młodzieży.

POPIERAJCIE OŚWIATĘ POLSKĄ wspomagając TCL w jego obecnym roku jubileuszowym!

Fiasko imprezy pacyfistycznej

Berlin, 16. 4. (Tel. wł.). Zamierzona manifestacja pacyfistyczna byłych żołnierzy niemieckich z pacyfistami francuskimi na pobojowiskach francuskich — została odłożona na czas nieograniczony, a to na skutek opozycji francuskich kół rządowych.

Odbudowa i budowa mostów

Warszawa, 16. 4. (PAT). W roku 1929 odbudowano ogółem 47 mostów, zniszczonych przez działania wojenne, o łącznej długości 1 788 m. oraz przebudowano na stałe 42 prowizoryczne mosty drewniane o łącznej długości 373 m. Do większych robót odbudowy należy zaliczyć mosty: przez Bug pod Terespolem, przez Wisłę pod Dęblinem, przez Styr na linji Dęblin—Kowel—Mohylany, przez Roś na linji Białystok—Baranowicze, przez Śmierdź na linji Łabinka—Łuniniec, przez Strwiąż na linji Chyrów—Stryj, przez Szkło na linji Jarosław—Krystynopoli wiadukt kaliski w Warszawie. Ponadto były prowadzone roboty przy odbudowie wiaduktu w Piotrkowie oraz mostów przez Prut i Seret.

Z większych robót w dziale inwestycyj należy wymienić most przez Wólkę na linji Kutno—Strzałków, most przez Bug na linji Krystynopol—Włodzimierz, wiadukty w Warszawie i w Sosnowcu, most przez Sołę na linji Bielsko—Kalwarja i inne. Wzmocniono szereg mostów na linjach węglowych w tem most w Toruniu.

Podwyżka ceł i podatków w Niemczech

Berlin, 16. 4. (PAT.) Uchwalona przez Reichstag podwyżka podatków i ceł przedstawia się w sposób następujący. (Cyfry w nawiasach oznaczają podwyżki zawarte w projekcie rządowym w miljonach marek): Podatek od piwa 150 (240), cło na benzynę 65 (65), podatek od tytoniu 30 (30), podatek od benzyny 12 (12), cło na herbatę 50 (50), podatek przemysłowy 50 (50), podwyżka podatku obrotowego 110 (0), podatek od wielkich magazynów 27 (0).

Pożegnanie konsula Zielińskiego

Berlin, 16. 4. Związek towarzystw polskich w Berlinie urządził uroczyste pożegnanie dla p. Stanisława Zielińskiego, ustępującego ze stanowiska polskiego konsula generalnego w Berlinie. Odpowiadając na szereg przemówień, p. konsul wzywał Polaków w Niemczech do wytrwałej pracy dla dobra ojczyzny. P. Zieliński zaskarbił sobie w czasie 6-letniego pobytu w Berlinie niezwykłe uznanie całej polskiej kolonji.

Katastrofa samochodowa

Warszawa, 16. 4. (Tel. wł.). Wczoraj po południu koło Wejherowa rozbił się samochód, kierowany przez właściciela Brzeskiego, który wyszedł bez szwanku. Natomiast 8-letni uczeń Sikowski zginął na miejscu, a ojciec jego doznał ciężkich obrażeń. (w)

Monopol zapałczany w Gdańsku

Gdańsk, 15. 4. (Tel. wł.) W „Volkstagu" przyjęto w trzeciem czytaniu ustawę monopolową.

Wzajemność czesko - rumuńska

Praga, 16. 4. (PAT.) Ministerjum Oświaty wydało zarządzenie, aby poczynając od roku bieżącego każdorocznie dzień 10 maja był obchodzony w szkołach wydziałowych, średnich i zawodowych jako dzień wzajemności czechosłowacko - rumuńskiej.

Preliminarz budżetowy Snowdena

Londyn, 16. 4. (PAT). Budżet, wniesiony wczoraj przez kanclerza skarbu Snowdena, wywołał różne opinje. Umiarkowane sfery „Labour Party" zadowolone są z powodu, że budżet nie spotkał się ze zbyt silnym protestem, aczkolwiek zachowuje przesłankę programu socjalistycznego o przerzuceniu ciężaru podatkowego na klasy posiadające i ulżeniu klasom ubogim. Liberali zadowoleni są z powodu, że budżet nie nakłada żadnych nowych ciężarów na przemysł. Konserwatyści atakują zasadniczo budżet jako socjalistyczny, są jednak zadowoleni z powodu zachowania ceł protekcyjnych Mac Kenny. Najbardziej niezadowoleni są radykalni członkowie „Labour Party", dla których realizm budżetowy Snowdena jest wyrzeczeniem, ponieważ uniemożliwia w ciągu najbliższych dwóch lat czynienie nowych drastycznych posunięć w dziedzinie społecznej. Giełda zareagowała na nowy budżet naogół pomyślnie.

Lot „Zeppelina"

Berlin, 16. 4. (Tel. wł.). „Zeppelin", który odbywa lot z Friedrichshafen do Hiszpanji przeleciał ponad Besancou i Bordeaux, poczem trzymając się wybrzeża Atlantyku dziś o 4 rano znajdował się nad miastem Portogau w Hiszpanji.

Garibaldczycy w Panteonie

Rzym, 16. 4. (PAT.) Przybyli wczoraj do Rzymu weterani walk o niepodległość Włoch z czasów Garibaldi'ego, aby utworzyć pluton gwardji honorowej w Panteonie przy grobach królewskich. Starcy ci zgórą 80-letni przewiezieni zostali samolotami z Medjolanu. Garibaldczycy oświadczyli, że na przyszłość będą się zawsze posługiwali tym najnowszym środkiem komunikacyjnym.

Z lotnictwa współczesnego

Samoloty - amfibje. — Co mówi o nich ich konstruktor, inż. Sikorski?

W New-Yorku przebywa już od szeregu lat technik awjacyjny i doświadczony lotnik, I. Sikorski, pochodzący z Rosji. Sikorski jest wynalazcą t. zw. samolotów-amfibjów, t. j. aeroplanów, które startują równie dobrze na lądzie, jak i na wodzie. Samoloty - amfibje, wyrabiane w fabryce nowojorskiej, stały się w Ameryce bardzo popularnym środkiem komunikacji powietrznej.

Sikorski był pierwszym awjatorem, który wpadł na pomysł budowania samolotów o kilku silnikach. Myśl tę zrealizował z powodzeniem już podczas wielkiej wojny, kiedy to jego kilkosilnikowe „Ilje Muromce" były postrachem Niemców.

Niedawno Sikorski wygłosił w rosyjskiem kółku w Nowym Jorku odczyt o aktualnych zagadnieniach współczesnej awjacji i o rozwoju środków komunikacji powietrznej. Na wstępie omówił warunki rozwoju lotnictwa w Europie i Ameryce, podkreślając, że na każdym kontynencie warunki te są inne. W Europie cała awjacja opiera się na subsydjach państwowych, co wyciska swe piętno również na działalności wynalazców. W Ameryce natomiast lotnictwo oparte jest na bazie handlowej, dzięki czemu inicjatywa prywatna ma tam daleko szersze pole działania. Towarzystwo „Pan American Airways" zaprowadziło już dość regularną komunikację lotniczą między Ameryką Północną a Ameryką Południową, z Miami trzy razy na tydzień odlatują amfibje. Projektowane jest przedłużenie linji tej do Buenos Aires. Czas przelotu amfibjami jest mniej więcej 4 razy krótszy od czasu trwania podróży przy użyciu innych środków komunikacji.

Amfibje Sikorskiego są aparatami, przystosowanemi do startowania i opuszczania się zarówno na lądzie stałym, jak i na wodzie. Posiada to bardzo doniosłe znaczenie, gdyż przymusowe lądowanie z powodu złych warunków atmosferycznych jest w lotnictwie zjawiskiem dość zwykłem. Opuszczenie się na ląd stały niezawsze jest możliwe, tak samo zresztą, jak i opuszczenie się na wodę. Dlatego też aparat, który nadaje się do jednego, jak i do drugiego sposobu przerywania lotu, uważany być musi za samolot idealny. Przy opuszczaniu się na wodę koła amfibji unoszą się do góry przy pomocy specjalnego mechanizmu, obliczonego bardzo dokładnie przy uwzględnieniu t. zw. interferencji powietrznej.

Narazie nie można jeszcze twierdzić, żeby loty na amfibjach były absolutnie bezpieczne. Niemniej jednak stopień bezpieczeństwa przy korzystaniu z tych aparatów jest bardzo wysoki. Najlepszym tego dowodem jest fakt, iż w ciągu ostatnich 18 miesięcy na linji Ameryka Północna — Ameryka Południowa, na której amfibje Sikorskiego przebyły 10 000 000 pasażeromil, nie było ani jednego nieszczęśliwego wypadku.

Dzisiaj już niepogoda mało niepokoi lotników; 99 proc. lotów odbywa się niezależnie od warunków atmosferycznych w ustalonych zgóry terminach. Jedynemi jeszcze poważnemi przeszkodami, które pilotom dają się we znaki, są: mgła, mróz i burze podzwrotnikowe.

W dziedzinie praktycznego szkolenia pilotów poświęca się ostanio wzmożoną uwagę t. zw. „ślepemu pilotowaniu", które umożliwia kierowanie samolotami wśród najgęstszej nawet mgły. Drogą dość skomplikowanych ćwiczeń lotnik wprawia się w kierowanie aparatem jedynie na podstawie wskazań instrumentów, umieszczonych przed sterem.

Mówiąc o lotach transoceanicznych, — oświadczył Sikorski, że głównym celem popularyzatorów tych lotów jest stworzenie sieci wysp pływających na oceanie. — Inżynier Amstrong opracował już szczegółowy plan budowy takich wysp. Kwestja regularnych lotów transoceanicznych więc za utopję dziś już uważana być nie może i niewątpliwie w niedalekiej przyszłości doczeka się swego definitywnego rozwiązania.

Robot pilotem

Brytyjskie ministerstwo lotnictwa dokonało szeregu prób nowego typu „robota", kierującego samolotem.

„Mechaniczny człowiek" nietylko doskonale prowadzi aeroplan, udając się we wskazanym kierunku, lecz, przebywając w przestworzach w ciągu kilku godzin, doskonale reagował na zbliżające się wiatry lub silne prądy powietrzne, obniżając w miarę potrzeby lot. Zastosowanie „robota" do zrzucania bomb z wojskowych samolotów dało zadowalające wyniki. Zdaniem fachowców, używanie „robota" na samolotach pasażerskich przy przelotach w chmurach lub we mgle może zapewnić zupełne bezpieczeństwo, „robot" bowiem lepiej „orjentuje" się w tym wypadku, niż żywy człowiek.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Conto P. K. O. 30. Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,88 1/2 zł, w Gdańsku Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,47 do 212,77 zł, gotówką 212,07 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,08 do 173 39 zł, gotówką 172,74 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 16 kwietnia 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80.1 f. w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	20,25—20,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	37,00— 38,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	23,00— 23,50
Jęczmień browarowy	23.50— 25.50
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,75— 20,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	35,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	58,00— 62,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12,00— 13,00
Otręby pszenne	14,00— 15,00
Wyka latowa	27,00— 29,00
Peluszka	23,00— 25,00
Groch polny	26,00— 29,00
Groch Victoria	29.00— 34,00
Groch Folgera	26,00— 29,00
Łubin niebieski	21.00— 23,00
Łubin żółty	23,00— 25.00
Seradela	24,00— 28,00
Koniczyna czerwona	150,00—170,00
Koniczyna biała	200,00—240,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55,00— 60,00
Przelot	100,00—120,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00— 50,00
Rajgras angielski	130,00—150,00
Tatarka	25,00— 27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwaga: Sytuacja na rynku zbożowym nie uległa zmianie.

Uwaga: Dzisiaj odbyło się ostatnie zebranie giełdowe przed świętami. Następne zebrania giełdowe odbywać się będą od środy, dnia 23 kwietnia rb.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 16 kwietnia 1930.

Dzisiejsza giełda miała nastrój w dalszym ciągu utrzymany i była dość ożywioną.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poż. konwers. 55 proc. i za premj. dolarowe 74,50 (za sztukę 5-dol.). Dość w dużym popycie były 8 proc. listy dolarowe Pozn. Ziem. Kredyt., za które płacono 95,50 proc. (przy dew. 8,90) oraz 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 45,50 proc. Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 21,50 (za 1 ctr. mtr.) bez kwalifikacji do notowania. Dopytywano się o państw. poż. inwestycyjną po 120,— i wyżej, jednakże nie było oddawców.

Akcje bankowe bez obrotów.

Z akcyj przemysłowych płacono za Cegielskiego 46,— i robiono transakcje R. Mayem po 71,—. Poza tem był w zaofiarowaniu Herzfeld w mniejszych ilościach po 28,50.

Komunikat. Jutro, dnia 17 b. m., odbędzie się ostatnie zebranie giełdowe przedświąteczne.

Ceduła urzędowa z dnia 16 kwietnia 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 55% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 45,50% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 74,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 46,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 71,— +

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 4. 1930.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjed. tr.:8,88½ sp.: 8,90½ kup.: 8,86½			
Dewizy:	trans	sprzed.	kup.
Belgja	124,53	124,84	124,22
Londyn	43,37¾	43,48½	43,27
Nowy Jork	8,90,8	8,92,8	8,88,8
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,90,1
Paryż	34,98½	35,07	34,90
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcarja	172,90	173,33	172,47
Holandja	358,70	359,60	357,80
Wiedeń	125,66	125,97	125,35
Włochy	46,77	46,89	46,6 5

Tendencja mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:

5% poż. premj. dol.	75,50	75,25

Akcje w złotych:

Bank Polski	168.75—169,00
Siła i Światło	102.00—102.50
Chodorów	000,00—146,00
W. T. F. Cukru	29,00— 29.25
Firley	0,00— 36,00
Lilpop	0,00— 25,50
Ostrowieckie Zakłady	0,00— 69,00

Tendencja mocna.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 16 kwietnia 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg przeciętn. jakości	266,00—269,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg przeciętnej jakości	166,00—169,00
Tendencja stała.	
Owies march. do stacji zał.	162,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	188,00—200,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	175,00—187,00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	29,25—37,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	24,00—27,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	10,25—11,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10,50—11.25
Groch Victoria	24,00—29.00
Groch dr. jadalny	20.00—23,00
Groch pastewny	18,00—19.00
Peluszka	17,00—19,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	20,00—22,50
Łubin niebieski	15,00—16,00
Łubin żółty	20,00—22,50
Seradela nowa	32,00—35,00
Makuch rzepakowy	14,00—15,00
Makuch lniany	19.00—19,50
Wytłoki suche	08,20—08,80
Śrót Soya	15,20—16,00
Płatki ziemniaczane	15,20—15,70

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 16. 4. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46,85—47.05
Noty wielkie	46,70—47,10

Aparaty radjowe światowej sławy
TELEFUNKEN
Pw 9702-12,169

Koszników Mydła Toaletowe przetłuszczone
Pw 9678-63,175

O tajemnicę listową

Z miasta otrzymujemy, następującą korespondencję:

Szanowny Panie Redaktorze!

Radbym na łamach pańskiego pisma poruszyć sprawę nader ważną, sprawę dobrego, prawidłowego funkcjonowania poczty. Z wielu stron bowiem, słyszy się skargi, z powodu doręczania listów ze znacznem opóźnieniem, nadchodzących zwłaszcza z zagranicy, a w szczególności z Ameryki.

Jestem mocno w tem zainteresowany, gdyż od dwóch lat prowadzę żywą korespondencję z przyjacielem moim, obecnie przebywającym w Nowym Jorku. Komunikacja morska z tem miastem jest szybka i regularna, bowiem statki pasażerskie linji amerykańskiej, oraz dwóch niemieckich, kursują co dwa lub trzy dni i przebywają ogromną przestrzeń pomiędzy Nowym Jorkiem a Bremą, względnie Hamburgiem, w 10 dni. Obecnie kursują także najszybsze w świecie statki, mianowicie „Bremen" i „Europa", które w niespełna 6 dni odbywają tę podróż. List zatem, nadany w Nowym Jorku w wilję wyjazdu statku, powinien być w Poznaniu w ciągu 12 dni, rachując pewne możliwe opóźnienie, w ciągu dni 15 najpóźniej.

Dlaczego zatem listy takie bywają doręczane po 3 tygodniach, a nawet po 5, licząc od daty amerykańskiego stempla pocztowego? Gdzie są zatrzymywane, czy przetrzymywane i poco? To jeden z powodów narzekań osób zainteresowanych.

Drugi powód niemniej ważny, to uszkodzenia listów i znowu, specjalnie listów amerykańskich. Na to ogólna odpowiedź brzmi: „Szukają dolarów". Kto szuka dolarów? Nie można podejrzewać, aby robili to urzędnicy pocztowi, trudno ich posądzać o nieuczciwość. Może się trafić jakaś jednostka, ale w takim wypadku, otwierając list zwykły, niepolecony, ślady tego otwarcia zatarłby w najprostszy sposób, niszcząc list. Tymczasem znaczna część listów jest naddarta. Musi to zachodzić często, skoro urząd pocztowy w Poznaniu, gdzie znajduje się stacja rozdzielcza dla listów, nadchodzących z zachodu, posiada specjalną pieczątkę z napisem: „Otrzymano w stanie uszkodzonym". Wiele z listów bywa także nieuszkodzonych, natomiast z widocznemi śladami odlepiania i powtórnego zalepiania.

Nasuwa się zatem pytanie, kto owe listy otwiera i w jakim celu? Jeżeli urząd pocztowy w Poznaniu (jako stacja rozdzielcza) otwiera listy, aby się przekonać, czy nie zawierają dolarów, jeżeli zachodzi podejrzenie, niedozwolonego przesyłania pieniędzy listownie to winien przed uszkodzeniem listu zawezwać do urzędu pocztowego adresata, dla otworzenia w obecności jego samego oraz urzędnika pocztowego, koperty, przed badaniem jej zawartości, bo chodzi w tym wypadku o rzecz zasadniczą i pierwszorzędnej wagi, o tajemnicę listową.

Zagranicą, np. we Francji, listy nigdy nie bywają kontrolowane, jeżeli list polecony albo wartościowy — jest uszkodzony, co się zawsze zdarzyć może, wówczas listowy prosi adresata o otworzenie koperty w jego obecności, a w razie odmowy, doręcza mu wezwanie stawienia się w urzędzie pocztowym.

U nas panuje większa bezceremonjalność i podejrzliwość, nie wiadomo czem usprawiedliwiona. Często przy nadawaniu listów poleconych, urzędnik, a ściślej mówiąc urzędniczka, może dla tego, że kobieta jest na ogół ciekawszą, dopytuje się natarczywie, co się w liście znajduje, chociaż nie jest do tego uprawnioną, bo na liście poleconym nie wolno pisać co zawiera. Przy nadawaniu druków pyta, czy niema wśród nich listu, chociaż pakiet jest otwarty, właśnie dla tego, aby zawartość jego mogła być zbadaną.

Druki, przychodzące z zagranicy, są przekazywane do urzędu celnego, czego w innym kulturalnym kraju nie praktykuje się, a przy nadawaniu telegramów, należy złożyć pisemne oświadczenie, że tekst nie zawiera żadnego ukrytego znaczenia. To ostatnie rozporządzenie jest wydane, jak mnie objaśniono, przez samego ministra. Badanie zawartości listów zapewne także nakazał on, albo podlegla mu władza. Może zatem poczta zechce zmienić swoje rozporządzenie, albo je uzupełnić w ten sposób, aby badanie zawartości podejrzanych listów, odbywało się tylko w obecności adresata, i aby listy nie były przetrzymywane w urzędzie, bo nie jesteśmy w okresie wojennym, gdy listy były cenzurowane i celowo przetrzymywane, aby wiadomości z nieprzyjacielskiego państwa, nie przedostawały się zbyt szybko zagranicę.

Stały czytelnik.

Święta Wielkanocne to święta radości i zwycięstwa życia.

Niema milszych pamiątek i wierniejszych dokumentów utrwalających przeżycia i wspomnienia świąteczne, jak zdjęcia fotograficzne.

Fotografujcie własnym aparatem.

Już za 36,— zł nabyć można aparat Box Tengor 3×4 cm. najnowszy typ firmy Zeiss-Ikon, dający znakomite, ostre obrazki, podręczny i będący w pogotowiu każdej chwili.

Wszystkie aparaty i przybory fotograficzne najkorzystniej kupisz w firmie

FOTO-GREGER

Kazimierz Greger — Poznań, ulica 27 Grudnia 20

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych — założony w roku 1910.

BEZPŁATNIE: Kursy dla amatorów, porady, cenniki i katalogi (zamiejsc. za nadesłaniem znaczka pocztowego).

Pw 10774-14,140

nictwem Sowiety zawarły pierwsze transakcje zagranicą. Rola Centrosojuszu w rewolucji była ogromna, gdyż zmonopolizował prawie cały handel w Rosji sowieckiej. (w)

Podróż „Chorzowa" i „Tczewa"

Gdynia, 16. 4. (Tel. wł.). Statek „Chorzów", który przed 10 dniami rozpoczął obsługę polskiej linji bałtyckiej, wyszedł wczoraj z Helsingforsu i spodziewany z powrotem jest w Gdyni pojutrze. Po drodze zabrał w Rydze 70 tonn drobnicy dla Tallina i Helsingforsu, zaś w Tallinie załadował dla Gdyni 50 tonn złomu. Drugi statek polskiej linji bałtyckiej „Tczew" ładuje od wczoraj w Gdańsku i po zabraniu jutro w Gdyni 70 tonn rur i radjatorów rusza szlakiem „Chorzowa". S. B.

Rekordowy dzień samobójstw

Wiedeń, 16. 4. (Tel. wł.). Wczoraj popełniono we Wiedniu 22 zamachów samobójczych, z czego 9 z wynikiem śmiertelnym. W większości wypadków powodem była nędza lub choroba.

Wycieczki morskie z Gdyni.

Rok bieżący w Wydziale Pasażerskim P. P. „Żegluga Polska" rozpoczął się pod znakiem zainteresowania wycieczkami zagranicznemi ze strony najrozmaitszych organizacyj społecznych i zawodowych.

Obniżone znacznie ceny dla wycieczek zbiorowych, zajmujących cały statek, również przyczyniły się do spopularyzowania tego sposobu zbiorowego zwiedzania zagranicy.

Między innemi zbiorowe wycieczki zagraniczne na ss. „Gdynia" i ss. „Gdańsk" urządzają: Wszechświatowa Organizacja Podróży „Wagons - Lits - Cook", Polski Instytut Aktuarjuszy, Państwowy Instytut Robót Ręcznych (2 wycieczki), Liga Morska i Rzeczna, Oddział w Katowicach, Związek Słuchaczy Szkół Rolniczych itd.

Polscy lekarze chorób dziecięcych zakupili jedną z wycieczek programowych, udając się na Międzynarodowy Zjazd do Sztokholmu.

Na wolne jeszcze terminy dla wycieczek zbiorowych zgłoszenia przyjmuje Wydział Pasażerski P. P. „Żegluga Polska" w Gdyni.

Z Stronnictwa Narodowego

Koło w Wieluniu

Dnia 4 kwietnia odbyło się liczne zebranie członków Stronnictwa Narodowego w Wieluniu. Zebraniu przewodniczył ks. dziekan Przygodzki, sekretarzował p. Stanisław Stempiński. Bardzo aktualny i rzeczowy referat na temat obecnej sytuacji gospodarczo-politycznej i organizacyjnej wygłosił energiczny kier. wojew. Str. Nar. p. L. Grzegorzak z m. Łodzi.

Po dyskusji, w której głos zabierali pp. Grabiński, ks. dziekan, referent i inni, i po wybraniu zarządu koła, uchwalono cały szereg rezolucyj, między innemi wyrazy oburzenia i wzgardy dla B. B. za nikczemny napad na prezesa klubu p. Rybarskiego.

Nadto odbyły się w powiecie wieluńskim zebrania w Dryskowie, Dziełakonicach, Wieruszowie, Lututowie, Praszce, na których referował p. L. Grzegorzak.

Koło we Wrześni

W związku z wyborami do Sejmu na okręg gnieźnieński odbyło się we Wrześni zebranie Stronnictwa Narodowego, które zagaił prezes miejscowego Koła p. Wacław Olek. W sprawie wyborów, które odbędą się w dniu 1 czerwca, podał bliższe dane sekretarz Koła p. Wł. Kaliszewski, zapowiadając szereg wieców przedwyborczych z udziałem wybitnych przedstawicieli klubu poselskiego Stronnictwa Narodowego. Po szerszej dyskusji wybrano komitet wyborczy na miasto Wrześnię, w skład którego weszło 25 osób.

Pod koniec zebrania wyrażono na wniosek przewodniczącego oburzenie z powodu ohydnej napaści posła z B. B. Dobrzańskiego na zasłużonego posła i prezesa klubu p. prof. Rybarskiego. Zebrani jednogłośnie potępili ten sposób walki politycznej. Najlepszą odpowiedzią na tę „radosną twórczość" bebesowców będzie oddanie przez całe tutejsze społeczeństwo swych głosów na listę Stronnictwa Narodowego z czołowym kandydatem p. posłem Trąmpczyńskim i obrońcą stanu średniego p. posłem Lewandowskim.

Po dwugodzinnych obradach solwował p. przewodniczący zebranie z gorącym apelem zabrania się żywo do wyborów na rzecz Stronnictwa Narodowego. (y)

NA POMNIK WDZIĘCZNOŚCI w POZNANIU NAJŚW. SERCA PANA JEZUSA
SKŁADAJCIE OFIARY
DO REDAKCJI GAZET - BANKÓW.
PKO 207470

Aresztowania w Moskwie

Warszawa, 16. 4. (Tel. wł.). W Moskwie aresztowano 9 dyrektorów Centrosojuszu, t. j. związku spółdzielni na terytorjum całej Rosji sowieckiej, który skupiał w swoim ręku wszystkie obroty tych instytucyj. Dyrektorów aresztowano pod zarzutem uprawiania kontrrewolucji gospodarczej. Centrosojusz posiadał przedstawicielstwa zagranicą, i za jego pośred-

Najwyższa Nagroda P.W.K. w r. 1929!
za
WINA KRAJOWE
wytwórni
H. Makowski
w Kruszwicy
Jedyna „ZŁOTA RENETA" oryginalna!
Pw 10859-16,17

JUŻ SĄ W POZNANIU
NAJWYTWORNIEJSZE PERFUMY ŚWIATA
ROYAL CINQ
ROYAL VINGT-DEUX
ROYAL SPORT
ROYAL GARDENIA
VENDÔME
PARIS
22, RUE DE LA CHAUSSEE d'ANTIN.
Wszystkie wyroby Vendôme t. j. perfumy, pudry, róże, pomadki do ust oraz mydła toaletowe posiada na składzie:
Perfumerja J. DOMICZ
POZNAŃ, pl. Wolności 7.
pw 10840

HERBATA
LIPTONA
NAJWIĘKSZA SPRZEDAŻ W ŚWIECIE
pw 10 303

Olbrzymi wybór!
Nasze jajka marcepanowe, kremowe, ananasowe, truflowe i t. p. bezkonkurencyjnej jakości
Bracia Miethe
wł. M. Kaczmarek
Gwarna 8. dw 4810

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Symboliczne perkaliki

Doszło do naszej wiadomości, że przygotowuje się w Poznaniu akcję propagandową na rzecz rzuconego przez p. Dewey'a hasła wzmożenia konsumcji krajowych perkalików. W związku z tą zapowiedzią uważamy za wskazane poddać uwadze organizatorów wspomnianej akcji kilka uwag następujących:

Przedewszystkiem zwrócić należy uwagę na opinję kilku pism łódzkich (n. p. „Głosu Kupiectwa" w n-rze 7-mym), odnoszących się sceptycznie do idei naszego doradcy amerykańskiego. Zdaniem tych organów prasowych — najlepiej w kwestji tej się orjentujących — hasło pro-perkalikowe p. Dewey'a jest nierealne. Masom bowiem — t. j. najpoważniejszemu konsumentowi produktów włókienniczych w Polsce nie trzeba głosić hasła kupna materjałów krajowych: straganiarka w jakiejś mieścinie w Małopolsce wschodniej, chłop małorolny z Kongresówki i robotnik w wielkim mieście w najlepszych nawet czasach kupowali nie wiele, dziś kupują tyle co nic, a już nigdy nie kupowali i kupować nie będą innych materjałów, niż krajowe. Na sukmanę żaden chłop w Polsce nie kupował innych materjałów, prócz łódzkich, lub białostockich, nawet na droższe sukna bielskie stać go nie było. Ludzie z zagród, od straganów i warsztatów w całym kraju nie noszą innych materjałów, prócz samodziałowego płótna lub cienkiej bawełnicy „made in Poland". Stąd apel pana doradcy Banku Polskiego jest skierowany do „wyższych sfer", noszących jedwabie. Przedewszystkiem p. Dewey zapomniał, że w Łodzi jest wiele fabryk jedwabiu i że conajmniej 75 proc. wszystkich sukien jedwabnych, noszonych przez panie polskie — to owoce pracy naszego robotnika. Cały apel streszcza się tedy do skromnego ułamka „konsumentek" jedwabiu ljońskiego.

Otóż, patrząc na akcję perkalikową pod tym kątem widzenia, musimy przyjść do przekonania, że — jako taka — nie jest ona warta tak wielkiego rozgłosu.

A jednak te „perkaliki" mają dla życia naszego głębokie znaczenie. Stanowią one właściwie pewien symbol, mianowicie:

W naszym układzie stosunków mężczyzna dostarcza pieniędzy, kobieta je wydaje. Jeżeli obowiązkiem mężczyzny jest dostarczyć pieniędzy jak najwięcej, obowiązkiem kobiety jest wydać je jak najrozumniej.

„Jaknajrozumniej" w płaszczyźnie prywatno - gospodarczej oznacza: pokrycie maximum potrzeb przy minimum wydatku, — zaś w płaszczyźnie publiczno - gospodarczej: konsumcja licząca się z potrzebami gospodarstwa narodowego. Innemi słowy: roztropna gospodyni musi być oszczędna, t. j. dostosowywać rozchody do przychodu, oraz musi w wykonaniu nakazu patrjotycznego przestrzegać, aby nie pokrywała swego zapotrzebowania artykułami nie-polskiego pochodzenia.

Powracamy do naszych perkalików. Są one z jednej strony symbolem oszczędności i znakiem ostrzegającym przeciwko życiu nad stan, z drugiej zaś strony są one symbolem popierania przemysłu krajowego.

Otóż: czy zamiast akcji pro-perkalikowej nie należałoby wszcząć propagandy — pod adresem Polek skierowanej — hasła „racjonalnej konsumcji"? Sądzimy, że tak, albowiem za mało dotychczas zwracaliśmy uwagę na kobietę, jako konsumentkę i za mało na nią odziaływaliśmy w myśl postulatów patrjotyzmu gospodarczego.

Krótkie informacje gospodarcze

— Centrala spółdzielni czeskosłowackich sprzedała Centrosojuzowi 5 000 tonn kryształu. Sprzedaż tę finansował Union Bank.

— Zakłady automobilowe „Fiat" wyprodukowały gigantyczny autobus na 6-u kołach typu „640" dla 60—100 osób, zależnie od typu karoserji.

— W Padwie w szasie od 8 do 23 czerwca rb. odbędą się XII Targi Międzynarodowe, mające na celu wzmożenie wymiany handlowej w kraju i zagranicą.

— Trust szwedzki Kreuger i Toll wypłacił w roku ub. 25 proc. dywidendy. W roku bież. spodziewana jest podwyżka dywidendy.

O zdobycie rynku amerykańskiego

Od Stowarzyszenia polsko - amerykańskich kupców i przemysłowców w Chicago otrzymaliśmy poniższe uwagi, które zasługują na szczególne zainteresowanie się niemi naszych organizacyj kupieckich i przemysłowych.

Już jest najwyższy czas, ażeby kupiectwo polskie na wychodztwie i kupiectwo polskie w Polsce poczęły razem pracować nad wspólnem dobrem.

W Polsce panuje bezrobocie, setki tysięcy rodaków wędruje za granice za chlebem, a my tu kupujemy towary „Made in Germany" i „Made..." w innych krajach europejskich.

A wymiany towarów pomiędzy Ameryką i Polską jak niebyło tak niema. Wskutek tego naród polski traci olbrzymie korzyści w Polsce, jak i w Ameryce. Wymianę wyrobów zawsze musi jednak poprzedzić wymiana myśli i poznanie się wzajemne, z którego musi się począć zaufanie i dopiero stosunki gospodarcze.

Bez dokładnej znajomości stosunków na rynku amerykańskim podjęcie żywej wymiany handlowej polsko-amerykańskiej jest niemożliwe. Produkcja polska winna się dostosować do potrzeb i wymagań amerykańskich, które trzeba naprzód zbadać, potem dopiero wytworzyć odpowiedni towar, przywieźć go do Ameryki, otworzyć na miejscu dwa, trzy lub więcej składów i nająwszy znawców — ogłosić na sposób amerykański, wysłać ludzi i sprzedawać.

Łatwo bowiem wytworzyć, ale trudno sprzedać. Trzeba tu u nas mieć wspólne przedstawicielstwo, które powinno być całkowitą, sprawną, zupełną władzę mającą maszyną kupiecką. To wspólne przedstawicielstwo powinno dokładnie poznać tutejsze potrzeby, nietylko nasze, polskie, ale całego rynku amerykańskiego; ono powinno sprowadzać towar z Polski, dawać szczegółowe wskazówki wytwórcom polskim, co i jak robić, ono powinno siedzieć tu na miejscu, i być w stanie odrazu powiedzieć na każde zawołanie komu dać na kredyt, a komu za gotówkę... Ma to być całkowita, wykończona, sprawna, tu w Ameryce utrzymywana, a w każdem większem mieście mająca swoje oddziały maszyna!...

Czy to się opłaci?

Niewątpliwie tak. Oto mamy w Ameryce około 5 miljonów Polaków. Jeżeli się policzy, że przeciętnie rodzina polska liczy pięć osób, mamy okrągło miljon rodzin. Na utrzymanie jednej rodziny musimy wydawać około 20 dolarów tygodniowo, czyli około tysiąc dolarów rocznie. A więc wychdźtwo musi wydawać na utrzymanie swe około tysiąc miljonów dolarów, czyli cały miljard.

Ma się rozumieć, że nie wyda ono wszystkiego na zakupno towarów z Polski. Może jednak Polska pozyskać poważną część tej sumy, albowiem wiemy z doświadczenia, że „Made in Germane" widzimy na wielu artykułach w każdym polskim domu.

Do tej pracy muszą się zaprzągnąć trzy siły: kupiectwo polskie w Polsce, kupiectwo polskie w Ameryce i rząd polski.

Nasi kupcy chętnie towar z Polski wezmą, o ile on będzie dostosowany do potrzeb naszych, do wymagań rynku i jego sprzedaż będzie się kalkulowała.

Kupcy i wytwórcy w Polsce powinni tu do nas przybyć, wysłać najzdolniejszych swych ludzi, a to tylko Polaków, zbadać nasze potrzeby, potrzeby całego rynku amerykańskiego i zaspokoić je.

Rząd polski ułatwi nam w bardzo wielu wypadkach to porozumienie, te stosunki handlowe i przemysłowe.

Tymczasem ani tam w Polsce nie znają naszego położenia i potrzeb, ani my ich dobrze nie znamy. Konsulowie nasi, którzy są przedewszystkiem powołani do pracy nad zbliżeniem gospodarczem — wciągani są na różne obchody, pochody, przyjęcia, — zamiast pozostawić ich w spokoju i dać im możność myśleć i pracować twórczo.

Rok rocznie jeżdżą wycieczki Polaków amerykańskich do Polski. One mogą tę pracę ułatwić, trzeba ją jednak zorganizować.

Z jednej jak i z drugiej strony trzeba zaprząc ludzi co najzdolniejszych, posiadających ogólne zaufanie, mających wielkie wpływy. Ci ludzie muszą naprzód uzgodnić swe poglądy — poznać się wzajemnie, a więc jedni rozpatrzą się w potrzebach naszego wychodźtwa, a drudzy — zbadają co może nam dać Ojczyzna, i dopiero trzeba mądrze, powoli, stopniowo przeszkody usuwać i rowijać odrazu skuteczną akcję na wielką skalę!

My możemy Polskę wzbogacić, kupując u Niej zamiast nabywać niemiecki towar. A mamy już zdolnych ludzi w naszych szeregach, mamy wyrobioną zdolną młodzież i kupców, którzy towar ten wezmą, zaniosą do obcych i sprzedadzą go! A wtedy otworzy się dla Polski wielki, olbrzymi rynek. Zacząć jednak należy od wychodźtwa!

Polska ma p. Dewey'a za doradcę, który pod tym względem wiele zdziałać może. Ale wymianę towarów musi naprzód poprzedzić wymiana ludzi, wzajemne poznanie siebie i potrzeb swoich, a potem urządzenie składnic z próbkami, potem usuwanie przeszkód przy przewozie, ujmowanie wszystkiego w trwały porządek.

Jak w czasie wojny płynęły do Polski szeregi żołnierzy naszych, aby walczyć za Ojczyznę, tak teraz może i powinna płynąć cała armja handlowa, jedna w jedną, a druga w drugą stronę. Całe dziesiątki tysięcy ludzi mogą dobre utrzymanie mieć przy tej pracy, ale genjusz polski, twórczy duch polski musi iść naprzód przebojem, wywalczyć i ustalić sposoby tej pracy. Zamiast kłaniać się nisko o kilkanaście miljonów dolarów w postaci pożyczki, weźcie się Bracia w Polsce żywo do roboty, rząd niechaj was wesprze, pan Dewey ręce zakasze — i my razem też się tu rzucimy, — wszyscy się w tej wspólnej pracy poznamy, zahartujemy, i prędzej wyzwolimy z obcej niewoli gospodarczej.

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIEMI

(t) **Atrakcja stoiska francuskiego na Targach w Poznaniu.** Jak już donosiliśmy, nader liczny udział w Targach zgłosiła Francja, która wystąpi zbiorowo. Z pośród francuskich eksponatów, pewnego rodzaju rewelacją będą demonstrowane specjalne maszyny do prasowania, dotychczas w Polsce jeszcze nie znane.

(t) **Angielski przemysł papierniczy w konkurencji z polskim.** Bogato będzie przedstawiał się na tegorocznych Targach w Poznaniu przemysł papierniczy. Udział swój w Targach zgłosił przemysł ten z województw: lwowskiego, krakowskiego, poznańskiego i warszawskiego. Do konkurencji z przemysłem papierniczym krajowym stanie przemysł papierniczy angielski, który również weźmie udział w Targach.

(t) **Chile na Targach w Poznaniu.** Z pośród krajów zagranicznych, jakie biorą udział w tegorocznych Międzynarodowych Targach w Poznaniu, w dniach ostatnich zgłosiło się Chile. — Eksponaty chilijskie przeznaczone dla Targów, nadeszły już do Warszawy. Są to próbki i wzory przeważnie z zakresu produkcji roślinnej. — W dniach najbliższych eksponaty chilijskie będą sprowadzone do Poznania.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Płatność podatku przemysłowego.** Drugi urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych w Poznaniu donosi: Na zasadzie art. 79 ustawy o państw. podatku przemysłowym z 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. nr. 79, poz. 550), zawiadamia płatników z 4 i 5 okręgów wymiarowych, że 14 kwietnia b. r. rozesłano nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy (obrotowy) za rok 1929 od przedsiębiorstw, nie obowiązanych do składania sprawozdań publicznych, zajęć przemysłowych i samodzielnych wolnych zajęć zawodowych; przypadający do uiszczenia podatek winien być zapłacony w kasie skarbowej w Poznaniu do 15 maja b. r. Niewpłacenie podatku w powyższym terminie spowoduje przymusowe ściągnięcie wraz z karami za zwłokę w wysokości 2 proc. miesięcznie w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 46 poz. 401) i kosztami egzekucyjnemi. Do ustalonych sum obrotów i obliczonych kwot podatku mogą być na podstawie art. 85 powołanej ustawy wnoszone odwołania za pośrednictwem komisji szacunkowej do komisji odwoławczej dla podatku przemysłowego przy Wielkopolskiej Izbie Skarbowej w Poznaniu w terminie najpóźniej do 15 maja b. r. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku w przepisanym terminie. — Spóźnione odwołania pozostaną bez rozpatrzenia. — Prawo wniesienia odwołania nie przysługuje temu płatnikowi, który mając ustawowy obowiązek złożenia zeznania o obrocie, zeznania takiego bez ważnej a nieuchronnej przyczyny bądź wcale nie złożył, bądź złożył je po terminie (art. 52, 54 i 55 oraz art. 86 ustawy o poć. przemysłowym).

KRONIKA GOSPODARCZA

— (k) **Posiedzenie rady Banku Polskiego.** Dnia 10 kwietnia odbyło się pod przewodnictwem prezesa Banku dr. Wróblewskiego zwyczajne misięczne posiedzenie rady Banku Polskiego; po wysłuchaniu sprawozdań dyrekcji oraz komisji o obecnem położeniu gospodarczem rada załatwiła szereg spraw administracyjnych, m. in. uchwaliła uzupełnić skład komitetów dyskontowych w oddziałach oraz dopuścić do zastawu w banku 8 proc. obligacje Komunalnego Banku Kredytowego.

(k) **Przed rokowaniami handlowemi polsko-rumuńskiemi.** Rokowania o nowy traktat handlowy polsko-rumuński mają się rozpocząć z końcem b. m. Dotychczas obowiązuje prolongata traktatu dawnego, ważna do 1 czerwca b. r. Jednym z głównych tematów obrad będzie kwestja taryf tranzytowych. W ogólnych zarysach mający powstać traktat będzie wzorowany na niedawno podpisanym traktacie rumuńsko-włoskim. Polityka handlowa rumuńska konsekwentnie dąży do unormowania swych stosunków z zagranicą, to też żywić należy nadzieję, że do chwili wygaśnięcia dotychczasowego traktatu, nowy będzie gotowy do ratyfikowania. (j)

(k) **Bank Spółdzielczy Urzędników Polskich Spółdz. z o. o. w Poznaniu.** Roczne walne zebranie członków Banku odbyło się 9. bm. w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej, rekt. p. Seweryna Kryzana. Szczegółowe sprawozdanie zarządu oraz bilans z rach. zysk. i strat za rok 1929 przedstawili członek zarządu p. Kaz. Hoffmann oraz zastępca członka zarządu p. Marjan Olszański, zaznaczając, że rok sprawozdawczy, był mimo ogólnego kryzysu gospodarczego dalszym etapem pomyślnego rozwoju Banku. Ogólny obrót wzrósł o ca. 30 proc. i wykazuje po jednej stronie księgi głównej sumę 4 453 269,13 zł. Bank udzielił w ciągu roku sprawozdawczego pożyczek na sumę 1 173 781,90 zł. Kapitał wzgl. udziały wynoszą 160 408,57 zł zaś rezerwa 21 555,29 zł. Liczba członków pod koniec roku wzrosła do 1 813. Po wysłuchaniu sprawozdań rady nadzorczej i komisji rewizyjnej zatwierdzono jednogłośnie przedstawiony bilans na 31 grudnia 1929, zamykający się w aktywach i pasywach sumą 378,966,30 zł i udzielono absolutorjum zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk w kwocie 4 952,67 zł podzielono w formie proponowanej, tak, że na dywidendę przypada 3 proc. Resztę w sumie 487,87 zł uchwalono przelać do funduszu zasobowego. W uzupełniającym wyborze do rady nadzorczej wybrano ustępujących członków pp.: dr. Wnenka i Illasiewicza ponownie, a jako dalszych członków pp. Wilczkowiaka i Hostyńskiego. Zarząd Banku tworzą pp. Zyg. Lewalski i Kaz. Hoffmann. (ek)

(k) **Połowy na polskiem morzu w lutym r. b.** W m. lutym r. b. złowiono na polskiem wybrzeżu 240 819 kg. ryb wartości 140 500 zł. W porównaniu ze styczniem r. b. połowy wzrosły pod względem ilości o 8,6 proc., pod względem wartości natomiast spadły o 34 proc. W lutym, z powodu trwającej niepogody, połowy były naogół nieszczególne. Z wyjątkiem szprotów, połowy innych gatunków spadły, szczególnie połowy śledzi, płastug i innych. Dobre wyniki połowu szprotów rybacy zawdzięczają zastosowaniu nowych sieci, t. zw. włoków. Ceny ryb w stosunku do stycznia naogół obniżyły się i to głównie, oprócz spadku połowu cenniejszych gatunków ryb, przyczyniło się do obniżenia ogólnej wartości połowów.

Z ZAGRANICY

(z) **Emisja akcyj Banku Międzynarodowego.** Jak już wiadomo, rozpocznie Bank Międzynarodowy 2 maja b. r. swą działalność. Początkowy zamiar udziałowców, by zatrzymać akcje Banku u siebie w portfelu, został obecnie zarzucony. Przeciwnie, większość banków-akcjonarjuszy postanowiła natychmiast wypuścić na rynek pieniężny emisję akcyj opiewających na 2 500 franków szwajcarskich, z których jedna czwarta została wpłacona. Jedynie Bank Italji, Bank Rzeszy, Bank Japonji oraz grupa Morgana postanowiły swe udziały narazie zatrzymać. Udział Banku Francji, wynoszący 16 tysięcy akcyj, zostanie jeszcze w ciągu bież. miesiąca subskrybowany. (j)

(z) **Konsternacja banków w Stanach Zjedn.** Po dokonanej fuzji Chase National Bank z Equitable Trust oraz po dokonaniu fuzji Guaranty Trust, na widowni bankowej w Stanach ukażą się cztery wielkie grupy finansowe: Guaranty Trust, Chase National Bank, National City Bank i grupa Giannini. Rezultatem fuzji powyższych grup bankowych jest odsunięcie na dalszy plan przodującego dotąd pod względem wpływów i wielkości kapitałów banku National City Bank.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W obronie naszych ogrodów i parków

Zastraszający wzrost niszczycielskich zapędów — Społeczeństwo powinno samorzutnie wypowiedzieć temu walkę

Obecny kryzys gospodarczy odczuwa również dyrekcja ogrodów miejskich, która w roku bieżącym rozporządza szczuplejszemi zarobkami. To też obecnie nie przeprowadza się kosztowniejszych robót. Konserwuje się przedewszystkiem to, co stworzono w ubiegłym roku, a w pierwszym rzędzie odkwasza się wapnem ziemię, by zniszczyć szkodliwe składniki. Ponadto w ogrodach i plantacjach wysadza się kwietniki roślinami wiosennemi, jak bratkami, krzewami różanecznikowemi, azaljami itd. Niezadługo na pl. Wolności, ul. Wjazdowej, przed operą i w innych miejscach rozwiną się sadzone na jesień tulipany. Bardzo wiele będziemy mieli w tym roku róż i w licznych, oraz barwnych odmianach. Wysiłki dyrekcji zmierzają do tego, aby wszelkie parki i ogrody miejskie przyozdobić możliwie jak najtańszym kosztem.

Cóż, kiedy ta praca często idzie na marne, gdyż pewne elementy znajdują upodobanie w niszczeniu wszystkiego co stworzono wielkim nakładem kosztów i po uciążliwym trudzie. Wystarczy tylko wczesnym rankiem przejść się przez ogrody miejskie, a wówczas naocznie każdy może się przekonać o dokonanych barbarzyństwach, zobaczyć połamane kwiaty, drzewa, krzewy oraz inne rośliny. Zdumienie wprost ogarnia człowieka na myśl, że to spustoszenie jest dziełem ludzi. A jednak smutny ten objaw nie można oceniać jako sporadyczny wybryk, gdyż powtarza się on niemal codzień z pewnego rodzaju nawet wyrafinowaną złośliwością. Nigdy jeszcze nie szerzył się taki wandalizm, a dorośli z zupełnym spokojem patrzą, jak po kwietnikach biega zdziczona dziatwa tratując i łamiąc najpiękniejsze nieraz kwiaty. Młodzież szkolna również bardzo często nie odróżnia trawników od chodników, a po drodze zrywa kwiaty, niszczy krzewy i t. d. Są nawet tacy, którzy dla... przyjemności niszczą małe płotki żelazne oddzielające trawnik od chodnika.

Najwięcej to zniszczenie daje się we znaki Parkowi Wilsona, gdzie stróże nie mogą ogarnąć całego kompleksu. Dla ilustracji podajemy niezwykle charakterystyczny wypadek: Oto kilka uczenic jednej z poważniejszych uczelni na Łazarzu przechadzając się po parku, poczęło nagle zrywać drogocenne magnolje i chować je. Zauważył to jednak stróż i stąd powstała awantura, przyczem uczenice tłumaczyły się, że te kwiaty potrzebują na... lekcje poglądowe.

Podobne wydarzenia nie są odosobnione i w interesie wszystkich należałoby im kres położyć. Zwłaszcza starsi powinni karcić młodzież, gdy swawole przekraczają dozwolone granice oraz czuwać nad powierzonemi ich pieczy. Dyrekcja Ogrodów Miejskich za naszem pośrednictwem zwraca się do wszystkich z prośbą, by ukrócali niszczycielskie zapędy, a gdy nie pomoże perswazja — wezwali pomocy władzy bezpieczeństwa, która również tej pladze powinna poświęcić większą uwagę. (z)

Atrakcyjne zawody

Konkursy hippiczne w Gnieźnie

Świat sportowy, a w szczególności miłośników sportu konnego czekają wielkie niespodzianki w Gnieźnie w czasie tegorocznych tradycyjnych targów końskich na św. Wojciecha w tygodniu od 22 do 27 kwietnia rb. Na hippodromie gnieźnieńskim, zbudowanym w roku ubiegłym, prace przygotowawcze są na ukończeniu. Praca wre od rana do wieczora. Obszerna trybuna masywna przedstawia imponujący widok; również wzorowy tor jest w doskonałym stanie.

Jak się zapowiadają konkursy tegoroczne ? Sądząc z dotychczasowych zgłoszeń koni — doskonale. Mimo że termin zgłoszeń jeszcze nie upłynął, mianowanie koni jest bardzo liczne. W konkursach biorą udział znakomici jeźdźcy, którzy po wielokroć reprezentowali Polskę na torach międzynarodowych w Europie i Ameryce. Objawem pocieszającym jest również duży zastęp zgłoszonych zawodników cywilnych, zwłaszcza amazonek.

Na wyróżnienie zasługuje życzliwe poparcie dążeń Komitetu celem uświetnienia konkursów przez liczne instytucje samorządowe, społeczne, bankowe itp. Oprócz ofiarowanych nagród honorowych przez miasto Gniezno i pow. gnieźnieński oraz Zw. Oficerów Rez. Koło Gniezno, dalsze nagrody zadeklarowały dotąd: Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Bank Ziemian, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu oraz Starostwo Krajowe w Poznaniu.

Ogólne zainteresowanie imprezami Komitetu Targów Końskich jest bardzo wielkie. Komitet dokłada wszelkich starań, aby sprostać swoim zadaniom. Należy żywić nadzieję, że tegoroczne imprezy K. T. K. cieszyć się będą również wielkiem powodzeniem jak zeszłoroczne, byle tylko dopisała pogoda.

Rycerze św. Florjana

pracują z wielkiem poświęceniem

Związek Straży Pożarnych województwa poznańskiego kładzie w roku bieżącym wielki nacisk na organizowanie podstawowych kursów pożarniczych. Kursy te zorganizowano w 16-stu powiatach województwa. Pierwszy odbył się od 24 do 29 marca w Szamotułach, drugi od 31 marca do 5 kwietnia w Krotoszynie, trzeci od 7 do 12 kwietnia w Czarnkowie. Od 14 do 19 bm. kurs odbędzie się w Śremie. Dalsze kursy odbędą się kolejno w Odolanowie, Lesznie, Wolsztynie, Koronowie, Jarocinie. Grodzisku. Żninie, Obornikach, N. Tomyślu, Ostrzeszowie, Poznaniu i Wrześni.

Przeciętna ilość słuchaczy - kursistów wynosi 30 do 40 osób z miast i wsi. Kursy trwają przez cały dzień i obejmują 4 godziny ćwiczeń teoretycznych i 5 godzin — praktycznych. Otwarcie i zamknięcie poszczególnych kursów odbywa się w obecności przedstawicieli władz i urzędów. W zamknięciu kursów w Szamotułach i Czarnkowie brał udział również prezes związku gen. Taczak.

Ogólne wrażenie jest b. dodatnie, gdyż kursiści z wielką gorliwością podporządkowują się komendzie i wskutek tego adepci osiągają dobre wyniki, co ułatwia im dalsze organizowanie placówek strażniczych na terenach swego działania. Związek przystąpił również do zorganizowania okręgów na terenie województwa. Takich okręgów teraz istnieje 25 a wszystkie pracują sprawnie. Obecnie i przez maj odbywać się będą dalsze zebrania organizacyjne, poczem prawdopodobnie w czerwcu r. b. zbierze się w Poznaniu Rada Związku w nowym już składzie.

Celem podniesienia sprawności bojowej straży, urządzane będą w okresie letnim zawody konkursowe w okręgach o czem osobno napiszemy. Wzrost liczebny straży i zamierzone prace w roku bieżącym, wskazują na żywotność Związku, który pracuje z szczupłym personelem technicznym w osobach inspektora p. Buszy i podinsp. p. Bednarka; poza tem na terenie powiatów zatrudnia Związek jedynie honorowo pracujących powiatowych naczelników pożarnictwa i ogniomistrzów. (z)

KALENDARZYK

Środa, 16 kwietnia 1930.

Słońce: wschód 4,55 — zachód 18,51 — długość dnia 13 godzin 56 min.

Księżyc: wschód 23,26 — zachód 6,00 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 8 st. C. Pochmurno Wiatr północno-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 740 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 13 st. Cels., najniższa plus 8 st. Cels. Ilość opadu 11 milimetrów.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,76 m.

Kal. rz.-kat.: Lambert M. — jutro Wielki Czwartek.

Kal. słow.: Nosisław — jutro Krasisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Strusia 9.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zebranie plenarne Tow. „Pielgrzym" p. w. Matki Boskiej** odbędzie się w poniedziałek 21 bm. o godz. 15 w sali zwierzyńca.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Śródka** urządza w pierwsze święto Wielkiejnocy o godz. 19 w Domu Katolickim na Śródce przedstawienie amatorskie z koncertem.

KRONIKA FILMOWA

— * **Poważny nastrój wielkotygodniowy** stwarza wielki film etyczno - religijny p. t. „Chrystus zwyciężył". Dzięki sztuce kinematograficznej każdy może za kilka groszy odbyć „pielgrzymkę" do Ziemi Świętej, z której oryginalne zdjęcia w całej swej piękności przesuwają się na ekranie przed oczyma zdumionych widzów. Wzruszające sceny z Męki Pańskiej, Droga Krzyżowa, wreszcie krwawa Ofiara na Golgocie robią na widzach głębokie wrażenie. Seanse w Domu Rzemieślniczym przy ul. Franciszka Ratajczaka 21 codziennie o godz. 6 i 8 wieczorem. Bilety wcześniej nabywać można w Księgarni św. Wojciecha, pl. Wolności 1. Podczas seansów odbywa się losowanie biletów o premję wartości 10—20 zł. Przedstawienia dla młodzieży szkolnej po cenach do połowy zniżonych w Wielki Piątek i Sobotę o godzinie 4 po poł. — W Święta Wielkanocne po raz ostatni w Poznaniu przepiękny film „Deszcz Róż" o godzinie 4, 6 i 8.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Stow. Młodzieży Polskiej Łazarz** urządza w II święto Wielkanocy w sali Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego wieczornicę. Na program składają się oprócz deklamacyj i śpiewów chórowych sztuka w 3 aktach p. tyt. „Szczęśliwy kto jeszcze ma matkę".

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs dokształcający dla borowych - podleśniczych.** Wielkopolska Izba Rolnicza urządza w Kórniku 6-tygodniowy kurs dokształcający dla borowych - podleśniczych z lasów prywatnych. Początek kursu 19 maja, koniec 28 czerwca. Oprócz wykładów kursiści korzystać będą z praktycznych ćwiczeń w lesie. W ostatnich 2 do 3 dniach kursu odbędą się egzaminy i wydane zostaną zaświadczenia ukończenia kursu. Do egzaminów mogą być dopuszczeni za osobnym wnioskiem i opłatą 75 zł także tacy borowi, którzy kursu nie wysłuchali, lecz którzy prywatnie się przysposobili. Na kurs przyjmowani będą borowi w wieku od 24 do 45 lat, posiadający najmniej 4 lata praktyki i zostający na posadach. Kandydatów na borowych na kurs przyjmować się nie będzie Kandydaci na kurs otrzymują wolne pomieszkanie, lecz utrzymać muszą się własnym kosztem, posiadać własny siennik, pościel, bieliznę i opłacić za kurs 50 zł. Zgłoszenia kandydatów na kurs przyjmowane będą do dnia 27 bm. Ze względu na ograniczoną ilość kursistów, Wielkopolska Izba Rolnicza zastrzega sobie prawo wyboru kandydatów, którzy do dnia 8 maja otrzymują zawiadomienie, iż na kurs zostali przyjęci. Do zgłoszeń należy dołączyć własnoręcznie napisany, krótki życiorys, świadectwo z praktyki, poświadczenie pracodawcy o zajmowaniu posady i deklarację, że kandydat posiada odpowiednią gotówkę na utrzymanie i opłatę kursu. Zgłoszenia należy nadesłać do Wielkopolskiej Izby Rolniczej Wydział Leśnictwa w Poznaniu, ul. Mickiewicza nr. 33.

PODZIĘKOWANIA

— * **Na fundusz budowy pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa** złożył do kasy komitetu prof. Jan Rosenberg — jako dochód z koncertu religijnego, urządzonego przez chór gimnazjum im. św. Marji Magdaleny w Poznaniu — 210 złotych. — Za powyższy dar, godny naśladowania, składa serdeczne „Bóg zapłać" Komitet.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Zbiórka P. B. K.** Dnia 17 bm. (w wielki czwartek) ukażą się na ulicach Poznania wiosenne bazie, które ozdobią przyjaciół żołnierza polskiego, ofiarowujących datki na rzecz oświaty w wojsku. W dniu tym bowiem Polski Biały Krzyż — instytucja prowadząca nauczanie analfabetów, organizująca bibljoteki i świetlice na terenie D. O. K. VII. — urządza zbiórkę, która pozwoli rozwinąć tę tak pożyteczną działalność, będącą dowodem pamięci społeczeństwa o swych obrońcach. Niechaj więc nikt nie poskąpi skromnej ofiary, gdyż oświecenie i wychowanieobywatelskie żołnierza — to gwarancja naszego spokoju i bezpieczeństwa i każdy, komu dobro państwa leży na sercu, winien do tego wielkiego dzieła dołożyć ręki.

Przy otyłości, artretyźmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materji stwierdzają świetne wyniki, otrzymane przy stosowaniu wody **Franciszka Józefa.** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 10 325

— * **Wojewoda poznański** przyjmuje strony jedynie w poniedziałki między godz. 13 a 14,30. Posłuch dla urzędników odbywa się w piątki w tych samych godzinach.

— * **Stacja kolejowa przy porcie w Helu.** Dyrekcja Kolejowa Gdańska, starając się udogodnić komunikację letnikom na naszem wybrzeżu, urządza stację pasażerską przy samym porcie helskim. Inowację tę tysiące letników przyjmie z wielkiem uznaniem, gdyż dotąd podróżni, przyjeżdżający statkami Żeglugi Polskiej na Hel i odwrotnie, przyjeżdżający koleją a potem udający się na statek, musieli przechodzić pieszo po złej drodze odległość przeszło półtora kilometra, przyczem zawsze była obawa, że jeśli statek lub kolej się spóźni, podróżni nie zdążą do domów. Narazie będzie to stacja prowizoryczna, obsługiwana przez kilka pociągów, lecz w roku przyszłym Dyrekcja napewno tę sprawę jeszcze ulepszy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **W wojskowej szkółce drzewek w Naramowicach** odbyło się wczoraj uroczyste sadzenie drzewek morwowych dla hodowli jedwabników. Po akcie poświęcenia sadzonek i kilku przemówieniach, dowódca O. K. gen. Dzierżanowski zasadził pierwsze drzewko.

— * **Cenna pamiątka jubileuszowa T. C. L.** Jak wiadomo, wydano z okazji 50-lecia istnienia T. C. L. śliczne jubileuszowe żetony emaljowane, które zdobić winne w okresie obecnej rocznicy pierś każdego patrjoty. Dochód bowiem z tych żetonów (cena 2 zł) idzie na realizację haseł rzuconych przez Radę i Zarząd Główny T. C. L., mianowicie na wzniesienie Jubileuszowego Domu Oświatowego T. C. L. w Poznaniu i nowego Uniwersytetu Ludowego w Bolszewie, nad polskiem morzem.

— * **Nalepki 3-ciomajowe.** Zbliżająca się chwila święta narodowego 3 Maja woła już obecnie o zaopatrzenie się na czas w nalepki 3-Majowe — pod względem ceny bardzo przystępne (10 gr za sztukę) a z punktu widzenia artystycznego wykonania, przedstawiające cenną pamiątkę. — Do nabycia bezpośrednio w biurze Centralnem T. C. L., ul. Fr. Ratajczaka 15.

— * **Ciągnienie loterji Czerw. Krzyża** rozpoczęło się dziś przed południem w lokalu przy Al. Marcinkowskiego 24. Wywołało ono bardzo duże zainteresowanie, o czem świadczy wielka liczba przybyłych nabywców losów. Ciągnienie odbywa się w obecności notarjusza p. Szołdrskiego. Listę wygranych będzie można przejrzeć w sklepach, w których sprzedawano losy. (k)

— * **Z Zw. Zaw. Pracowników Bankowych.** Dnia 9 bm. odbyło się w lokalu własnym miesięczne zebranie, które zagaił prezes p. Stępień. Po uczczeniu pamięci zmarłych kolegów, wygłosił p. Jan Jabłkowski bardzo szczegółowe sprawozdanie. Nowy zarząd przystąpił we wszelkich dziedzinach energicznie do pracy. Wybrano delegatów na Wszechpolski zjazd delegatów pracowników bankowych, który odbędzie się w dniach od 3 do 5 maja rb. w Krakowie, mianowicie pp. St. Stępienia, J. Jabłkowskiego, A. Pawłowskiego i J. Cegiełkę. Na zakończenie omówiono sprawę urządzenia wspólnego „święconego" oraz utworzenia klubu towarzyskiego bankowców. (z)

— * **Na walnem zebraniu Tow. Przyj. Sztuk Pięknych,** które odbyło się dnia 15 bm., wylosowano 21 obrazów między członków. Wygrane padły na następujące nazwiska: 1. ks. Kruszka, Grodzisk („Łazienki" Batyckiego), 2. M. Paruszewski, Dziadkowo („Przy żarnach" Lewańskiego), 3. Jan Wiekliński, Poznań („Mgły w Tatrach" Filipkiewicza), 4. inż. A. Bzyl, Poznań („Rybak z Helu" Rupniewskiego), 5. dr. Skarzyński, Prusinów („Kwiaty i owoce" Walkowskiego), 6. T. Obrębowicz, Skórzewo („Widok z Radłowa" Żaboklickiego), 7. radca St. Sczaniecki, Poznań („Teka drzeworyt." Raczyńskiego), 8. Ordynatowa Twardowska, Kobylniki („Martwa natura" Hannytkiewicza), 9. ks. Dąbrowski, Żytowiecko („Motyw z Kazimierza" Skoczylasa), 10. ks. biskup Okoniewski, Pelplin („Dziewczę z wróbelkiem" Hofmana), 11. dr. M. Kryzan, Poznań („Port na Helu" Rosińskiej), 12. Fr. Rynarzewski, Poznań („Chryzantemy" Pajzder-

skiej), 13. J. Piechowski, Poznań („Z Helu" Kusztelanówny), 14. T. Wolniewicz, Poznań („Chaty" Samlickiego), 15. ks. prof. dr. Taczak, Śrem („Bretonka" Mondrala), 16. dyr. Kittel, Żnin („Bajka" Mondrala), 17. Stefanja Broeckere, Strumiany („Trzy gracje" Mondrala), 18. dr. Szac, Poznań („Kolumna Zygm." Mondrala), 19. radca Cichowicz, Poznań („św. Teresa I." Siedleckiego), 20. N. Mukułowski, Kołaczkowo („św. Teresa II." Siedleckiego), 21. St. Robiński, Poznań („Motyw ze wsi" Graczyńskiego).

— * **Z targu.** Dnia 16 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,00—5,20 zł; masła mleczarskiego 5,60 złotych; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 1,80—1,90 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn. 34—36 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; słoniny wędzonej 3,80—4,00 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,60 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00 do 16,00 złotych; para kurcząt 7,00 do 8,00 złotych; królik 3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczupaka 4,80—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 4,80—5,00 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,70—1,30 zł; 1 kg. sandacza 6,00—7,00 zł; miętusa 4 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,00—1,30 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 0,60—1,00 zł; brukselki 2—2,60; 1 kg. białej kapusty 60—80 gr; modrej i włoskiej kapusty 0,80—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; jabłek 1,00—1,80 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł; sałatka zielona (inspektowa) główka 20—30 gr; 1 kg rabarberu 1,60 zł; pęczek rzodkiewek 30 gr; 1 ogórek 3,00—4,00 zł; mendel raków 4 zł; 1 kg. pieczarek 4 zł. — Ruch na targu ogromny; dowozy duże. — Mięso podrożało nieco, zwłaszcza cielęce. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pożar.** Dnia 15 bm. około godz. 9,30 powstał pożar w Starołęce przy ulicy Starołęckiej, przyczem spaliła się stodoła p. Karola Sandera. Ogólna szkoda wynosi 12 000 zł. Podejrzani o podpalenie są nieznany mężczyzna i kobieta, którzy w stodole nocowali. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * **P. Tadeusz Garstecki,** cand. phil. donosi nam, że poza imieniem i nazwiskiem nie ma nic wspólnego z skazanym na 3 miesiące więzienia oszustem.

— * **W elektrowni miejskiej w Poznaniu** ujawniono nadużycia, dokonywane przez jednego z urzędników. Fałszował on listy przewozowe i w ten sposób rabował węgiel, który sprzedawał przy pomocy pewnego pasera. W sprawie tej toczą się jeszcze dochodzenia. Okazało się, że przy pomocy sfałszowanych listów przewozowych niesumienny urzędnik sprzeniewierzył 20 wagonów węgla. W wyniku dochodzeń aresztowano defraudanta i pasera. (k)

— * **Sprzeniewierzenie.** P. Konieczny Antoni, ul. Masztalarska 2, doniósł policji, że pomocnik jego sprzeniewierzył mu 530 zł, które miał wpłacić w monopolu wódczanym. Dochodzenia w toku. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Hałasowi z Tarnowa skradziono na ul. Rybaki z kieszeni 640 zł. Dochodzenia w toku. — P. Wieczorkowi Andrzejowi, zamieszk. w Hotelu Monopol, skradziono ubrania, buty i bieliznę. — P. Dąbrowskiemu ze Skoków skradziono z Rzeźni Miejskiej krowę, wart. 340 zł. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożary z nieostrożności.** W Lipnie w pow. obornickim w dniu 12 bm. spalił się chlew własność Bernarda Prinza, wartości około 2 tys. zł. Przyczyną powstania pożaru było nieostrożne obchodzenie się z ogniem. — W Ostrorogu w pow. szamotulskim spalił się stóg słomy własność Daniela Dondajewskiego. Jak się okazało, ogień wzniecił 6-letni Henryk Urban z Ostrorogu. (k)

— * **Samobójstwo.** W Murzynowie Kośc. w pow. średzkim popełnił samobójstwo przez powieszenie się na strychu obory 25-letni Stanisław Woliński. Przyczyny rozpaczliwego kroku nie zdołano ustalić. (k)

— * **Sprzeniewierzył wózek i 1345 zł.** Pani Frycze, właścicielka domu wysyłkowego w Toruniu, wysłała na stację kolejową swego posłańca, 18-letniego Świetlikowskiego z wózkiem ręcznym i gotówką celem kupna węgorzy i ryb. Posłaniec jednak nie wrócił dotychczas, sprzeniewierzywszy otrzymane pieniądze w kwocie 1345 zł. Wózek wartości około 400 zł z pewnością sprzedał. (x)

— * **Śmierć pod kołami wozu.** W niektórych okolicach Pomorza woźnice podczas jazdy nie zajmują miejsca na wozie, lecz siedzą na koniu. Dlatego też o wypadki nie trudno. W tych dniach woźnica Jan Bortz, wiozący ze stacji kolejowej w Jabłonowie węgiel, spadł z konia, który się spłoszył i dostał się pod koła. Wóz przeszedł mu przez brzuch i obie nogi. Nieszczęśliwy woźnica poniósł śmierć na miejscu. (x)

Obchód Trzeciego Maja

Wczoraj w lokalu T. C. L. zgromadzili się przedstawiciele T. C. L. i reprezentanci różnych organizacyj i stowarzyszeń miejscowych celem wspólnego ustalenia programu obchodu 3 maja. Przewodniczył ks. dyr. Ludwiczak. Po szczegółowem omówieniu sprawy ustalono, że 3 maja o godz. 9,30 odbędzie się uroczysta msza św. przed katedrą dla wszystkich organizacyj. O godz. 10,30 odbędzie się druga msza św. na pl. Wolności dla wojska. Organizacjom P. W. i W. F. pozostawia się dowoli, gdzie będą chciały wziąć udział w uroczystościach. Na pl. Wolności złączą się przed Esplanadą dwa pochody i z wojskiem na czele podążą przed budujący się pomnik Najśw. Serca Jezusowego, gdzie przed władzami odbędzie się defilada.

O godz. 12 w Auli Uniwersytetu Poznańskiego odbędzie się akademja. Cały pochód podzielony zostanie na szereg grup. Grupę „A" tworzyć będzie wojsko, a wszelkie inne organizacje wcielone zostaną do grupy „B", która znowu rozpada się na 5 oddziałów. Do pierwszego oddziału wchodzą organizacje o charakterze wojskowo - wychowawczym i wychowania fizycznego, którym dowodzić będzie pułkownik rez. Piekucki. Drugi oddział złożony będzie z korporacyj akademickich, pozostający pod kierunkiem jednego z akademików. Do trzeciego oddziału wejdą towarzystwa sportowe, którym przewodzić będzie p. Jęczkowiak. Czwarty oddział zawodowy, to jest kolejarze, tramwajarze itd. podlegać będzie p. Szwedzińskiemu. Komendę nad ostatnim oddziałem, w którym skupią się organizacje oświatowe, obejmie p. Goćwiński. Całością za wyjątkiem wojska dyrygować będzie pułk. Piekucki.

Wśród delegatów, którzy mieli dla sprawy wielkie zrozumienie, panowała solidarność. T. C. L. wyśle osobno jeszcze zaproszenie do tych organizacyj, które już swój akces złożyły. Inne organizacje, które tego jeszcze nie uczyniły, zechcą się jak najrychlej zgłosić. (z)

SPORT

Hokej na trawie

Sekcja hokeja na trawie K. S. „Warta" przypomina swym członkom, że treningi odbywają się we środy i piątki od 15 do zmroku oraz w niedzielę od 9, na boisku własnem przy ul. Rolnej.

Piłka nożna

Świąteczny przeciwnik „Warty" — doskonała drużyna berlińska „Minerva", uchodzi za zespół niezwykle groźny, o systemie gry bardzo zbliżonym do znakomitych drużyn południowych Niemiec. Dlatego też oglądanie „Minervy" będzie dla Poznania pewnego rodzaju sensacją i trzeba oczekiwać, że goście w obu spotkaniach świątecznych, rozpoczynających się o godz. 16, wykażą słuszność dobrej opinji, jaką się cieszą. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera" i w sekretarjacie klubu (Al. Marcinkowskiego 26) codziennie od godziny 10 do 12 i od 15 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Pływanie

Sekcja pływacka „Legji" z powodu tarć wewnętrznych rozwiązała się, zawodnicy jednak nie podpisali jeszcze zgłoszeń do innego klubu. Sekcja ta była jedną z pierwszych w Poznaniu. Powstała ona w 1927 r. zajmując w mistrzostwach wówczas drugie miejsce, a w następnych latach trzecie za „Unją" i „Schwimmvereinem". (wz)

Szereg dobrych pływaków odsługuje powinność wojskową, większość jednak zostaje w Poznaniu mianowicie z Unji: Richter (57 p. p.), Antoniewicz (3 p. lotn.); z Legji: Klewenhagen (7 pap), Thiem (7. b. tel), wreszcie z P. T. P. Gromadziński (58 p. p.). (wz)

Kratochwila (AZS W-wa), jeden z najlepszych pływaków polskich, odsługuje swoją powinność wojskową 7 pap. na Sołaczu. (wz)

P. O. Z. P. czyni starania w Warszawie celem otrzymania i na ten sezon trenera Wöllera. (wz)

Karty wstępu na pływalnię. Celem umożliwienia rozpoczęcia prac dla przygotowania pływalni na rozpoczynający się wkrótce sezon, a przedewszystkiem naprawienia poczynionych przez zimę szkód, P. O. Z.P. zmuszony został podwyższyć opłatę kart wstępu na pływalnię z ważnością na cały sezon do wysokości 3 zł. (wz)

Poznańskie Towarzystwo Pływackie donosi swym członkom czynnym, że zaprawy zimowe które odbywały się w sali gimnastycznej w szkole „Działyńskich" we wtorki i piątki ustały z dniem 15 kwietnia. Zawodników uprasza się o przybycie do pływalni związkowej w dniu 20 bm. o godzinie 11.

Różne

Trzeci doroczny marsz naokoło m. Poznania organizowany przez poznański okręg S. M. P. odbędzie się w roku bież. 4 maja. **Trasa marszu wynosi około** 22 km. **Drużyny organizacji w. ff i p. w.** składające się z 7 zawodników — z których 6 musi dojść do mety — zgłaszać można do 28 bm. w sekretarjacie okręgu, (plac Nowomiejski nr. 5). Tam udziela się również bliższych informacyj oraz wydaje regulaminy marszu.

Ciekawe!

Większa ilość abonentów ilustrowanego tygodnika „Samochód" rekrutuje się z kierowców taksówek, dlatego też mają one o 50% mniej wypadków, aniżeli prywatne auta.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 17 kwietnia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.55** audycja dla żołnierzy; godz. **17.10** Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godzina **17.30** kwadrans pogadanki gospodarczej (wygłosi red. Roman Fengler): godzina **17.45** koncert popołudniowy z Warszawy; godz. **18.45** nadprogram; godz. **18.55** konkurs Wielkanocny (Rozrywki umysłowe) w organiz. p. Nowaka; godz. **19.10** kurs elem. języka franc. (wykł. p. Omer Neveux); godz. **19.30** odczyt rolniczy p. t.: Uprawa ziemniaków (wygł. dyr. Wład. Góralewski); godz. **19.50** rolnicza skrzynka radjowa (wygł. p. Józef Rzadkowski); godz. **20.15** transmisja koncertu religijnego z Filharmonji warszawskiej; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Rezurekcja z Wawelu.

Za zezwoleniem metropolity ks. Sapiehy w Wielką Sobotę po raz pierwszy radjostacja krakowska, a z nią i inne stacje polskie transmitować będą uroczystą rezurekcję z katedry na Wawelu, a wieczorem w sobotę zabrzmi z Wawelu Dzwon Zygmuntowski na całą Polskę. (w)

Ze Związku krótkofalowców.

Uchwałą Zarządu Głównego Polskiego Związku Krótkofalowców został utworzony Okręg Zachodnio - Polski, w skład którego wchodzą woj. Poznańskie i Pomorskie.

Zadaniem Organizacji Okręgowej jest praca nad rozwojem komunikacji krótkofalowej, oraz przysposobieniem wojskowem z dziedziny radjotechniki.

W tym celu Zarząd Okręgu zwraca się z gorącą prośbą do wszystkich formacyj i instytucyj wojskowych, zakładów naukowych, organizacyj o charakterze pokrewnym, oraz poszczególnych jednostek, interesujących się dziedziną fal krótkich, o kierowanie do nas osób pragnących zapisać się na członków klubu.

Wpisowe wynosi 5 zł., składka miesięczna 2 zł., wzamian za co członkowie otrzymają bezpłatnie pismo krótkofalowe „Krótkofalowiec Polski" oraz korzystają z bibljoteki i urządzeń klubowych. Co czwartek o godz. 19 w salce posiedzeń Radja Poznańskiego, Poznań, Plac Wolności 11, odbywają się zebrania klubowe, na których wygłaszane są referaty z zakresu fal krótkich i dziedzin pokrewnych. Na zebrania wszystkich miłośników fal krótkich najuprzejmiej zapraszamy..

We wszyskich sprawach dotyczących organizacji, warunków przyjęcia do klubu, itd. prosimy o zwracanie się do sekretarza Okręgu kpt. pil. Burcharda, Poznań, ul Kwiatowa 5. II. piętro. Sekretarjat czynny z wyjątkiem sobót i dni świątecznych od godziny 16 do 20.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentów I Szkoły Wydziałowej im. Działyńskich.** Zebranie odbędzie się w środę, dnia 16 bm. o godz. 19.

— **K. S. „Warta" Oddz. Lekko - Atl.** Zebranie plenarne odbędzie się 17 bm. o godz. 19,30 w salce Koła Senjorów, Aleje Marcinkowskiego 26, II.

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydz.** Rekolekcje odbędą się od 23 do 26 b. m. o godz. 19,15 w kaplicy św. Józefa. Bilety wstępu otrzymać można w firmie J. Czosnowski, skład papieru, ul. Fr. Ratajczaka 2 i u p. J. Daroszewskiej, ul. Gen. Prądzyńskiego 27.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Hrabina Marica". W czwartek, piątek i sobotę teatr zamknięty. Wniedzielę tylko jedno przedstawienie; dana będzie operetka „Frasquita" z pp.: Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Latoszewski. W poniedziałek o godz. 15 po cenach zniżonych „Halka" z pp.: Bojar - Przemieniecką, Czekotowskim, Perkowiczem i Zateyem, kapelmistrz p. Tyllia.

„Faworyta", opera Donizetti'ego, dana będzie po raz pierwszy w środę 23 b. m. W głównych partjach wystąpią pp.: dr. Roesslerówna, Drabik i Maj, kapelmistrz p. Leszczyński, reżyser p. Urbanowicz.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś ostatnie przedstawienie przed świętami wypełni stylowa komedja Scribe'a i Legouve'go „Walka kobiet". W czwartek, piątek i sobotę teatr zamknięty. W pierwsze święto wielkanocne tylko jedno przedstawienie wieczorowe; odegrane będzie krotochwilne widowisko „Przygody dobrego wojaka Szwejka" w wybornem wykonaniu całego zespołu z p. Biesiadeckim w roli tytułowej. Osobliwą atrakcją „Szwejka" stanowią pomysłowe i arcykomiczne dekoracje p. St. Jarockiego.

W próbach pod kierunkiem p. Wysockiej, ostatnia nowość repertuarowa Nałkowskiej „Dom Kobiet", w której grają tylko same kobiety. Nowość ta cieszy się w Warszawie dużem powodzeniem.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś doskonała komedja znakomitego komedjopisarza polskiego M. Bałuckiego p. t. „Radcy pana radcy". Miła ta komedja zawiera sceny szczerego, beztroskiego humoru i obfituje w przezabawne sytuacje, rozśmieszające do łez publiczność. Udział biorą pp. Czarnecka, Fiszerówna, Żeromska, Bystrzyński, Smoczyński, Szarski, Rolicz i inni.

Chcąc uprzystępnić uczącej się młodzieży ujrzenie świetnej komedji M. Bałuckiego „Radcy pana radcy", Dyrekcja Teatru Nowego daje w środę bardzo znaczne zniżki.

W wielki czwartek, piątek i sobotę teatr nieczynny.

ZNALEZIENIE ŚW. KRZYŻA

wielkie Oratorjum **Feliksa Nowowiejskiego** na sola, chór, orkiestrę i organ (do słów A. Herolaski) wykonane zostanie **pod dyrekcją kompozytora w Wielki czwartek, dnia 17. bm. wieczorem o godzinie 8 w Auli uniwersyteckiej.** Wielkie to dzieło religijne należy do najlepszych współczesnych Oratoryj i wywiera na słuchaczy potężne wrażenie. Wykonanie dzieła tego stać będzie na bardzo wysokim poziomie artystycznym, do czego przyczyni się osoba kompozytora, który dziełem tem osobiście kierować będzie.

Udział biorą artyści Teatru Wielkiego **PP. Dr. Wanda Roesslerówna, Aleksander Karpacki, chóry Koła Śpiew. Polskiego i im. Chopina oraz orkiestra Filharmonji Poznańskiej.**

Sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowski, ul. Gwarna 20, w cenie 2 do 6 zł. zw 22 838

W Wielki Piątek, dnia 18 kwietnia rb., o godz. 8 wieczorem, odbędzie się w teatrze świetlnym „Słońce"

WIELKI KONCERT RELIGIJNY

z bardzo bogatym i pięknym programem, w którym udział przyjmą: znakomity nasz kompozytor, genjalny twórca orat. „Quo Vadis", „Znalezienie św. Krzyża", Opery „Legenda Bałtyku" i szeregu innych świetnych dzieł — **Feliks Nowowiejski** — znakomita śpiewaczka Konsulowa **Ema Matouskowa** oraz Chór Kościelny im. św. Grzegorza W. Papieża pod batutą **Franciszka Olszewskiego.** W programie: Bach, Palestrini, Gallus, Vittoria, Croce, Malling, Nowowiejski. Niewątpliwie najszersze sfery naszego miasta — skorzystają z nadarzającej się sposobności wysłuchania tak pięknego koncertu — z udziałem tak świetnych artystów i gremjalnie podążą w Wielki Piątek do „Słońca", by spędzić dwie godziny w atmosferze najwznioślejszej sztuki i piękna. Pragnąc wszystkim bez wyjątku — umożliwić wysłuchanie tego pięknego koncertu — Dyrekcja teatru „Słońce" — ustanawia niebywale niskie ceny biletów. Bilety po **1, 1.50 i 2 zł** są do nabycia wcześniej w Fmie S. Kałamajski — Plac Wolności 6. zw 22 982

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica" — operetka Kalmana.

Czwartek, 17. 4. Teatr zamknięty.
Piątek, 18. 4. Teatr zamknięty.
Sobota, 19. 4. Teatr zamknięty.
Niedziela, 20. 4. „Frasquita", operetka Lehara.
Poniedziałek, 21. 4. po poł. „Halka", opera Moniuszki. Ceny zniżone.
Poniedziałek, 21. 4. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Wtorek, 22. 4. „Krysia Leśniczanka", operetka Jarno.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Walka kobiet".
Czwartek, 17. 4. Teatr zamknięty.
Piątek, 18. 4. Teatr zamknięty.
Sobota, 19. 4. Teatr zamknięty.
Niedziela, 20. 4. „Przygody dobrego wojaka Szwejka".
Poniedziałek, 21. 4. po poł. „Walka kobiet".
Poniedziałek, 21. 4. wieczorem „Nad polskiem morzem".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Radcy pana radcy".
Czwartek — Teatr nieczynny.
Piątek — Teatr nieczynny.
Sobota — Teatr nieczynny.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JUTRZEJSZE „ZNALEZIENIE ŚW. KRZYŻA"

(Uwagi z powodu oratorjum Feliksa Nowowiejskiego)

Jutro (w Wielki Czwartek) odbędzie się wyjątkowa premjera muzyczna, mianowicie pierwsze w Poznaniu wykonanie polskiego oratorjum p. t. „Znalezienie św. Krzyża" Feliksa Nowowiejskiego.

W naszych dziejach muzycznych jest to fakt tak wyjątkowy, że zapisany powinien być na oddzielnej karcie.

W całej naszej literaturze muzycznej posiadamy zaledwie trzy wielkie dzieła oratoryjne, a są niemi: „Śluby Jana Kazimierza" Mieczysława Sołtysa i „Quo Vadis" oraz „Znalezienie św. Krzyża" Nowowiejskiego. Przerażające ubóstwo! Występuje ono u nas tem jaskrawiej, że zachód przeciwstawia nam potężny rozwój form oratoryjnych oraz produkcyj chóralnych.

Nasze ubóstwo w tej dziedzinie nie świadczy bynajmniej dobrze o polskiej kulturze muzycznej. Ruch muzyczny u nas jest zbyt jednostronny i opiera się o dosyć cieńką warstwę interesującego się muzyką społeczeństwa. Melomanów w szerokiem znaczeniu tego słowa w Polsce niema, a jeśli są, to w znikomej ilości.

Pochodz to stąd, że szersze masy społeczeństwa nie biorą w ruchu muzycznym tak czynnego udziału, jak to widzimy na zachodzie, mianowicie w Niemczech, Szwajcarji, Holandji, Anglji, Szwecji, Danji — a nawet w Rosji — gdzie bardzo intensywny udział w ruchu muzycznym znają towarzystwa śpiewacze. Powszechność organizacyj śpiewaczych w tych krajach wpłynęła zasadniczo na rozwój i rozprzestrzenianie kultury muzycznej.

W naszych warunkach podnoszenie tej prawdy uważane jest za fanatyzm sekciarski a propagowanie idei śpiewaczej traktowane jest jako ciche i nieszkodliwe manjactwo, nad którem opinja nasza przechodzi wyniośle do porządku.

Tymczasem problem ten ma u nas zasadnicze znaczenie dla kultury i konsumcji muzyki i pomijany być nie może bez szkody dla naszej przyszłości muzycznej.

Wiemy wszyscy, że właśnie pod względem konsumcji muzycznej stoimy na martwym punkcie i biedzimy się nad wynalezieniem wyjścia z tej przykrej sytuacji. Kadry naszej publiczności koncertowo-operowej są znikome i przemęczone. Dziwić się temu nie można, bo niepodobieństwem jest aby ta sama szczupła i w dodatku spauperyzowana garstka inteligencji mogła podołać wszystkim obowiązkom, jakie jej ruch kulturalny narzuca. (Sfery ziemiańskie i przemysłowe nie wchodzą niestety w rachubę prawie wcale). Kadry te muszą być odświeżone napływem niezużytych sił z dołu.

I tutaj właśnie demokratyczny ruch śpiewaczy ma przed sobą otwarte pole.

Wciąganie szerokich mas do czynnego udziału w ruchu muzycznym w formie pracy w zespołach śpiewaczych ma ogromny wpływ na wyrobienie ogólno-muzycznych zainteresowań w szerokich warstwach. Widzimy to dobitnie na imponującym stanie zachodniej kultury muzycznej, która ma właśnie bardzo demokratyczne podłoże; widzimy to również — choć dopiero w zarodku — i u nas.

Idea demokratyzacji sztuki ma swych zwolenników i swych przeciwników; w naszych jednak warunkach jest to postulat, warunkujący wogóle istnienie i rozwój polskiej kultury muzycznej w przyszłości.

Twierdzenie więc, że rozwój śpiewactwa może wpłynąć zasadniczo na rozwój kultury muzycznej nie jest tylko zwrotem retorycznym, lecz oczywistą, na doświadczeniu opartą prawdą.

Rozbudowa naszego życia muzycznego — wobec ogromnego zaniedbania w tej dziedzinie — jest kwestją dziesiątków lat. To też to, co się dzisiaj dzieje, może być uważane zaledwie za drobny początek, zasługujący tem nie mniej na uwagę i poparcie.

Jak każdy nowy ruch, tak też i ruch śpiewaczy wnosi ze sobą dużo ożywczej świeżości, mającej swe źródło w młodzieńczem przekonaniu, że do niego przyszłość należy. Przyszłość ta — sądząc z dotychczasowych rezultatów — przedstawia się rzeczywiście zachęcająco, bo poza tem, że działalność śpiewacza wprowadza świeży strumień do ogólnego ruchu muzycznego, wpływa ona jeszcze pobudzająco na twórczość naszych kompozytorów. Rezultatem może być to, że za jakieś 10 — 20 lat nasza literatura muzyczna nie będzie musiała się wstydzić, że w swym dorobku posiada aż trzy dzieła oratoryjne, lecz stanie śmiało do zawodów z najbardziej pod tym względem zasobnemi narodami.

Nazwisko Nowowiejskiego jako twórcy dzieł oratoryjnych i jako niesłychanie gorliwego krzewiciela tego ruchu zabłyśnie wtedy silnem światłem i będzie miało swą osobną kartę w naszych dziejach muzycznych.

* * *

„Znalezienie św. Krzyża" jest drugiem z rzędu dziełem oratoryjnem Nowowiejskiego. (Pierwszem było „Quo Vadis"). Powstało ono około r. 1906, w okresie, kiedy młody kompozytor, wychowany na wzorach niemieckich, był pod znacznym wpływem Wagnera. Za granicą oratorjum to znajduje się w repertuarze szeregu poważniejszych zespołów śpiewaczych. U nas wykonane było dotychczas zaledwie raz jeden, we Lwowie na kilka lat przed wojną, staraniem ś. p. Mieczysława Sołtysa.

Jest to dzieło, zakrojone na wielką skalę (podobnie, jak znane Poznaniowi „Quo Vadis, wykonane parokrotnie przez „Lutnię" pod dyr. X. dr. Gieburowskiego); wymaga silnego i wytrzymałego chóru oraz wielkiej orkiestry i organów. Dwojgu solistom powierzone są partje: św. Heleny — matki cesarza Konstantyna (mezzosopran), oraz biskupa jerozolimskiego — Makarjusza (baryton). Tekst posiada żywą akcję a muzyka pełna jest konstrastujących i dramatycznych akcentów. Właściwości te sprawiają, że dzieło mogłoby być z powodzeniem zrealizowane na scenie, o czem w przyszłości należy pomyśleć. Wstęp (w formie uwertury operowej) maluje w skrócie dzieje Jerozolimy. Na początku rozbrzmiewa zasadniczy motyw Krzyża, snujący się potem przez całe dzieło. Wyrazistą tematyką i instrumentacją maluje autor następnie nastrój uciemiężonego i oczekującego pomocy z nieba ludu — procesję na górę Syon — króla Dawida, śpiewającego swe psalmy przy dźwiękach harfy — pokutę ludu i oczekiwanie przyjścia Mesjasza — reakcję tłumu na prawdy głoszone przez Zbawiciela — zagładę miasta, z ruin którego powstaje Nowe Jeruzalem — zwycięstwo Prawdy i wreszcie triumfalne Alleluja.

Akt pierwszy p. t. „Procesja na Golgotę" maluje pochód pielgrzymów, zdążających na Golgotę z biskupem Makarjuszem na czele, aby odszukać i uczcić Krzyż Św. Między pielgrzymami znajduje się św. Helena, matka cesarza Konstantyna, który po zwycięskiej bitwie z Maksencjuszem ślubował Bogu, że na miejscu męki i śmierci Zbawiciela zbuduje świątynię ku czci św. Krzyża. Ślub ten uczynił Konstanty wskutek widzenia, jakie miał w czasie bitwy; ukazał mu się mianowicie na niebie krzyż z jaśniejącym napisem: „In hoc signo vinces" (W tym znaku zwyciężysz). Św. Helena pragnie teraz spełnić ślub syna i udaje się na odszukanie „Krzyża Św."

Akt drugi p. t. „Świątynia Wenery" maluje moment, kiedy procesja podchodzi do Golgoty, którą zawładnęli poganie, budując na niej świątynię Wenery. Z świątyni tej rozbrzmiewają w tej chwili śpiewy kapłanek Wenery. Zgroza obejmuje pielgrzymów. Dźwięki bachanalji śpiew demonów rozbrzmiewa na urągowisko św. Krzyżowi. Biskup Makarjusz w imię Boga przeklina złe moce.

Akt trzeci p. t. „Znalezienie, uczczenie i triumf Św. Krzyża" maluje moment, kiedy pielgrzymi po długich poszukiwaniach odnaleźli wreszcie trzy krzyże, a nie wiedząc, który z nich był narzędziem męki Chrystusa przynoszą zmarłego i przykładają doń krzyże. Gdy zwłok dotknął Krzyż Św. umarły wrócił do życia. Następuje również uzdrowienie chorej. Muzyka maluje teraz adorację Św. Krzyża, podczas której Makarjusz intonuje antyfonę wielkopiątkową „Ecce lignum Crucis"; chór odpowiada „Venite adoremus", poczem śpiewa hymn „Vexilla Regis" i następująca potem apoteoza Chrystusa Króla, Zwycięzcy kończy się wielkim okrzykiem: Alleluja!...,

Książki nadesłane

Juljan Przyboś: „Z ponad". Ułożył graficznie W. Strzemiński. Cieszyn 1930. Bibljoteki „a. r." tom I.

Jana Chrysostoma z Gosławic Paska „Pamiętniki" — opracował Jan Grabowski. Warszawa — Bibljoteka Groszowa.

Guy de Maupassant: „Potęga śmierci". Warszawa — Bibljoteka Groszowa.

Por. S. Bayer: „4 pułk ułanów zaniemeńskich". Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Nauk.-Wyd.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polska w pierwszych czasach chrześcijaństwa. Aleksander Brückner zajmował się od dawna dziejami polskiej kultury. Obecnie wydaje wielkie syntetyczne dzieło o niej, przedstawiając rozwój polskiej kultury od prawieku. Świat naukowy polski oczekuje tej pracy z niecierpliwością. „Przegląd Współczesny", podał tymczasem wstęp do niej poświęcony przejściu Polski od pogaństwa do chrześcijaństwa. Przewrót ten pozostał, zdaniem Brücknera, na razie raczej pozornym. Lud pozostał pogańskim w życiu i w duchu. Kwitły po dawnemu krwawa zemsta rodowa, targi niewolników, napędzanie żon, małżeństwa w bliskim stopniu pokrewieństwa, kult bożków domowych i przodków, pogańskie wesela i stypy, amulety i czary. Nienawidzono zrazu nową wiarę, bo nakładała dziesięciny oraz posty. Ale chrześcijaństwo ulżyło los niewolników, dzieci i kobiet, uniezależniło Polskę od Niemiec, poparło dzieło zjednoczenia, a historja wczesnej kultury średniowiecznej u nas jest historją kościoła. (T. Gr.)

TEATR

Jubileusz „Balu w obłokach". Piszą nam z Warszawy: Komedja współczesna wierszem Stanisława Miłaszewskiego „Bal w obłokach", doczekała się pięćdziesiątego przedstawienia w Teatrze Narodowym. — Jest ono narazie ostatniem, gdyż grająca główną rolę p. Gorczyńska wyjeżdża zagranicę. Przedstawienie było owacją dla autora i wykonawców. (tw)

MUZYKA

Zaleski w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Temi dniami wystawiono „Lohengrina" z Zaleskim jako Telramundem i Gustawem Chorjanem jako Lohengrinem. Nowa kreacja znakomitego barytonisty została przyjęta z entuzjazmem. Jako śpiewak i aktor dał Zaleski znów jedną z kreacyj, których nie zapomina nigdy, kto je raz oglądał. — Młody barytonista lwowski p. Płoński śpiewał herolda i podobał się. Lohengrinem poprawnym ale chłodnym był p. Chorjan. (mw)

KRAJOZNAWSTWO

Wycieczki przyrodnicze w okolice Poznania. W „Przyjacielu Szkoły" omawia ten temat p. H. Szafranówna. Autorka akcentuje wielką wartość tych wycieczek. W samem mieście można wykorzystać Cytadelę, Przepadek, plantacje miejskie, Sołacz i Gołęcin, zaś w okolicy Wilczy Młyn, Maltę, Kobylepole, Kątniki, Puszczykowo, Ludwikowo, Jezioro Psarskie, Promno, Radojewo, Gądki, Kobylnicę, Lednogórę, Zaniemyśl, Biedrusko, Kórnik, Górę Dziewiczą. Szczegółowe wskazówki, jakie zagadnienie można omawiać w danej miejscowości, uzupełniają artykuł. Uwagi p. H. Szafranówny, winny zachęcić nauczycielstwo w innych miejscowościach do podobnej pracy. (St. N.)

RUCH REGJONALISTYCZNY

Regjonalizm polski w Ameryce. Jak wynika z informacyj jednego z pism polskich w Ameryce, regjonalizm zapuszcza tam korzenie między Polonją wychodźczą. Istnieje już „Związek Podhalan w Ameryce Północnej". Sekretarz tego Związku, p. Józef Łopatowski, napisał nawet sztukę regjonalną, zatytułowaną „Wesele góralskie u Jędrzejowej z Granic". Tak to „Wesele na Kurpiach", które zrodziło „Wesele sandomierskie" i ostatnio „Wesele śląskie", otrzymało krewniaka aż w Ameryce. Polskim teatrom amatorskim przybyło w ten sposób pożądane widowisko. (rg)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Zdobnictwo ludowe w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Na Targach Północnych odbędzie się specjalna wystawa zdobnictwa ludowego. Urządza ją komitet, który postanowił, że pokazem będzie objęte zdobnictwo i przemysł ludowy ze wszystkich regjonów Polski, oraz z państw bałtyckich i skandynawskich. Okazy będą przyjmowane tylko o tyle, o ile są czystym wytworem twórczości ludowej. (pw)

„Rytm" we Lwowie. Warszawskie stowarzyszenie plastyków „Rytm" urządziło wystawę we Lwowie w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych. Jest to pierwsza wystawa „Rytmu" we Lwowie.

SZKOLNICTWO

Co czyta nauczycielstwo. Sekcja Pedagogiczna Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powsz. w Krakowie rozpisała w r. ub. ankietę na temat czytelnictwa czasopism i dzieł pedagogicznych wśród nauczyciestwa. Wynik ankiety, ogłoszony w „Ruchu Pedagogicznym", jest bardzo ciekawy. Największą poczytnością cieszy się „Praca Szkolna" (Warszawa), potem „Ruch Pedagogiczny" (Kraków), „Przyjaciel Szkoły" (Poznań), „Życie Szkolne" (Włocławek). Z dzieł pedagogicznych pierwsze miejsce otrzymała „Metodyka pierwszych lat nauczania" Jeleńskiej, „Pogadanki psychologiczne" Jamesa, „Szkoła twórcza" Rowida. (St. N.)

U POETOW

DOM NA WYSPIE

Nie codzień to się zdarza, żeby z powodzi ukazujących się u nas w wielkiej ilości tomików poezyj wyłowić nie mówię arcydzieło, ale coś co ma wyraźną fizjognomję, co powstało jako płód istotnej potrzeby utrwalenia swoich obserwacyj, myśli, wzruszeń, coś co nie nosiłoby nieznośnego piętna snobizmu, który wlecze się uparcie za poezją i sztuką dzisiejszą — zresztą nietylko u nas. Przy tej sytuacji „rynkowej" jest prawdziwą niespodzianką śliczny zbiorek wierszy p. H. Januszewskiej pt. „Dom na wyspie" (Warszawa 1929. Nakł. F. Hoesicka).

Zbiorek liczący 73 strony, mieści w sobie ekstrakt przeżyć bardzo różnorodnych i pozwalających nam wyróżnić w poetce parę odrębnych fizjognomij, co świadczy o jej szerokich możliwościach twórczych, o ciekawej i złożonej indywidualności. P. Januszewska jest przedewszystkiem doskonałą obserwatorką. Pociągają ją tematy i sytuacje trudno uchwytne z subtelną pointą, niedostrzegalną dla oka pozbawionego głębszej kultury widzenia. W drobnych swych wierszykach autorka potrafi z niezwykłą zręcznością zamknąć jakąś postać „bez reszty", powiedzieć o niej więcej, niźli to się udaje niejednemu powieściopisarzowi na dziesiątkach stronic. Cytowanie z tego tomiku jest niebezpieczne, bo wyrazistość wierszy sprawia, że chciałoby się przytoczyć jeszcze to i tamto... Naśladujmy jednak w zwięzłości naszą poetkę i poprzestańmy na zacytowaniu wiersza p. t. „Ciotka":

A kiedy wszyscy posną nawet piec, garnki, szczotki
przychodzi dusza skrzętnej — dawno umarłej ciotki.

Przewraca wszystko w domu, szuka coś po śpiżarni.
i wzdycha bardzo ciężko w tęsknocie i męczarni.

Kiedy ostatnie światło srebrne za oknem zgasło
zniknęła z zapytaniem: „gdzie się podziało masło?"

Autorkę pociąga poza tem świat żabotów i dandysów. Z tych zamiłowań zrodziła się pewna ilość drobnych impresyj, z których najtypowsza nosi tytuł „Dandy". Ten rodzaj wierszy, choć wszystkie są zgrabne, zręczne i finezyjne, najmniej może zawiera w sobie oryginalności: świat, o którym mówią, jakże bardzo jest już wyzyskany jako temat, poeta mimowoli wchodzi na udeptane ścieżki. Jak rzekłem jednak, p. Januszewska ma parę fizjognomij. Poza zamiłowaniem do dandyzmu i pasją obserwatorską, jest ona bardzo rasową romantyczką o fantazji z szerokim polotem. Niekiedy romantyzm ten splata się z dandyzmem, dając taki wdzięczny coctail kobiecej finezji z prawdziwą grozą jak np. wiersz „Kawiarnia". Ale występuje on też w czystej formie np. w „Szabli" — wizja rumaków jest świetna. Rodowód poetycki? Zagadnienia z tego zakresu zarysowują mi się nie w kształcie filjacji z ojca na syna, lecz raczej z bardziej demokratycznego stosunku bliskości między rodzeństwem. Ktoś stwarza aurę poetycką i wciąga tych, którzy na nią już czekali. Ten „demokratyczny" sposób tłumaczenia podobieństw w literaturze wydaje mi się bliższy prawdy od surowych wywodów genealogicznych. — Owóż, jeśli o naszą autorkę chodzi, grawituje ona ku dwom znakomitym współczesnym poetkom polskim (tak niepodobnym do siebie): Pawlikowskiej i Iłłakowiczównie. Grawituje, ale nie więcej. W poezji p. Januszewskiej niema epigonizmu. Poetka nasza zyska sobie niewątpliwie nietylko krytykę ale i czytelników, bo wiersze jej pozatem że są ładne, mają dużo uroku i prawdziwej elegancji.

J. E. Skiwski.

Pisma nadesłane

„Kronika Miasta Poznania". Nr. 1. Treść: J. Staszewski: „Powstanie poznańskie 1809 r.". — Dr. W. Knapowska: „Dzieje fundacji ks. Franciszki Radziwiłłowej w Poznaniu". — X. dr. K. Kantak: „Sylwetki Bernardynów Poznańskich. Jan Kapistran Szysiecki". — J. Willaume: „Gen. Amilkar Kosiński w Poznaniu (1807—1808)". — Dział bieżący. — Kronika ważniejszych wydarzeń. — Z ruchu wydawniczego.

O statkach morskich

W naszem życiu gospodarczem sprawy przewozów morskich zaczynają odgrywać coraz wybitniejszą rolę. Nie od rzeczy więc będzie zapoznać ogół z odnośną terminologją i wyjaśnić różnice, które powstają przy określaniu wymiarów statków, jak deadweight, tonny brutto rejestrowane i netto rejestrowane, t. j. różnice pomiędzy martwą wagą a pojemnością statków w tonnach. Również często przy określaniu wymiarów statków spotykamy się z określeniem „wyporność", „pojemność" i „nośność".

Człowiek nowoczesny przyzwyczajony jest do liter jako skrótów. L — długości, B — szerokości, zaś T — zanurzenie statku. Statek wpuszczony do prostokątnej skrzyni o wymiarach L × B × T, wybiera tyle wody, ile sam waży. Coprawda niezupełnie wypiera tę skrzynię, ponieważ kadłub statku jest z przodu i z tyłu zaostrzony. Wielomian L × B × T nazywa się wyporn- ością statku (deplacement) i mierzy się ją w metrach sześciennych. Wielomian ten, pomnożony przez ciężar właściwy wody, daje ciężar statku w tysiącach kilogramów. Wyporność oznacza więc wagę statku. Dla inżyniera jest wyporność główną daną, ponieważ zawiera wszystkie najważniejsze wymiary: długość, szerokość i zanurzenie.

Ta wyporność w tonnach służy do dźwigania statku. Po odjęciu od tych ton ciężaru statku i maszyn, otrzymamy t. zw. ładunek wagonowy (deadweight). W nim zawarta jest jeszcze waga zapasów prowiantu, wody i paliwa, i waga załogi. Po odciągnięciu tych ostatnich pozycyj, otrzyma się nośność wagową, czyli deadweight capacity. Przyjęty jest również termin ładunek wagowy, t. zw. waga wszystkich zmiennych ciężarów. Przy wielkich statkach towarowych o wyporności 15.000 do 18.000 tonn wynosi ten ładunek wagowy mniejwięcej 2/3 wyporności, a więc 10.000 do 12.000 tonn.

W ścisłej zależności od ładunku wagowego jest pojemność statku (capacity). Pojemność tę konstruktor mierzy w metrach sześciennych, o ile chodzi o pomieszczenie ładunku, zapasów, prowiantu i bunkru. Stosunek „metr sześć. do tonny nośności", t. zw. stosunek ładunkowy, armator podaje zależnie od rodzaju ładunku. Np. dla 1.000 tonn bananów potrzeba aż 5.000 metrów sześć. pomieszczeń ładunkowych, dla 1.000 tonn kukurydzy tylko 1380 metr, sześć. pomieszczeń ładunkowych, zaś dla 1.000 ton rudy tylko 300 m. sześć.

Z tego wynika, że wielkość statku powinna przedstawiać optimum nietylko pod względem wagi, lecz także pod względem pojemności. Trzeba osiągnąć żądaną nośność przy dopuszczalnem największem zanurzeniu, a nie wolno wozić na spacer tylko do połowy napełnionych pomieszczeń ładunkowych.

Ogólną pojemność mierzy się w tonnach rejestrowanych. Jedna tonna rejestrowana równa się objętości 100 ang. stóp sześć. = 2.832 m. sześć., co znaczy, że tonna rejestrowana jest miarą pojemności, nie zaś ciężarem. Miara ta wywodzi się z Anglji, gdzie niegdyś pojemność statków mierzono drewnianemi beczkami. Miara ta jest nadzwyczaj ważna dla armatorów. Przez to, że przedstawia najlepsze określenie wielkości statku, oblicza się według niej koszta portowe a przedewszystkiem opłaty kanałowe, dla Suezu i Panamy.

Dziś mierzy się pojemność statków według specjalnych przepisów. Całkowitą pojemność statku nazywa się pojemnością brutto, jaką podaje się zwykle przy pomiarach okrętów, zaś pojemność netto, według której oblicza się rążne opłaty, stwierdza się różnemi sposobami mierniczemi, np. mierzenie w/g kanału Suez lub mierzenie w/gkanału Panama przez obliczenie pomieszczeń dla maszyn, kotłów, nawigacji, załogi itp. Każdy statek otrzymuje t. zw. list pomiarów, w którym zaznaczona jest pojemność brutto i pojemność netto według poszczególnych sposobów mierzenia.

Duży statek frachtowy o wyporności 15.000 t. a około 9.000 t. nośności ma pojemność brutto 7.150 t. rej. Według mierzenia Panama wynosi jego pojemność netto4.200 t. rej. Koszt kanałowy dla kanału Panama wynosi 1.2dolarów od tonny rej., czyli w tym wypdku 5.020 dolarów. Opłata za przejazd przez kanał Suezki wynosi 7 fr. w złocie od tonny rej., prócz tego 10 fr. w złocie od każdego pasażera i 5 fr. od każdego dziecka poniżej 12 lat.

Z powyższego wynika, że każda tonna pojemności netto pociąga za sobą większe wydatki. Przez zręczne stosowanie metod mierniczych można jednak tonaż netto zmienić w wysokim stopniu. Przy pewnych typach statków wolno jako tonaż nie doliczać całego pomieszczenia na pokładzie które jest potrzebne do osiągnięcia żądanej nośności o ile się stosuje pewne przepisy budowlane.

Wielka liczba projektów i obliczeń dla każdego większego statku abstrachując od sprawy szybkości rodzaju napędu i siły, dotyczy przedewszystkiem trzech czynników, jakiemi są wyporność, nośność i pojemność. Nawet nie fachowiec zrozumie znaczenie tych pojęć, jeżeli dowie się, że przy odbiorze zamówionych statków ze stoczni każda brakująca tonna nośności z jednej strony i każda zbyteczna tonna rej. netto pociąga za sobą wysokie kary konwencjonalne. S. B.

I zwierzęta dbają o swój wygląd

Grzebienie i szczotki. — Małpki, które się czeszą na rozdziałek. — Ślimak jest także elegancki. — O gąsienicach i mrówkach, które budują sobie „specjalne ubikacje.

Nietylko człowiek, ale i zwierzęta mają poczucie estetyczne, dzięki któremu starają się jaknajpiękniej wyglądać. Że tak jest, świadczy o tem szereg niezwykle interesujących faktów, zanotowanych przez przyrodników.

Na wyspach Chincha znajdują się olbrzymie masy ptaków, pelikanów i kormoranów, które toaletę swoją załatwiają w oryginalny sposób. Ptaki, jak wiadomo, gładzą i czyszczą swoje upierzenie przy pomocy dzióba. Osobliwi jednak mieszkańcy wysp Chincha robią to pazurami, ułożonemi w ten sposób, że posługują się łapą, jak grzebieniem. Widok takiego czeszącego się kormorana jest rzeczywiście niezrównany!

Pewien przyrodnik opowiada znowu o oswojonej sroce, która czyściła się odpadkami od cygar, poprzednio tak postrzępionemi, że tworzyły one coś w rodzaju szczotki. W podobny sposób poradziła sobie pretensjonalna papuga, która z postrzępionego papieru zrobiła sobie również miękką ale wygodną szczoteczkę.

Że i niedźwiedzie lubią dbać o swój wygląd, świadczy następujący fakt. Na pewnej fermie w Brazylji trzymano niedźwiadka („Nasua rufa"), który był w ustawicznem rozdrażnieniu i niepokoju tak długo, dopóki mu nie podano twardej szczotki, jakiej się używa do szorowania podłogi. Wówczas zwierzę siadało spokojnie w kącie i systematycznie, całemi godzinami gładziło szczotką swoje futro, pomrukując z zadowolenia.

W Brazylji również żyje gatunek bardzo pretensjonalnej małpki („Callithrix iacchus"), która z dużym nakładem czasu i energji utrzymuje na środku głowy pięknie przyczesany rozdziałek. Prócz tego na czubku głowy sterczeć musi obowiązkowy pędzelek z włosów.

Niemniej pretensjonalne są koty, kangury, a z ptaków żórawie, głuszce itp. Niewiele chyba osób wie, że nawet ślimak posiada ostry języczek, którym zlizuje z siebie wszystkie nieczystości.

Wszystkie te jednak rekordy bije pewne kuliste stworzonko morskie, którego ciało pokryte jest drobnemi wyrostkami w kształcie szczypczyków. Gdy w jakiemś miejscu znajdzie się nieczystość, chwytają ją najbliższe szczypczyki i podają następnym „z ręki do ręki", dopóki niepożądany przedmiot nie zostanie wydalony. Toaleta tego zwierzęcia działa już z zadziwiającą precyzyjnością maszyny.

Mrówki nie zapominają o swoim wyglądzie nawet pośród najgorętszej walki. Pobrudzony owad, w trakcie bitwy, usuwa się na chwilę na bok, czyści ciało szczoteczkowatemi odnóżami przedniemi i powraca znowu na plac boju. Tego rodzaju elegancja graniczy już z bohaterstwem.

Niemniej dbałe są muchy i pszczoły.

Bardzo ciekawym typem jest gatunek białej gąsienicy, żyjącej w północnej Ameryce. Gąsienica ta żyje w gniazdach, które są tak zbudowane, że pod „podłogą" znajduje się otwór i wgłębienie, spełniające funkcję śmietnika i „oo". — Czystość ta zresztą jest konieczna dla zdrowia gąsienic, gdyż jakiekolwiek zaniedbanie porządku w gnieździe sprowadza zabójcze grzybki.

Jeśli chodzi o budowę specjalnych miejsc ustępowych dla całej kolonji, — specjalistami w tem są termity, które utrzymują ponadto specjalne oddziały czyścicieli.

Jak widzimy, wszystkie prawie gatunki stworzeń dbają o swój wygląd i jaką taką „higjenę". I dziwić tu się, że nasze piękne panie wydają setki złotych na kosmetyki, czy modne suknie! Takie to już widocznie prawo przyrody. (H. J.)

31 marca pilot P. L. L. „Lot", p. Klemens Długaszewski, lotem z Poznania do Warszawy, ukończył, jako drugi pilot w Polsce, 500-tysięczny kilometr, przebyty w powietrzu. Daleką tę drogę, równającą się odległości ziemi od księżyca wraz z trzema obwodami kuli ziemskiej, przebył p. D. w ciągu 7 lat. w służbie pilota komunikacyjnego

Harem sułtański dostępny dla wszystkich

Po reformach Kemala Paszy i po przeniesieniu stolicy państwa tureckiego do Angory, dawny pałac sułtański w Stambule został odrestaurowany i udostępniony dla publiczności. Między innemi można też już zwiedzać komnaty, w których mieściły się od wieków haremy sułtanów. Jest tam cały szereg salonów i komnat sypialnych wraz z łaźniami tureckiemi, — wszystko umeblowane sprzętami francuskiemi i włoskiemi z drugiej połowy XVIII stulecia. Ściany są wyłożone malowanym fajansem o wielkiej wartości artystycznej. W haremie tym pokazują pokoje, w których przed 120 laty uduszono sułtanów Selima III i Mustafę IV. (R. C.)

Rewelacyjna książka o Kiplingu

Kipling napisał niegdyś książkę „Stalky & Co.", która jest niejako jego autobiografją z czasów szkolnych. Wszystkie niemal postacie tej książki są portretami rzeczywiście żyjących osób, między innemi mc. Turk przedstawia kolegę Kiplinga, niejakiego Beresforda. Ów Beresford obecnie sam pisze książkę o swych czasach szkolnych, w której Kiplingowi przypada znaczny udział. Książka jego będzie zatem ważnym przyczynkiem do biografji najsławniejszego w swoim czasie pisarza angielskiego. (R. C.)

Dziewicze mowy panny Lloyd George i młodego Mac Donalda

Największą sensacją ostatniego posiedzenia angielskiej Izby Gmin były dwie „dziewicze mowy" latorośli dwóch angielskich premjerów: panny Megan Lloyd George i Malcolma Macdonalda. Zazwyczaj debiuty nowych posłów odbywają się przy pustej prawie sali, na ten raz jednak, ze względu na osoby debiutantów, sala była przepełniona. Miss Lloyd George wystąpiła w dyskusji o mieszkaniach robotniczych i spokojnie, bez patosu i gestykulacji, charakterystycznych dla przemówień jej ojca, wygłosiła rzeczowe 20-minutowe przemówienie, które przyjęte zostało przez całą Izbę oklaskami. Nawet poseł Johns, który ma zwyczaj przerywania każdemu mówcy, na ten raz ani słowem nie przerwał mowy, a po jej zakończeniu zawołał: „Świetnie, mówi Pani, jak ojciec". Zaraz po pannie Lloyd George na trybunę wstąpił drugi debiutant, syn obecnego premjera, Malcolm Macdonald, którego przemówienie było o wiele krótsze, zupełnie jednak poprawnie zostało wygłoszone i jak poprzednie nagrodzone oklaskami. — Po przemówieniach „debiutantów" — zabrał głos speaker, który w kilku słowach wyróżnił przemówienia i złożył powinszowanie zarówno mówcom, jak ich ojcom. (RC.)

Zbrodnia z przed 200 lat.

W miejscowości Besford, w pobliżu Worcester, w Anglji, jest odludna ulica zwana „Psiarnią", na pamiątkę, że przed 200 laty bogaty ziemianin tamtejszy utrzymywał tu psy myśliwskie. Pewnej nocy, gdy psy były bardzo niespokojne, dozorca poszedł się przekonać o powodzie hałaśliwego szczekania i nie wrócił już do domu. Nazajutrz rano znaleziono w psiarni jego nogi, tkwiące w wysokich butach z holewami i przypuszczano, że głodne psy rozszarpały i pożarły swego dozorcę. Od tego czasu ludzie starannie omijali to miejsce i starzy ludzie dotychczas opowiadają sobie szeptem, że czasami w nocy widzieć można przechadzające się po ulicy buty. Tymczasem przed kilku dniami obsunęły się piaski pobliskiej wydmy, obnażając beznogi szkielet młodego człowieka. Po zbadaniu, okazało się, że nogi zostały ucięte i wywnioskowano logicznie, że szkielet należy do owego dozorcy. Nie został on widocznie pożarty przez psy, lecz zamordowany przez jakichś złoczyńców, którzy dla upozorowania zbrodni ofierze swej ucięli nogi i zakopali ją w wydmie piaszczystej. Pozostawione w psiarni nogi miały stwarzyć pozory, że psy pożarły chłopca. Wybieg udał się i zbrodnia dopiero teraz, po 200 latach, gdy sprawcy dawno już stanęli na sądzie Boskim, została wykryta. R. C.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Hoppe (Ratajczaka 10) 10 zł; — St. H. 10 zł; — Zygmunt Grabowski 3 zł; — Z. M. 2,50 zł; W. B. Poznań 20 zł; — S. P. za otrzymane łaski z prośbą o dalsze błogosławieństwo 5 zł; — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 2 zł; — Luiza Fussek 5 zł; — Helena Pawlikowska 10 zł; — G. B., Katowice z prośbą o zdrowie 5 zł; — W. S. z prośbą o uzdrowienie głowy i w pewnej intencji 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 803,30 zł.

Na Tow. „Caritas": Karska 5 zł; — J. A. 10 zł; — Helena Pawlikowska 5 zł; razem z poprzednio pokwitow. 260 zł.

Na głodnych na Wileńszczyźnie: 10 zł wypł. dnia 14. 4. p. Szwedzińskiemu.

Na święta!

Modne Perfumy
Kremy — Pudry
Wody kolońskie

po cenach zniżonych poleca

Perfumerja M. Cegielski,

Poznań, ul. 27 Grudnia 12.

Baczność! Na kryształy i porcelanę udzielam aż do świąt 15% rabatu.

zw 22880

nw 16116

Na dyngus!

Wody kolońskie
Perfumy
Rozpylacze
Podarki świąteczne

wybór olbrzymi — ceny niskie

Perfumerja J. DOMICZ,

Poznań, pl. Wolności 7.

Pw 118 4-16,62

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Stały Czytelnik 100.** Nie ulega wątpliwości, że należy się Panu pensja za styczeń, luty i marzec. Mieszkanie służbowe musi Pan opróżnić zasadniczo po trzymiesięcznem wypowiedzeniu na koniec kwartału, a więc zasadniczo z dniem 1 kwietnia winien Pan był mieszkanie to opróżnić. Do wypowiedzenia terminowego nie potrzeba żadnego powodu, dlatego też z kwestji ew. nieuzasadnionego wypowiedzenia nie może Pan podnosić żadnych roszczeń. Natomiast czy zwolnienie ze stanowiska członka zarządu nastąpiło słusznie, moglibyśmy tylko odpowiedzieć na podstawie statutu. O ile został Pan członkiem zarządu wybrany, wypowiedzenie takie jest bezskuteczne. Czy była to jednak osobna posada, związana n. p. z osobną płacą? Co do opału i światła nie można konstruować zgody z tego, że przez pewien czas nie żądano od Pana zapłaty za te świadczenia. Najwyżej mógłby Pan podnieść zarzut przedawnienia co do potrąceń dawniejszych, niż dwa lata. Kaucji natomiast nikt Panu zatrzymywać nie może i potrącać jej na straty nie wolno, o ile nie udowodni się Panu, że straty te powstały z winy Pana, a więc że straty te spowodował Pan rozmyślnie lub z niedbalstwa. Podatek od uposażeń ściągnięto od Pana ściśle w myśl przepisów prawa, chyba że miał Pan umowę, że podatek ten będzie płacił pracodawca. (a K)

— **P. Stanisław Feigel.** Nie możemy ocenić; radzimy zapytać się, okazując egzemplarze, w dyrekcji Muzeum Wielkopolskiego lub dyrekcji Bibljoteki Raczyńskich. (K)

Zakłady Przemysłowe „BIERZANÓW" S. A.
FABRYKA DROZDŻY i SPIRYTUSU
w Krakowie. Skr. poczt. 441, polecają
znakomite drożdże
koleją lub pocztą, na korzystnych warunkach. nw 10334

AMAT
płatki mydlane
są o połowę tańsze, ale tak samo dobre jak wszystkie inne zagraniczne płatki mydlane
nw 10127

†

Dnia 14 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Salomea Jańczak

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17. 4. r. b., o godz. 5,30 po poł., z Zakł. św. Józefa na cmentarz Farny. zw 22 985/6

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.
Wypadek 141.

†

Dnia 14 b. m., zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p.

Salomea Jańczakowa

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17. 4. 1930, o godz. 5,30 po poł., z Zakładu św. Józefa.
O liczny udział w pogrzebie prosi
Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 171. rw 9573

W poniedziałek, dnia 14 b. m., o godz. 9,30 wieczorem, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Rozalja Kuśnierkowa

moja od 8 lat wierna i uczciwa gosposia, przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 18 b. m., o godz. 3 po poł., z kostnicy św. Wojciecha. Serdeczną pamięć o Niej, zachowam na zawsze.
Marjan Łaniecki.
Swarzędz, 15 kwietnia 1930. zw 22 992

†

Dnia 14 kwietnia r. b., zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, córka, synowa, bratowa i ciocia, ś. p.

Stefanja Gazińska
z domu **Lange**

w 27 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, o godz. 5, z kaplicy cmentarnej w Górczynie.
zw 22 972 W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Za okazane nam dowody współczucia, wieńce i oddanie ostatniej przysługi ukochanej żonie, najdroższej matce, ś. p.

Marji Kuźmowej

składamy wszystkim Krewnym, Znajomym, Ojcu Franciszkan. oraz Stowarzyszeniom na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż, dzieci i rodzina.
Poznań, ul. 27 Grudnia 4. dw 4824

Magnolje, rododendrony, srebrne świerki (prawdziwe), tuje (żywotniki) wschodnie i zachodnie, cyprysy, bukszpany kuliste, róże pnące i krzaczaste
polecają dw 4813
A. i J. Jeske, Szkółki drzew w Jelonku
poczta i stacja kolejowa Złotniki koło Poznania tel. nr. 3.

Kwiaty i Palmy
sztuczne do wszelkich dekoracji, w pięknem wykonaniu, w wielkim wyborze poleca
J. Walczak, Wrocławska 4.
zw 22974

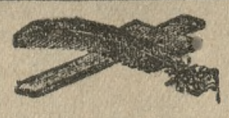

Dnia 14 b. m., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, matka, siostra, bratowa i ciocia, ś. p.

z Skierskich

Salomea Jańczakowa

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17 b. m. po południu o godz. 5,30, z Zakładu św. Józefa.
W ciężkim smutku pogrążeni
zw 22 977 **mąż, dzieci i rodzina.**

†

W poniedziałek, dnia 14 b. m., o godz. 10,15 rano, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, nasz najdroższy i najlepszy ojciec, dziadek, teść, brat i szwagier, ś. p.

Czesław Duszyński

przeżywszy lat 74. Pogrzeb z domu żałoby, odbędzie się w czwartek, dnia 17 b. m., o godz. 5 po południu, o czem zawiadamiają
w ciężkim smutku i nieutulonym żalu pogrążeni
dzieci i rodzina.
Krotoszyn, Rodzone, Bydgoszcz, Neisse, Gniezno, Kościan, Nieciecz, Wągrowiec. nw 10 349

Zapasowe części do samochodów
Chevrolet - Ford
poleca najtaniej nw 10352
Pierwszy Poznański Parowy Zakład Wulkanizacyjny
W. MÜLLER
Tel. 69-76 *Poznań, ul. Dąbrowskiego 34.* *Tel. 69-76*

Podziękowanie.
Wszystkim, którzy raczyli oddać ostatnią przysługę, udziałem w pogrzebie drogiej córki mojej ś. p.
Teresy Chrzanowskiej
a mianowicie PP. Urzędniczkom i Urzędnikom Urzędu Pocztowego w Poznaniu, Obornikach, Czarnkowie, Budzyniu i Chodzieży, oraz za tak liczne wyrazy współczucia, składam niniejszem moje z głębi serca płynące
Bóg zapłać!
Ojciec z rodziną.
Chodzież w kwietniu 1930.
zw 22 988

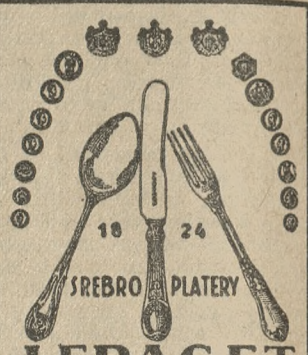

J. FRAGET
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 11.
MAGAZYN
zaopatrzony w najnowsze wyroby
Fraget'owskie
jako to sztućce, przedmioty kościelne, restauracyjne i galanterję.
zw 22892

Przy przedłużanych jak również i krótkich włosach

stosuje się z wielką korzyścią trwałą ondulację, która czyni fryzurę piękną, długotrwałą. Te zabiegi jak również farbowanie włosów i brwi, masaż twarzy i głowy, manicure i t. d. wykonuje się przez pierwszorzędne siły w zakładach fryzjerskich dla Pań i Panów N. Muszyński ul. 27 Grudnia 4, ul. 3 Maja nr. 3.
zw 22976

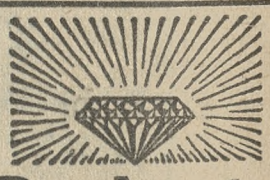
Brylanty
najkorzystniej w firmie
W. KRUK
jubiler. Poznań, ul. 27 Grudnia 6.
zw 22987

Jaki mężczyzna jest NIEBEZPIECZNY dla kobiety?
Odpowiedź:
Mężczyzna o wytwornym wyglądzie w kapeluszu, koszuli i krawatce kupionym na St. Rynku 37 w firmie: PIOTR PLUCIŃSKI.
Pw 10 882-14,152

Najlepsze
jajka marcepanowe
codziennie świeże
Walerja Patyk
Al. Marcinkowskiego 6 (przy poczcie)
Pw 10686-14.282

Samochody używane
osobowe i ciężarowe: **Buick, Oldsmobile, Minerwa, Fiat, Protos, Bergmann** można nabyć najkorzystniej i najpewniej w firmie
„ELIBOR"
Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa „Ł. J. Borkowski". Salon samochodowy, św. Marcin 50, tel. 14-66.
zw 22979

KRZYWICĘ, GRYŹLICĘ, WYCIEŃCZENIE

LECZY
WITAMINOWO WAPNIOWY PRZETWÓR
BIOCALCOL-KLAWE
np 10223

Nyka & Posłuszny

w skrytej, staromiejskiej dzielnicy, cudne posiadają wina.

Skład Win istniejący od roku *1868*

Poznań

ul. Wrocławska 33/34 — Telefon 11-94

Przysięgli dostawcy win mszalnych.

Na święta przepiękne, dobre i niedrogie kapki.

Pw 10889-16,131

Dalsza zniżka cen na poszczególne gatunki kawy oraz ogólne polepszenie jakości

KAWY PALONEJ

Osłabienie cen kawy na rynku światowym umożliwiło mi nietylko **obniżenie cen** poszczególnych gatunków, lecz równocześnie **dalsze polepszenie** już dotychczas **znanych z swej przedniej jakości wszelkich gatunków**

KAWY PALONEJ

Znana z swego wykwintnego aromatu.

Specjalna reklamowa

Kawa No. 21.

„Świąteczna"

prawnie zastrzeżona pod No. 18 851

1/2 kg. kosztuje teraz tylko Zł 6.40

Żądajcie nowy wiosenny cennik!

Wielka Palarnia Kawy

St. Malachowski

Poznań

ul. Fr. Ratajczaka 40

(narożnik ul. 27 Grudnia 1).

Pw 10782-16,180

3 dni do ŚWIĄT

PATRZ! gdy zrobi do Ciebie OKO, to aż ciarki przejdą TWOJE serce z emocji!

A więc... dla PANI: pończoszki piękne jak marzenie, mocne jak z siatki drucianej, tanie jak barszcz!

Wesołe święta, wesołe ogłoszenie!

DLA PANA: modny kapelusz, koszula, piękny krawat z firmy:

BOLESŁAW HAHN, St. Rynek 71/72.

(przy Nowej). Pw 10896-54,188

Do większego Rolnika w mieście powiatow. poszukujemy

kierownika

Oferty z odpisami świadectw, podaniem referencyj i wysokości kaucji, prosimy skierować do eksped. Kurjera Pozn pod zw 22 989

Kupna okazyjne

Samochody używane

pierwszorzędnych fabrykatów w doskonałym stanie

Fiat 509	4/20 KM	4-osob.	otw.
Fiat 501	6/21 KM	4 „	otw.
Fiat 503	6/30 KM	4 „	otw.
Fiat 503	6/30 KM	4 „	kryty
Fiat 507	9/31 KM	6 „	kryty
Fiat 519	19/75 KM	6 „	kryty
Opel	10/40 KM	6 „	kryty
Opel	7/34 KM	4 „	kryty
Opel	4/16 KM	4 „	kryty
Ceirano	6/30 KM	4 „	otw.
Peugeot	6/24 KM	4 „	kryty
Minerva	13/55 KM	6-osob.	Cabriolet

i wiele innych

polecamy na warunkach najkorzystniejszych

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań,

ul. Dąbrowskiego 29.

Tel. 63-23, 63-65.

Na życzenie udogodnienie zapłaty.

Pw 10902-16,146

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną.

Poznań, Górna Wilda 61.

nw 9684

Minimum 100% Dla rozszerzenia produkcji artykułu bezkonkurencyjnego **poszukiwani**

UDZIAŁOWCY.

Zapoczątkowany jest wywóz zagranicę. Przewidywane duże zyski. Możliwy przydział przedstawicielstwa. Zgłoszenia pod **„FARTECH 1000" do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115.**

Tw 10212

Gościniec

masywny w Promnie, p. Pobiedziska wraz z wyszynkiem i salką do tańca w lesie **do sprzedania.** Zgłoszenia

pl. Bernardyński nr. 4. Restauracja.

zw 22 972

Pw 10 892/3-16,134/5

„Jestem dobrze ogolony"

Ta świadomość daje Wam pewność siebie. Dobrze się golić oznacza: stosować krem do golenia "Peri". Dla tego nieporównanego środka do golenia niema mocnego zarostu, gdyż zmiękcza on szybko każdy zarost i chroni skórę. Przeczytajcie poniższe wskazania, oparte w 100%, na prawdzie:

Krem do golenia "Peri" pokonywa nawet najmocniejszy zarost. Obfite zastosowanie wody przy namydlaniu pendzlem bardzo zmiękcza włosy, piana zaś zmiękcza je aż do korzonków, a jej delikatne perełki otaczają każdy włosek i w ten sposób zarost daje się z łatwością usunąć. Nożyki do golenia mają wówczas łatwe zadanie i nie zużywają się prędko. Jedna minuta namydlania przy użyciu ciepłej lub zimnej wody wystarcza. Wystarcza również tylko sam pendzel bez miseczki. Wcieranie ręką jest zupełnie zbędne. Krem do golenia "Peri" spełnia całkowite zadanie, zbędne są zatem zabiegi przed i po goleniu, gdyż "Peri" nie drażni skóry.

Stosujcie krem do golenia "Peri", a będziecie mieli zawsze świadomość, że jesteście dobrze ogoleni!

Wszędzie do nabycia!

Dr. M. Albersheim, Frankfurt n. M.-Londyn-Gdańsk

PERI KREM DO GOLENIA

Tw 1404

Baczność! Baczność!

GRAMOFONY

sprzedaż

po cenach fabrycznych

F. Bałoń, Poznań, Woźna 12.

zw 22966

WILLA w Kobylnicy

(20 minut od Poznania), o 4 pokojach tuż przy dworcu, ewentualnie z meblami, **natychmiast do sprzedania.** Agenci wykluczeni. Zgłoszenia w Firmie **W. Becker,** właśc. **M. Łukomski,** 3 Maja 5. zw 22 973

Poważna francuska firma branży technicznej poszukuje

przedstawiciela

na województwa poznańskie i pomorskie.

Tylko poważni reflektanci (fachowcy) zechcą, nie zwlekając złożyć swe oferty do zw 22 978

„Hotelu Polonia", Poznań, ul. Grunwaldzka 13, pok. 20.

FABRYKA PRZETWORÓW CHEMICZNYCH

F. A. i G. PAL

SPÓŁKA FIRMOWA

WARSZAWA WOLSKA 157/159. TEL. 511-95. 517-27.

Tak wygląda największa w kraju, urządzona według najnowszych wymagań techniki, fabryka

„DOBROLIN"

Wyrabia najlepsze i najekonomiczniejsze:

Zaprawę do posadzek, podłóg i linoleum — Pastę do obuwia
Płyn do czyszczenia obuwia kolorowego — Krem do obuwia wykwintnego
Wywabiacz plam — Płyn do czyszczenia metali, szyb i luster
Czyścidło do szorowania naczyń kuchennych.

Przy kupnie prosimy zwracać uwagę na nazwę „Dobrolin" i znak fabryczny „Główka Kozła".

nw 10288

Pw 10 887-16,130

ap 9725

Kolorowe buciki Szanownej Pani pozostaną eleganckiemi dzięki

EOS EXTRA

w 1402

W sprawie zajścia w cukierni

p. A. Fangrata.

Oburzeni do żywego złośliwą notatką w Gazecie Zachodniej i Ilustr. Kurjerze Codziennym, przedstawiającą tendencyjnie i niezgodnie z prawdą, zajście z **rzekomą** żoną p. Z., wyrażamy p. Fangratowi i kierownictwu Cukierni uznanie i podziękowanie za troskę o dobór gości w swoim lokalu.

Grono stałych gości,

Cukierni A. Fangrat.

Pw 10 904-16,152

Większe przedsiębiorstwo elektrotechniczne, poszukuje natychmiast zdolnego i energicznego **elektrotechnika**, obeznanego z akwizycją i opracowaniem odnośnych ofert i kosztorysów na wyroby elektrotechniczne, ze znajomością języków, polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie. Oferta powinna zawierać: odpis świadectw szkolnych i z odbytej praktyki. Zgłoszenia z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22 965

Najtrwalsze opony samochodowe najlepszych fabrykatów

Goodyear - Dunlop - Goodrich

oraz **opony masywne** **w wszelkich rozmiarach** polecamy na warunkach najkorzystniejszych.

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań,

ul. Dąbrowskiego 29 — tel. 63-23, 63-65.

Pw 10 901-16,147

Składu próżnego

w śródmieściu, mniejwięcej 5 × 7 mtr. obszernego, **poszukuje się celem dzierżawy**, wprost od gospodarza. Zgłoszenia do eksp. Kurjera pod zw 22 710

Fabryka Czekolady „GOPLANA“ w Poznaniu

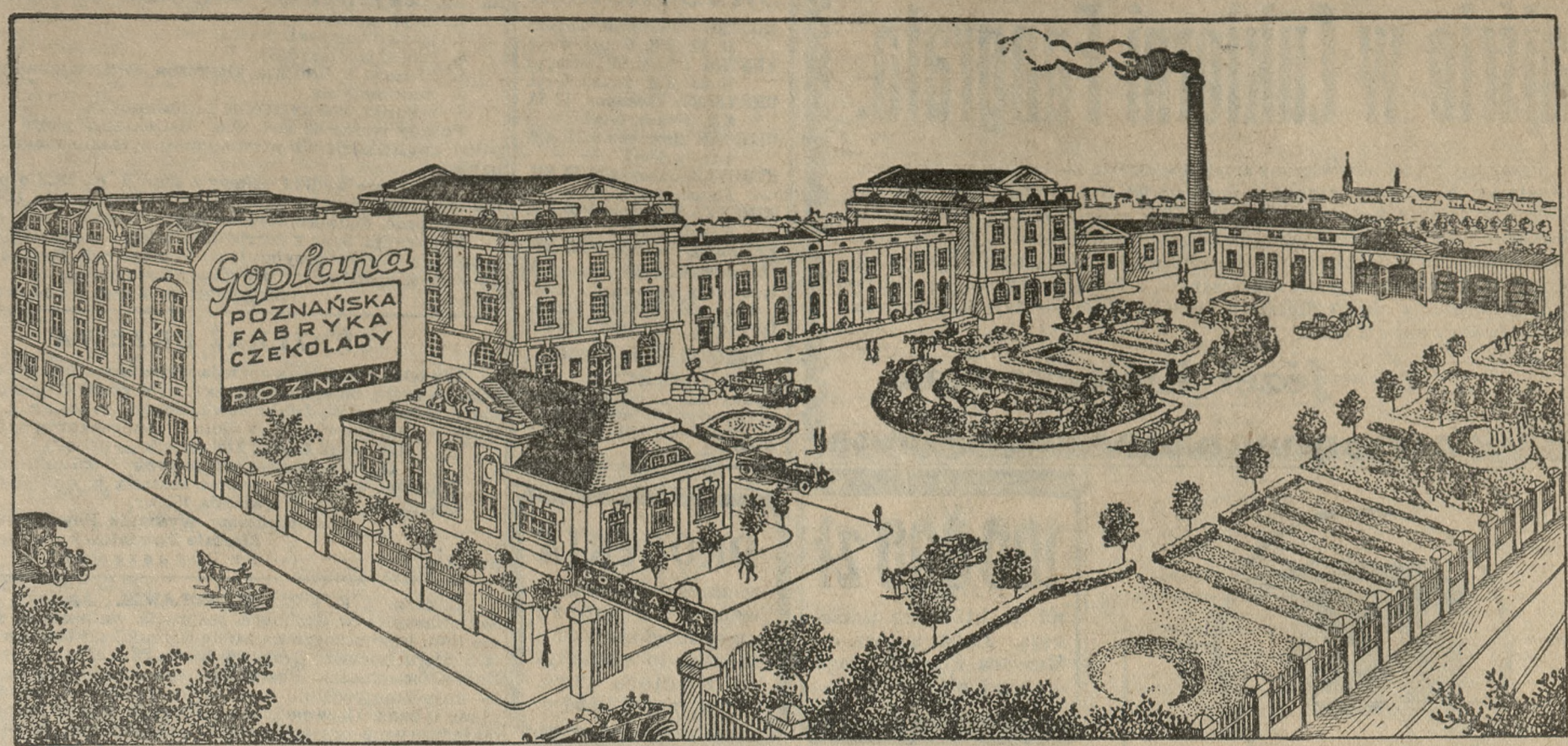

Baczność! Baczność!

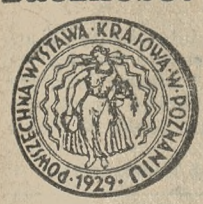

Właściciele Domów

Wykonuję wszelkie prace dekarskie i blacharskie, pokrywanie nowych i reparacje starych dachów papą, dachówką, blachą i wszelkim innym materjałem po cenach przystępnych i na dogodnych warunkach spłaty **do 12 miesięcy**. Z P. P. Właśc. większych realności i Posiedzicielami ziemskimi zawieram umowy na prace kontraktowe długoletnie na warunkach nader korzystnych. Specjalność:

pokrywanie dachów blachą cynkowaną tłoczoną.

Liczne uznania i podziękowania od zadowolonych klijentów.

Ignacy Mandowski,
mistrz blacharsko-dekarski.
Przemysł Polski pokrywania dachów, Poznań, Grobla 3
Rok założenia 1907 — Telefon 34-69.
zw 22774

Komplet pługa parowego

w bardzo dobrym stanie, z 2 lokomotywami na przegrzaną parę o sile 175—200 PS, z jednym 5-skibowym i jednym 6—7-skibowym pługiem na dogodnych warunkach **na sprzedaż**. Zgłoszenia do biura ogłoszeń **„PAR“**, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 16,148 Pw 10 905-16,149

Biegłej
modniarki i ekspedjentki
poszukuję zaraz.
W. Zemlerska, Św. Marcin 51.
zw 2295

Posadzkę parkietową
wyborowej jakości, absol. suchą z ułożeniem lub bez. dostarcza **Fabryka Parkietu, Inż. G. CHOJNACKI, Sp. z o. p., Roda, Pomorze. Tel. 5.**
Tp 1860

Polecamy:

„Mascotte"	Nr.	150
Śmietankowa	„	104
Kawowa ze śmietanką	„	103
Wyborowa	„	107
Mleczna	„	117
Deserowa	„	111
Śmietankowa z orzechami	„	65
Mignon	„	126
Czekolada z marcepanem	„	74
Grylażowa	„	77
Pastylki śmiet. w pudełk.	„	204
Pastylki wyborowe w pudełk.	„	207
Pastylki deserowe w pudełk.	„	212
Batony mieszane	„	550
Wiśnie w koniaku	„	531
Truskawki w koniaku	„	621
Mieszanka kinowa w pudełk.	„	620
Kocie języczki	„	660
Bombonierki od	„	601-612
Dropsy owocowe	„	657
Dropsy lecznicze	„	658
Irysy	„	573-575 b
Toffee w torebkach	„	632
Proszek kakaowy	„	23
Proszek czekoladowy	„	41

Najrozmaitsze gatunki wyborowych cukrów deserowych

Zreorganizowywane
Państwowe Konserwatorjum Muzyczne
w Warszawie
(Okólnik I)
ogłasza na rok szkolny 1930/31

egzaminy wstępne

Do wyższej szkoły muzycznej w dniach 16—23 czerwca 1930 do średniej szkoły muzycznej w dniach 16—25 czerwca 1930 do seminarjum dla nauczycieli muzyki w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich w dniach 10—14 czerwca 1930 r.

Podania o dopuszczenie do egzaminów wstępnych przyjmowane będą tylko od 1 maja do 1 czerwca 1930 r., w godz. od 12 do 15.

Kandydaci do wyższej szkoły muzycznej winni posiadać świadectwo dojrzałości gimnazjum (na rzeczywistych słuchaczy) względnie 6-klasowe średnie wykształcenie (na wolnych słuchaczy) oraz złożyć egzamin wstępny.

Nauka w Państwowem Konserwatorjum Muzycznem w Warszawie jest bezpłatna, taksa administracyjna wynosi 30,— zł rocznie.

Szczegółowych informacyj udziela kancelarja Konserwatorjum w godzinach od 9—12 w południe.

Za przyszłe władze Konserwatorjum:
Rektora, Senat i Dyrektorów
JANUSZ MIKETTA
p. o. dyrektora art. Radca Ministerjalny.

Uwaga: Żadnych wstępnych egzaminów powakacyjnych nie będzie. nw 10 350

Skład fabryczny w Poznaniu poszukuje
podróżującego
na artykuły pończosznicze. Piśmienne zgłoszenia do biura ogłoszeń **„Par“**, Al. Marcinkowskiego 11 pod **nr. 16,66** Pw 10876-16,66

Wszystkie wyroby wydoskonalone do najwyższego poziomu.
Pw 10903

„GOPLANA“

Fabryka Czekolady, Spółka Akcyjna w Poznaniu.

T-wo Komand STRAHL & Co. Glogau (Niemiecki Śląsk). Hurtownia win. istniejąca od 140 lat, poszukuje poważnego
PRZEDSTAWICIELA
wprowadzonego w lepszych hotelach, restauracjach i składach kolonjalnych, dla sprzedaży na dogodnych warunkach naszych pierwszorzędnych win (specjalność: deutsche Winzerweine)
Oferty z podaniem curriculum vitae, referencyj i z załączeniem fotografji sub: „p. G. 5852“ do — **Rudolf Mosse, Breslau**
Tw 1365

Letnisko w Puszczykowie

Uroczo położona wśród lasów sosnowych nad Wartą willa „Rusałka“ ma jeszcze na miesiąc maj kilka wolnych pokoi do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje administracja willi na miejscu, 3 minuty od stacji kolejowej, tel. Puszczykowo nr. 18, względnie Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu, ul. Gołębia 1, pokój nr. 185 w godzinach urzędowych.
nw 9985

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Z powodu sprzedaży mojego majątku poszukuję dla mojego

kasjera-sekretarza

innej posady. Takowy ma lat 34, jest żonaty, z 1 dzieckiem, ma 7-letnią praktykę na wsi oraz 13-letnią praktykę w różnych urzędach komunalnych i państwowych. Włada językiem polskim i niemieckim Mogę go polecić jako dzielnego, sumiennego, trzeźwego i gorliwego pracownika.

Fryderyk Wilke, Płaczki, poczta Środa.
zw 22 968

DLA NAS są ŚWIĘTA!

Mamusiu tatusiu!!

a dla nas nowe bereciki i czapeczki z firmy:

Bolesław HAHN
St. Rynek
Pw 10890-51,182

Zajście w Cukierni Fangrata.

Powołując się na umieszczony artykuł w gazecie Zachodniej nr. 87, z dnia 13 kwietnia r. b. oraz na artykuł w numerze 101 Ilustrowanego Kurjera Codziennego, z dnia 16 kwietnia r. b., dotyczący zajścia w Cukierni Fangrat w Poznaniu, podaję, dla informacji publicznej, do wiadomości, że owa pani, którą podano za żonę odnośnego oficera rezerwy, jest moją żoną i nazywa się Ludwika Kmiećkowiak, z domu Sławczyńska, z którą, z powodu jej niemoralnego prowadzenia się od dłuższego czasu wspólnie nie żyję i dotychczas jeszcze rozwodu z nią nie mam.

Józef Kmiećkowiak.

zw 22 983

Okazyjna sprzedaż

SAMOCHODÓW

AUSTRO - DAIMLER torpedo 10/40. KM. 6-osob. 6-cyl.
AUSTRO - DAIMLER limuzyna 10/45 KM 6-osob. 6-cyl.
CHRYSLER limuzyna 12/55. KM. 5-osob. 6-cyl.
CITROEN limuzyna 6/25. KM. 4 osob. 4-cyl.
STOEVER limuzyna 10/50. KM. 5-osob. 8-cyl.
MINERVA limuzyna 8/40. KM. 5-osob 6-cyl.
PEUGEOT torpedo 5/14. KM 3-osob. 4-cyl.

wszystkie gotowe do jazdy i w bardzo dobrym stanie. Dogodne warunki spłaty.

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

(dawn.) Austro - Daimler, oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 7.
Telefony 7558 - 7665.
Warsztaty Garaże.

Pw 10748-15,168

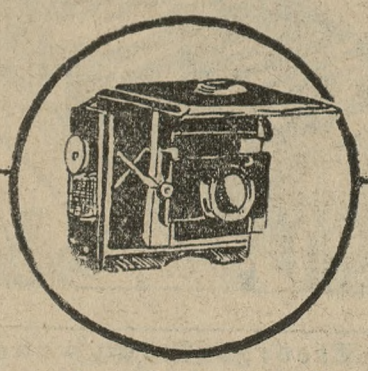

Aparaty fotograficzne

w każdem wykonaniu i cenie.

Przybory jak **klisze, błony, papiery fotograficzne, chemikalje itd. w w. wyb.**

Pp. Amatorom polecamy **nasze laboratorjum** do wszelkich prac fotograficznych.

CAMERA

Foto-Sport
ul. Fr. Ratajczaka
3

Pw 10 898-16,142

---

100 000 zł

na I. hipotekę **poszukuję.** Łask. zgłosz. do Kurjera Poznańskiego pod **zw 22954**

DROGERJA

w mieście powiatowem na Pomorzu **na sprzedaż.** Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod **zw 22981**

Kursy spawania i cięcia metali

w Poznaniu

zorganizowane przez Stowarzyszenie dla rozwoju spawania i cięcia metali w Polsce.

Zajęcia odbywać się będą od godziny 6 do 9 wieczór co drugi dzień, oprócz soboty i świąt w lokalu szkolnym, urządzonym przy ulicy Dąbrowskiego nr. 81.

Zapisy i informacje w firmie **„Perun“**, dzierżawczyni **Spółki Akcyjnej „Gaz“ w Poznaniu, Stary Rynek nr. 59-60, telefon 55-78.**

Kurs obejmuje 20 godzin wykładów i 40 godzin ćwiczeń.

Czas trwania kursu 6 tygodni.

Po skończonym kursie składać będą uczestnicy egzaminy i otrzymają świadectwa.

Opłata za kurs wynosi 50 zł dla uczniów delegowanych przez członków wspierających Stowarzyszenie dla rozwoju spawania i cięcia metali w Polsce, dla pozostałych opłata wynosi 75 zł.

Przy zapisie należy wpłacić 25 zł.

Kurs rozpocznie się 1 maja 1930 r.

Pw 10 883/4-16,123/4

ORYGINALNY KREM

W. KLIMECKIEGO

ze znakiem jaskółki.

Udelikatnia cerę, usuwa zmarszczki, pryszcze, liszaje. **Konserwuje młodość i urodę.**

Sprzedaż KLIMECKI, Warszawa, Niecała 5.

Wysyłka na prowincję natychmiastowa.
Próbna tuba zł 4. Normalna cena zł 10.

nw 10041

Jako likwidator firmy **„Astra“ G. i J. Jaworskie,** Sp. z ogr. odp. Poznań, wzywam wierzycieli i dłużników do zgłoszenia swych pretensyj wzgl. zobowiązań do dnia 25 maja 1930 r.

Poznań, dnia 16 kwietnia 1930 r.

A. Klebba, likwidator.
Matejki 65a.

zw 22 975

Na wniosek firmy Arnold Asch w Poznaniu, Sąd Grodzki uchwałą z dnia 5 marca r. b., 2. N. 75/29, otworzył postępowanie układowe.

Na podstawie art. 40 rozp. o zapobieganiu upadłości jako nadzorca sądowy wyznaczam termin sprawdzenia wierzytelności na **dzień 2 maja r. b., na godz. 16,** w kancelarji adwokata p. Bohdana Smolińskiego w Poznaniu, pl. Wolności l. 14.

Pw 10 300-16,143

W kancelarji tej wyłożona będzie lista wierzycieli od dnia 22 kwietnia r. b. począwszy. Zaskarżenie postanowień nadzorcy sądowego co do ściągnięcia lub odmowy wciągnięcia na listę wierzycieli może nastąpić po myśli art. 42, przez odniesienie się wierzyciela do Sądu Grodzkiego w terminie 7-dniowym licząc od dnia 2 maja r. b.

Józef Mączyński
Nadzorca sądowy.

Poznań, dnia 11 kwietnia 1930.

Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne — Nowoklas. w Grodzisku (Wlkp.), ogłasza

KONKURS

na nauczycieli (ki) następujących przedmiotów:

1. język polski,
2. język francuski,
3. filologja klasyczna,
4. historja z filologją klasyczną ewtl. gimnastyka,
5. matematyka,
6. rysunki, roboty ręczne i gimnastyka.

Posady wolne od 1. 9. 1930. Reflektanci winni posiadać pełne kwalifikacje lub przynajmniej egzamin magistr. wzgl. nauk.

Uposażenie według ustawy z dnia 9. 10. 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. nr. 116) plus 15 proc. dodatku komunalnego. dw 4816

Zgłoszenia wraz z curriculum vitae i wierzytelnymi odpisami świadectw przyjmuje do 15 maja r. b. Dyrekcja Gimnazjum Miejskiego im. Juljusza Słowackiego.

Magistrat: w. z. (—) Szermer.

SPRZEDAŻ DRZEWA

Wydział Powiatowy sprzeda w drodze przetargu publicznego w środę, dnia 23 kwietnia r. b., o godz. 11 przed południem, w biurze Wydziału Powiatowego, pokój nr. 4, z szosy Huta — Czarnków odcinek Huta — Śmieszkowo, ogółem:

144 sztuk **dłużyc klonowych** = (60 m³) i
46 sztuk **dłużyc akacjowych** (26 m³)

Warunki sprzedaży podane zostaną w dniu przetargu.

Czarnków, dnia 12 kwietnia 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy
(—) St. Boguszewski.

dw 4818

L. czyn. 2. F. 10/29. **WYWOŁANIE.** Apolonja Pelagja Szkudlarkowa w Grabowie, postawiła wniosek na wywołanie listu hipotecznego na kwotę 600 mk., zapisanego w dziale 3 nieruchomości Grabowo, karta 28 i 37 dla Powiatowej Kasy Oszczędności. Posiadacza tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej w dniu 6 października 1930 r. przed południem, o godz. 11, w podpisanym Sądzie (pokój 14) odbyć się mający, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie tego dokumentu. Września, dnia 3 kwietnia 1930 r. nw 9987

Sąd Powiatowy.

---

2 Nn. 130. — 6.

UCHWAŁA

P. Antoniemu Wardzińskiemu, właścicielowi fabryki narzędzi stolarskich w Nakle i cegielni parowej Stopka pod Koronowem, udziela się po myśli rozp. z 3 marca 1928, poz. 244 (Dz. U. R. P.), odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy. Zarządcą mianuje się P. Wojciecha Srokę w Nakle.

Nakło, dnia 14 kwietnia 1930.

nw 9988 **Sąd Powiatowy.**

L. czyn. 2. F. 18/29. **WYWOŁANIE.** Tomasz Gbur rolnik z Gór, postawił wniosek na wywołanie listu hipotecznego na sumę 9 000 mk., zapis dział III, nr. 7, nieruchomość Góry, wykaz 7, na rzecz Rozalji z Szcześniaków Koszarkowej. Posiadacza tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 6 października 1930 r. przed południem, o godz. 11, w podpisanym sądzie (pokój 14) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. Września, dnia 3 kwietnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 9986

DOBROWOLNA LICYTACJA

w Wielgłowach stacja kolej. Narkowy.

W czwartek, dnia **24 kwietnia r. b.,** o godz. 10,30, odbędzie się na podwórzu majątku Wielgłowy przetarg publiczny żywego i martwego inwentarza za gotówkę najwięcej dającemu. — Sprzedawane będą:

12 zdrowych młodych koni (odpowiednie do pary i koloru), 4-letnie i dwuletnie źrebce, byk rasowy, 3 krowy dojne, 2 wysoko cielne młode krowy (pierwiastki), 7 odrośniętych cieląt, 30 macierzystych owiec z jagniętami, 2 wyjazdowe wozy, szory wyjazdowe i robocze, pługi — 1 i 3-skibowe, obradlacze (do ziemniaków), opielaczki i kultywatory oraz **walce żelazne i drewniane** i t. p., również **samochód osobowy gotowy do użytku marki „Oppel“, motor torpedo 13/2 × 38 P. S.**

Wymienione powyższe rzeczy oglądać można godzinę przed licytacją.

Zarząd dóbr Wielgłowy
powiat Tczew (Pomorze).

dw 4820

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 17, o godzinie 12 w południe, sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę przy ul. Małe Garbary 5, w firmie Express: nw 10 353

większą ilość materjału ubraniowego oraz płaszczowego, materjał samochodowy i powozowy, szafę żelazną, maszynę do pisania „Underwood“, stolik do maszyny, biurko, 3 foteliki, stolik, piec gazowy i leżankę.

Dawid, kom. sąd., Poznań, Śniadeckich 26.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

---

1 SPRZEDAŻE

Wózek

sportowy sprzedam. Wodna 10, II. zd 44 747

3 parcele

w mieście Steszewie 4, 5, 6 mórg pięknie nad rzeką położone na budowle, ogrodnictwo, fabryki korzystnie na sprzedaż. Michał Weychan. Steszew, Rynek nr. 6. nw 10 344

Samochód

kryty „Essex“ 4 osobowy prawie nowy okazyjnie sprzedam. Zgłoszenia do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 16,113. Pw 10 885-16,113

Sprzedam

nowy rower pomiędzy 6—8. Mikołajczak, Marsz. Focha 15a. zdw 44 717

Radjo

3 lamp. odbiornik „Telefunken“ tanio na sprzedaż, komplet z głośnikiem. Łukaszewicza 11, II., lewo. zdw 44 689

8,50

do kawy, 55 złotych serwis obiadowy, czysta porcelana, 28 złotych noże, widelce, 10 groszy szklanki, niskie ceny, tylko wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 44 708

Pianino

krzyżowe sprzedam. Dolna Wilda 60, skład. zdw 44 716

Płaszcz

sportowy prawie nowy, niższej pannie tanio sprzedam. Młyńska 5, I., lewo. zdw 44 713

Skład

z mieszkaniem 3 500, 18 miesięcy dzierżawy. Sulecki, Strumykowa 3. zdw 44 711

Gramofony Gramofony

sprzedaje najtaniej Feliks Bałoń, Woźna 12. zdw 43 754

Płaszcze

damskie sprzedam tanio. Stanek, Górna Wilda 66. zdw 44 817

Warsztat

samochodowy z najnowszą wulkanizacją, dobrze zaprowadzony, w bardzo ruchliwem mieście — sprzedam lub wydzierżawię. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 701

Luksusowy powóz

na gumach (kocz) szory oraz platforma do sprzedania. Wiadomość tel. 40-59, Nowy Rynek 5. zdw 44 512

Gramofony płyty, przybory

najtaniej. Aleje Marcinkowskiego 8, piętro. zdw 44 497

Śpichrz

z bocznicą kolejową bardzo tanio na sprzedaż. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 44 590

Dom

z dwoma składami, komisowy i rzeźnictwo w powiatowem mieście, wyższe szkoły i wojsko przy rynku sprzedam. Cena 30 tys. zł, gotówką 25 tys. zł. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek nw 9567

Wileńszczyzna

jedynie najtańszy teren dobrego kupna. Majątki, ośrodki, tereny parcelacyjne i leśne. Zabudowania dobre. Położenie malownicze, gleba dobra, przy kolei, szosie. Jeziora lub rzeki. Spłaty dogodne Dom Komisowy „Zachęta“, Wilno, Mickiewicza 1, telefon 9-05 zdw 44 561

Sprzedam

nadające się do budowy 4 tragarze szyny żelazne 8 mtr. długie, profil 22 cm., 1 słup żelazny, również siano i słomę. Oferty do Kurjera zdw 44 724

Samochód

mały dwuosobowy sport. wyścigowy, piękny okaz dla sportowca sprzedam. Poznań, Dąbrowskiego 33, lakiernia. zdw 44 454

Róże

krzewy, owoce, wysadki rabarberu, szparagów, bzy, winokrzewy kupuje się najlepiej u Pilińskiego, Ogrodnictwo, Górczyn, szosa Okrężna, obok Warowni 9, telefon 70-03. zdw 44 801

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64-25. Pw 9 121-6.73

2 suknie

sprzedam. Młyńska 3, III., lewo. zdw 44 376

Sprzedam

restaurację połączoną z składem kolonjalnym i piekarnią, do tego duży ogród owocowy, warzywny, stacja kolejowa, szkoła i kościół w miejscu. Cena 30.000, wpłaty 20.000, reszta na długie lata hipoteki. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 9568

Rower

trzykołowy (ciężarówka) tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 44 808

Bardzo

tanio sprzedam aparat fotogr. 9 × 12 z kasetami, statywem. — Aleje Marcinkowskiego 23, III. p., podwórze, Frużyńska. zdw 44 730

Rybołówstwo

102 morgi wtem 7 roli, 15 łąki z koniczyną, budynki masywne, wszelkie inwentarze kompletne od Niemca, cena 22 tys., wpłaty 18. Zgłoszenia Dziura, Międzychód, ul. 17 Stycznia 49. zdw 44 803

Wielki dom

ze składem bławatów i konfekcji sprzedam lub wydzierżawię. Najlepsze miejsce, gimnazjum, seminarjum, wydziałowa, fabryczki, sąd. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 806

Domek

pod Poznaniem nowy solidnie zbudowany 4 ubikacje niezupełnie wykończone, ¼ morgi ogrodu, dogodna komunikacja kolejowa i autobusowa przy kupnie mieszkanie wolne od właściciela za 6.500 zł na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 44 791

Do kolejek polnych

łożyska, lasze, antymon, śruby, haki do szyn tanio rozsprzedaje Przewodnik. Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30. zdw 43 480

Gramofon
szafkowy sprzedam. Dąbrowskiego 52, III. prawo. zdw 44 787

Maszyna
damska dobrze utrzymana na sprzedaż. Górna Wilda 121, skład zdw 44 777

Fortepian
„Foerstera" koncertowy tanio sprzedam. Św. Wojciech 7, I. zdw 44 775

Pianino
czarne, krzyżowe, nowe, pierwszorzędne z powodu niewygodnego mieszkania sprzedam bardzo tanio. Aleje Marcinkowskiego 28, w podwórzu, Kino Casino, II. wejście, prawe skrzydło, Jarmuszkiewicz. zdw 44 743

Wózek
sportowy dobrze utrzymany sprzedam tanio. Przemysłowa 33, II. prawo. zdw 44 742

Koń
kasztan, wałach, 6 lat stary, silny zdrowe nogi pod gwarancją na sprzedaż. Karpiński, Kramarska 25. zdw 44 744

Bilard
doskonale utrzymany tanio. Wiadomość Kurjer zdw 44 800

Płaszcz
nowy sportowy model i jedwabny jasny tanio sprzedam. Wszystkich Świętych 8, II. prawo. zdw 44 797

Drut kolczasty
ocynkowany używany tanio rozsprzedaje Przewodnik Centrala Towarów Żelaznych. św. Marcin 30. zdw 43 304

Parcela
na sprzedaż pod Cytadelą 13.000 metrów kwadratowych w całości lub częściowo. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 189

Butelki
apteczne, do wódek, win, do wód mineralnych i gazowych, słoje, gąsiory, butle, demjony, balony, gole i oplatane, również butelki kolorowe do piwa można nabyć po cenach konkurencyjnych w Hucie Szkła „Nieborów" pod Łowiczem, poczta Belchów. Tw 1304

Samochody
wanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda, najnowszego typu. Miejsce szofera oddzielone oszklona przegródką. Dogodne warunki. „Autoruch". Sp. z ogr. odp. w Poznaniu Fabryka karoserji autobusowych, ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów: Naprawa Fordów. Ul. Marszałka Focha, narożnik ul. Palacza, telefon 77-75. Pw 9 673 13.57

Na Wielkanoc
sprzedaje tanio włóczkowe, wełniane, jedwabne garsonki, suknie kloszowe jumpry, pulowery swetry itd. „Tricot". Rom. Szymańskiego 10, III., przy placu Świętokrzyskim. Pw 10 561-54.81

Restauracja
i skład kolonjalny na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 44 616

Traktor
„Fordson" kompl. z pługiem i pasami zapędowemi sprzedam korzystnie i na przystępnych warunkach. P. Kucz, Żabikowo, telefon 6. zdw 44 608

Domek
w Mosinie z ogrodem przy kanale w mieście. Zgłoszenia Michał Dobrowolski zdw 44 607

Parcelę
2 000 mtr. sprzedam. Wilkońskich 11, dawniej Kopczyńskiego (Łazarz. zdw 44 600

Ciężarówkę
1½ tonnową, Ford, w doskonałym stanie, gotową do jazdy sprzedam tanio na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer zdw 44 596

Skład
w śródmieściu z dużym pokojem z powodu zmiany na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 44 594

Samochód ciężarowy
1—1½ tonnowy Ford w dobrym stanie korzystnie sprzeda L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16, telefon 12-42. zdw 43 937

Miąższ jabłeczny
śliwkowy i marmeladę poleca L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16, telefon 12 42. zdw 43 935

Wozy
(robocze) w dobrym stanie, wóz tanio 250.—, platforma dobra tanio 150.—, półszorki dobre tanie 140.— sprzeda L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16, telefon 12-42. zdw 43 936

Willa
z młynem i kaszarnią z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do sprzedania przy wpłacie 40 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 44 398

Sprzedam
kilka parcel budowlanych w ślicznym położeniu. Szender, Mosina. zdw 44 625

Sprzedam
samochód ciężarowy 4 tonnowy korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 44 624

Klacz
8-letnia na sprzedaż. Nowak, Sielska 36. zdw 44 622

Limuzynę
„Chevrolette" mało używaną, stałą koncesją, sprzedam. Adres Kurjer zdw 44 641

Abażury
do lamp elektrycznych i gazowych tanio we firmie Elektromierz, Poznań, ul. Marsz. Focha 32. Tel. 61-02. zdw 43 694/5

Torebki damskie
najelegantsze, teki, portfele, pugilaresy, kufry, walizy, nessesery i inne wyroby skórzane poleca Borzych i S-ka, Poznań, ul. Podgórna 3, własne warsztaty. nw 10 345-6

Jeszcze taniej Gramofony
przytem dobrze znanej jakości z gwarancją — mimo iż nie nazywam się „Tani Sklep", St. Jarosz, ul. 27. Grudnia 3, w podwórzu. zdw 44 680-1

Parcela
budowana za wpłatą 400 zotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 9 570-1

Szafę
tanio sprzedam. Bóżnicza 16, II. piętro, prawo. zdw 44 650

Sprzedamy okazyjnie
aparat do obciągania piwa, maszynę do wyrobu wody sodowej, motor jednokonny prądu stałego i inne przyrządy Zgłoszenia firma T. Żak, Poznań, Różana 14. zdw 44 636

Maszynę
krawiecka sprzedam Kuśnierski, Zielona 5. zdw 44 632

Szwajcarski
karabin strzelecki, sieczkarnia, parnik do ziemniaków, wkołobieg z 4 drabinkami linowemi, centryfuga, stół, prasa owocowa na sprzedaż Engel, Puszczykowo, Domek Idi. zdw 44 628

Rower
tanio sprzedam 60 zł. Łazienna 2, Pieterek. zdw 44 656

Łóżeczko
żelazne białe z materacem sprzedam. Wały Królowej Jadwigi 5, II., prawo. zdw 44 692

Pianino
tylko 1 350 zł dobre, zagraniczne, krzyżowe. Półwiejska 22, parter, prawo. zdw 44 690

Używany Shaping
w dobrym stanie, 300 m/m skok i tokarnia 1 mtr. toku korzystnie do sprzedania. W. Gierczyński, Poznań, św. Marcin 13. zdw 44 688

Karakuły
naplepszej jakości, dobrym stanie sprzedam. Adres Kurjer zdw 44 687

Maszyna
do pisania Remington jak nowa sprzedam tanio Bittner, Auto-Garaże, Dąbrowskiego 79. zdw 44 735

Budulec
Kantówka, szalówka sprzedam tanio Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 44 734

Piekarnia
z nowoczesnem urządzeniem i mieszkaniem światło elektryczne, przy ruchliwej ulicy w mieście powiatowem z powodu choroby korzystnie na sprzedaż. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 16,128. Pw 10 887-16.128

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro, itd kupuje F. Tarkowska. Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Biurko
używane kupimy zaraz. Oferty Kurjer zdw 44 609

Parcele
przy Poznaniu kupię. Oferty Kurjer zdw 44 629

Piekarni
wraz domem, ewentl. z ogródkiem poszukuję celem kupna. — Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 44 754-5

Dom
z ogródkiem, gdzie możnaby urządzić piekarnię, lecz nie koniecznie, kupię. Oferty Kurjer zdw 44 756-7

Lampy
elektryczne w dobrym stanie kupię. Oferty do Kurjera zdw 44 669

Poszukujemy
większej ilości wspólnych szaf używanych ale dobrze utrzymanych do garderoby dla personelu biurowego i fabrycznego i prosimy o złożenie oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. C. 24.46. Pw 10 877-C. 24.46

Motocykl
używany za gotówkę kupię. Oferty z dokładnym opisem do Kurjera zdw 44 793

Majątków
gospodarstw każdej wielkości dla poważnych reflektantów spiesznie celem kupna lub dzierżawy poszukuję. Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, pierwsze piętro. zdw 44 729

Willę
6—8 pokojową Sołaczu, Dębcu kupię za gotówkę. Zarys i cenę złożyć Kurjer zdw 44 776

6 KAMIENICE

Kamienicę
kupię wpłacę 20.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 44 807

Kamienicę
komfortową, wolne mieszkanie, 4 pokoje. Cena 55 000, dochód 7 200 sprzeda Biuro Techniczno - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 44 528

Kamienicę
sprzedam. Mickiewicza 3, mieszkanie wolne. Zgłoszenia u Wuszowej. zdw 44 612

Parcele
pod budowę w Puszczykowie po 2.500 zł sprzedam. Metzler, ul. Młyńska 2, III. p. zdw 44 770

Kamienicę
wartości 380.000 sprzedam zaraz za 250.000. Oferty Kurjer zdw 44 758

7 PIENIĄDZ

25.000 zł
list hipoteczny reszta ceny kupna na folwarku płatne za 2 lata, sprzedam za 20 000. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 16,58. Pw 10 868-16,58

Pożyczki
większej za dobrem oprocentowaniem poszukuje się. Zabezpieczenie hipoteczne na cegielni położonej w Wielkopolsce, wartości 400 000 zł ewentualnie także współpraca. Łaskawe zgłoszenia do „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego pod 14.87. Pw 10 557-14.88

Pożyczki
od 5—10 000 złotych gwarancja hipoteczna na 50 morg. gospodarstwie, poszukuję na wysoki procent. Zgłoszenia Jan Borowiak, Jerka p. Kościan. zdw 44 601

50 %
i gwarancję dam za wypożyczenie 750.— zł na 10 miesięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 662

5.000 zł
przystąpię jako wspólnik, przyjmę posadę kierowniczą. Oferty Kurjer zdw 44 748

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
2 pokojowe z kuchnią, światło elektryczne, 2 lata 1 500 dalsze podług ugody wprost od gospodarza. Adres Kurjer zdw 44 631

Dwa
pokoje kuchnia 1.200, rok dzierżawa. Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 44 769

Mieszkania
4 × 1 pokoju kuchni 800, w tem rok dzierżawy. Sulecki, Strumykowa 3. zdw 44 710

Pokój
używanie kuchni oddam zaraz za pożyczkę 100 złotych. Adres wskaże Kurjer zdw 44 715

Pokój
kuchnia od gospodarza 1 300 złotych. Zgłoszenia „Fragut", Półwiejska 31, I. zdw 44 719

Do
wynajęcia pokój i kuchnia 1 500 zł na 2 lata zgóry. Stanisław Ziemski, Poznań - Starołęka, ul: Pochyła. zdw 44 721

Mieszkanie
dwupokojowe eleganckie, piętro 2 700 wskaże Kurjer zdw 44 727

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia, piękny ogród owocowy, blisko dworca w Starołęce za 2 000 zł zaraz do objęcia. Kniat, Wodna 10. zdw 44 746

Mieszkań
wybór większy każdej wielkości zaraz do objęcia. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 44 786

Mieszkania
pokój kuchnia 1.500, 4 pokoje kuchnia, telefon, śródmieściu, urządzeniem 5.000. Wiadomość: Jankowski, św. Marcin 15, I. zdw 44 782

Mieszkanie
4 pokojowe, kuchnia, duże, ładne słoneczne, czynszem 120 zł, 1—2 lata zgóry. Adres Kurjer zdw 44 824

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje
się 3 pokojowego mieszkania z wygodami, w śródmieściu nie wyżej drugiego piętra czynsz zgóry zapłacę. Adres: Continental Nr. 317 zdw 44 230

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuję, płacę zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 506

Mieszkania
poszukuje małżeństwo z jedną 12-letnią córeczką od 2—5 pokoi za półrocznym czyszem wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 44 619

Mieszkania
pokoju z kuchnią poszukuję. Poznań lub Luboń. Oferty Kurjer zdw 44 658

3—4 pokojowego
mieszkania z wygodami poszukuję. Płacę czynsz zgóry ewentl. przejmę umeblowanie. Oferty Kurjer zdw 44 740

Mieszkania
2—5 pokojowego, meble, bez spiesznie poszukuję. Oferty Kurjer zdw 44 765

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Portjerstwo
2 pokoje, kuchnia, zamienię na takie bez. Adres Kurjer jw 3716

Skład
przyległy pokoik, kuchnia, ulica Półwiejska, zamienię na skład w górnej części jak św. Marcin itd. Oferty Kurjer zdw 44 788

11 POKOJE UMEBL.

Skromny
pokoik panience. Niedźwiedzińska, Pocztowa 26. zdw 44 484

Panienki
na pokój przyjmę. Wolnica 4-5, I., lewo. zdw 44 463

Pana
na wspólny pokój Krasińskiego 14, I., lewo. zdw 44 605

Elegancki
pokój od 1. V. Długa 3, II. lewo. zdw 44 665

Pokój
czysty oddzielny. Kopernika 3, IV. prawe schody. zdw 44 671

Pokój
spokojnemu panu wynajmę zaraz. Wały Król. Jadwigi 5, II., prawo. zdw 44 693

Pokoik
Skryta 8, III. lewo. zdw 44 772

Pokój
wynajmę. Kręta 24, III. prawo. zdw 44 767

Pokój
front. na dwie osoby. Stary Rynek 10, III. wejście ul. Kurzanoga. zdw 44 685

Umeblowany
skromny pokój solidnemu panu zaraz wynajmę. Mostowa 16, III. lewo. zdw 44 718

Słoneczny
frontowy 1—2 intelig. zaraz. — Dąbrowskiego 25a, I., lewo. zdw 44 720

Małżeństwu
lub panu. Umińskiego 12, podwórze, Solik. zdw 44 799

Śródmieście
pokój dla pań, panów Piekary 23, Łopińska. zdw 44 795

Niekrępujący
pokój zaraz. Rybaki 22a, II., wprost. zdw 44 725

Pokój
inteligentnemu panu wynajmę. Strzałowa 7, II., prawo. zdw 44 728

Centrum
pokój panu wynajmę bez pościeli. Mikołajska, Sew. Mielżyńskiego 3. zdw 44 753

Pokój
mały. Wierzbięcice 39 a, IV. zdw 44 778

Pokój
umeblowany dla małżeństwa z używaniem kuchni zaraz lub od 1. 5. Adres wskaże Kurjer zdw 44 780

Panience
wspólny pokój, Szymańskiego 3, III. lewo. zdw 44 810

Przyjmę
pannę na wspólny pokój przy Rynku Wildeckim. Gdzie? wskaże Oredownik zd 44 603

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
w śródmieściu, najchętniej w okolicy St. Rynku pani ośmioletnią córeczka. Oferty Kurjer zdw 44 604

Starsze
bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni od 1. V. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 44 626

Dwuosobowy
elegancko umeblowany pokój frontowy do wynajęcia. Skarbowa 4, parter, Krawczykowa. zdw 44 643

Pokoju
czystego w śródmieściu bez pościeli do 40 zł poszukuje urzędniczka państwowa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 638

Pokoju
skromnego oddzielnem wejściem z klatki schodowej bez pościeli, tanio, szuka studentka zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 44 667

Pokój
z klatki schodowej zaraz do wynajęcia. Staszica 24, II. ptr., lewo. Śmigiel. jw 3717

Pokój
dla panienek. Strzelecka 28 a, parter, lewo, 2 drzwi. zdw 44 676

Pokój
porządny o dwóch łóżkach, bez pościeli odstąpię zaraz. Nowakowski, Ogrodowa 19, III. zdw 44 698

Pokoju
próżnego z niekrępującem używaniem kuchni poszukuje młode małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 763

Pokoju
umebl. poszukuję z śniadaniem. Najchętniej Jeżyce, śródmieście. Oferty, cena Kurjer zdw 44 709

13 LOKALE

Biuro
pokój inteligentnemu panu od 1. 5. wolny. Zgłoszenia od 9—12. Pocztowa 11, II., prawa. zdw 44 340

Lokal
biurowy, 2 pokoje, elegancko urządzony, plac Wolności oddam. Oferty Kurjer zdw 44 526

Obszerny lokal
w którym się mieści dobrze prosperujący skład tapicerski, połączony z hurtownią przyborów tapicerskich, nadający się także na inną branżę jest od 1 maja do wynajęcia. St. Wojcieszak, Krotoszyn. zdw 41 540

Skład paszy
elektrycznym zapędem, dobrze prosperujący sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 623

Dwa
ewentualnie jeden pokój biurowy do wynajęcia Skarbowa 4 parter, Krawczykowa. zdw 44 644

2 ubikacje
blisko Starego Rynku, nadające się na cele handlowe i przemysłowe wprost od gospodarze do wynajęcia. Zgłoszenia H. Karaś, Pocztowa 3. zdw 44 726

14 DZIERŻAWY

Wynajmę
na prowincji skład z urządzeniem i mieszkaniem Zgłoszenia Kurjer zdw 44 033

Kantynę
budowlaną zaraz wydzierżawię. Oferty Kurjer zdw 44 615

Skład
wynajmę. Oferty Kurjer zdw 44 666

Wydzierżawię
stajnię na 8 koni śródmieściu — Czechoski, Wielkie Garbary 8. zdw 44 731

Poszukuję
składu, powiatowe miasto od gospodarza, dzierżawa miesięczna, na cele komisowe. Organizacja, Poznań, Górna Wilda 10. zdw 44 765

Piekarnia
piec piersiowy, wypieka 400 chlebów dziennie, powiatowe miasto, skład, 3 pokoje, dzierżawa 70 miesięcznie na 10 lat, objęcie 6 000, wpłaty 2.000, „Centrum", Żydowska 5. rw 9574

Skład
4 pokoje, kuchnia, nadaje się na każdą branże szczególnie na bławaty, konfekcje, wydzierżawi — właściciel. Adres Kurjer zdw 44 823

15 LETNISKA

W Puszczykowie
wydzierżawię na sezon letni willę z ogrodem o dwóch mieszkaniach 4 pokojowych, całą lub każde mieszkanie osobno. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 221

Na lato
wynajmę pokój z używaniem kuchni w pięknej okolicy nad Wartą, dogodna komunikacja. — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 44 593

Puszczykówko
pokoje z kuchniami wydzierżawię na sezon. Krolich, Puszczykówko. zdw 44 620

25 % upustu
sezon wiosenny Letnisko Mormin-nówko, stacja, poczta Ostroróg, telefon 5, rodziny udogodnienia. Prospekty. zdw 44 645

Ludwikowo,
Puszczykowo, Puszczykówko. Poszukuję pokoju najchętniej z werandą lub balkonem z całkowitem utrzymaniem od 25. 4. rb. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 10 351

2 pokoje
z używaniem kuchni, ubikacja dla służącej na maj i czerwiec odda leśnictwo. Adres wskaże Kurjer zdw 44 805

16 OSOBISTE

Flower browningowy
nowy automatyczny zamienię na mało używany, dobrej marki rakiet lub taki okazyjnie kupię. Oferty Kurjer zdw 44 618

Stasiu
przyjeżdżaj, proszę również o list. Teresa. zdw 44 664

Ted
w czwartek wpół szóstej gdzie zawsze. Mary. zdw 44 705

Obelgę
rzuconą na Stan. Magdziaka, Mylna 3, z ubolewaniem cofam i przepraszam. Józef Nowak. zdw 44 686

Świątecznych
wyrobów nie przechowuję na składzie tylko świeży towar. Confiserie A. Golisz, Wrocławska 32 zdw 44 760

Basiu!
„Apollo" 1. 4. przybyć nie mogłem. Oczekuję jutro czwartek godz. 4.30. R. zdw 44 774

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 31 763

Tłumaczy
i przepisuje na maszynie angielskie, francuskie, niemieckie, polskie — szybko, tanio. Spandowska, Aleje Marcinkowskiego 24, podwórze, prawo, II. nw 9 791

Przechowywanie futer
przez lato pod gwarancją fachowej konserwacji W. Królikiewicz Magazyn futer, ul. Podgórna 6. Nowości sezonowe stale na składzie. Ceny konkurencyjne. Pw 10 761-15.176

Stanowisko
i dobrobyt możesz osiągnąć, kupując los I. klasy Loterji Państwowej za 10 zł w kolekturze Józefa Hławskiego w Sosnowcu, 3-go Maja 23. Zamów — zapłacisz po otrzymaniu losu. nw 10 296

Gramofonów reparacje
wykonuje się pospiesznie, fachowo, tanio. St. Jarosz, ul. 27. Grudnia 3, w podwórzu. zdw 44 682-3

Głuchota
uleczalna. Wynalazek „Eufonja" zademonstrowany specjalistom. Usuwa przytępiony słuch, szum, cieknięcie uszów. Liczne podziękowania. Żądajcie bezpłatne pouczającej broszury. Adres: „Eufonja", Liszki, Kraków. Pw 10 893/4-16.98

Przy najniższych cenach najpiękniejsze obrazy
tylko w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pw 10 384/5-14.72/3

Zastępstwo
przyjmie dobrze zaprowadzony na Pomorzu i w Poznańskiem podróżujący poważnej firmy, która odda do dyspozycji samochód. Szofer zbyteczny ze względu na dokładną znajomość obsługi samochodu i odbyte już ca. 120.000 km bez wypadku. Pierwszorzędne referencje. Łaskawe zgłoszenia do „Par", Toruń, Szeroka 46, pod „325". Pw 10 881-64.125

Maluję
transparenty, plakaty, afisze, napisy. Oferty Kurjer zdw 44 672

Zwózki
wszelkiego rodzaju załatwia szybko, tanio. Czechoski, Wielkie Garbary 8. zdw 44 732

23 OŻENKI

Starszy
wdowiec pragnie poznać celem ożenku wdowę lub pannę do lat 47, która może pożyczyć na kamienice bez długu na pierwszą hipotekę za dobrym procentem 5 do 10 000 zł. Sprawę traktuje na serjo. Poważne oferty proszę z całem zaufaniem kierować do Kurjera zdw 44 598

Mrówka
Piotr Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2. Poważne partje dla pań i panów, dyskrecja ścisła zdw 44 337

Życzenie Świąteczne
Wdowiec lat 30, Polak, przemysłowiec, nie biedny, szuka panny lub młodej wdówki, mogą być biedne lecz piękne. Cel matrymonjalny. Proszę oferty wraz fotografją do Kurjera zdw 44 668

Agronom
lat 42, właściciel 100 morgowego gospodarstwa poszukuje wspólniczki z kapitałem dla wybudowania fabryki ewentl. cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 44 673

Dwie panienki
blondynka, szatynka, lat 24, nie biedne, z braku znajomości pragną poznać panów do lat 35 w celu matrymonjalnym. Panowie inteligentni, dobrze usytuowani zechcą złożyć oferty możliwie z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 44 792. Dyskrecja zapewniona.

Pan
nie tutejszy w średnim wieku poszukuje pani niezależnej, skromnych wymagań. Cel matrymonjalny. Oferty do Kurjera zdw 44 790

24 NAUKA

Nowy zawód
zdobędziesz w ciągu 6—8 tygodni za zł 150 zapisując się na kurs szoferski do najstarszych Kursów Kierowców Samochodowych J. Piątkowskiego w Poznaniu ulica Piotra Wawrzyniaka 28/30 telefon 78-80. zdw 43 893

Mme Dygat-Zakrzewska
Parisienne diplômée Professeur aux cours pratiques de langue française a quelques heures libres dans le matinée S'adresser Ogrodowa 12, au fond de la cour 2 étage à droite zdw 41 514

25 MUZYKA

Pianista (stka)
nad morze potrzebny. Oferty Kurjer zdw 44 706

Trio
lub kwartet wolne od 20. Zgłoszenia: Gdynia, skrytka pocztowa 5 dla „R". up 10 301

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Młody
człowiek ze znajomością języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego, z dłuższą praktyką, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 44 269

Dzielny ekspedjent
z branży bławatów, artykułów męskich i damskich poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdp 44 064

Z kaucją
1.500—2.000 poszukuje posady magazyniera woźnego lub inkasenta Oferty Kurjer zdw 44 025

Technik
budowlany, poszukuje posady zaraz, miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Dombek, Jarocin, Kościuszki. dw 4 799

Chłopiec
dobrze wychowany pragnie wyuczyć się fryzjerstwa na prowincji. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera rw 9575

Ekspedjent
6 letnią praktyką, z branży delikatesów wyszynku, zmieni posadę najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer nw 10 269

Gospodyni
starsza z dobremi świadectwami uczciwa, pracowita poszukuje posady na folwark. Zgłoszenia Kurjer rw 9565

Francuzka
rodowita, sympatyczna, z pierwszorzędnemi referencjami przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 44 404

Młody
inteligentny dobrze wypraktykowany w swym zawodzie bufetowiec - kelner, poszukuje posady od 1 maja lub zaraz W mieście lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 44 441

Książkowa
z kilkoletnią praktyką, biegła w liczeniu, pisząca również na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 44 550

Szofer
ślusarz żonaty, lat 24, z długoletnią praktyką poszukuje stałej posady, miejscowość obojętna. Stefan Ratajczak, Sieraków, pow. Międzychód. zdw 44 554

Poszukuję
magazyniera lub woźnego za złożenie kaucji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 44 613

Pomocnik
gospodarczy sumienny, pracowity, poszukuje posady, chętnie przyjmie jakąkolwiek inną pracę. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 44 610

Bona wychowawczyni
mająca szycie, z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. V., miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 606

Ogrodnik
poszukuje posady, zakłada ogrody przy willach i porządkuje z własnym materjałem tanio. — Oferty Kurjer zdw 44 599

Szofer
szuka posady inkasenta, woźnego lub magazyniera lat 28. Kawaler ze znajomością polskiego i niemieckiego języka, kaucja 1 500 zł. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 630

Panienka.
lat 17 (Poznanianka), która pracowała już w biurze przyjmie posadę na prowincji do biura lub składu. Oferty Kurjer zdw 44 647

Osoba
znająca wszelką prace domową, dobre gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady u samotnej osoby, również gdzie dzieci. Zajmie się całym domem od 1. lub 15. 5. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 779

Urzędnik gospodarczy
który ostatnie lata pracował w biurach wojskowych, prosi o posadę pisarza gospodarczego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 44 634

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Upiory Stepu".
Casino: „Miłość bez grosza".
Collosseum Włóczęgi Morza.
Dom Rzemieślniczy, ul. Fr. Ratajczaka 21: „Chrystus Zwyciężył".
Edison: „Spelunka".
Metropolis: „Przybłęda".
Odeon: „Dzwonnik z Notre Dame".
Reinassance: „Naszyjnik za 1 000 000 dolarów i karjera Cowboya".
Słońce: „Parada wiosenna".
Wilsona: „Upadek Babilonu".

Szofer
ślusarz kawaler lat 26, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty do Kurjera zdw 44 046

Pierwszorzędne
siły kuchmistrz i kuchmistrzyni, znające warszawską i francuską przyjmą posadę na sezon latowy. Oferty Kurjer zdw 44 712

Dziewczyna
wiejska z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 44 670

Posługaczka
z gotowaniem na cały dzień z dobrem świadectwem może się zgłosić. Grobla 7, I. lewo. rw 9569

Ślusarze
z praktyką do 2 lat mogą się zgłosić Pepece, Noskowskiego 3. Pw 10 879-16,119

Ekspedjentka
inteligentna, możliwie muzykalna dzielna siła, potrzebna zaraz. St. Pełczyński, ul. 27 Grudnia 1. Pw 10 878-16,121

Potrzebna
dziewczyna zaraz do wszystkiego ul. Prusa 20, restauracja. jw 3718

Poszukuję
wspólnika do składu rzeźnickiego na prowincji zarazem szofera z kaucją. Oferty Kurjer zdw 44 637

Biegłej
maszyniarki do robienia pończoch poszukuje Fabryka Kołder, Żydowska 36. Zgłoszenia od 5—7 godziny. zdw 44 738

Pp 10737-15,140

Poszukuję
posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 44 639

Rutynowany
żelaźniak do składu detalicznego lub magazyniera poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 44 635

Pokojówka
poszukuje posady w Warszawie. Oferty Kurjer zdw 44 659

Posady
z gotowaniem od 1 maja poszukuję. Oferty Kurjer zdw 44 750

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz lub później szuka posady. Oferty Kurjer zdw 44 646

28 WOLNE MIEJSCA

Młodszy
czeladnik kołodziejski szuka pracy zaraz lub później. Zgłoszenia Orędownik zd 44 453

Kucharka - pokojowa
dobrze gotująca potrzebna od 1 maja na wieś do małej rodziny. Zgłoszenia z odpisem świadectw i żądaną pensją do Kurjera Poznańskiego zdw 44 553

Kolporterów
do sprzedaży nowego wydania Księgi Adresowej miasta Poznania, za wysoką prowizją poszukuje się Oferty Kurjer zdw 44 333

Szofer
na autobus z wieloletnią praktyką, dobremi referencjami trzeźwy, dobry kierowca, potrzebny zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 44 403

Fryzjerka
lub kursistka może się zgłosić. Kaczanowski, Matejki 48/49. zdw 44 438

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Kaczanowski, Matejki 48/49. zdw 44 437

Nowy zawód
zdobędziesz w ciągu 6—8 tygodni za zł 150.— zapisując się na kurs szoferski do najstarszych kursów kierowców samochodowych J. Piątkowskiego w Poznaniu, ul. Piotra Wawrzyniaka 28-30, tel. 78-80. zdw 43 894

Pierwszorzędnego
skrzypka i pianiste z wielkim repertuarem lub kwartet kompletny dla kina i lokalu poszukuje zaraz Oferty zaraz możliwie z fotografją nadesłać do: Dom Teatralny N. Żabiński Tczew, telefon 281 nw 10 338

Pierwszorzędna kuchmistrzyni
potrzebna na sezon latowy do pensjonatu nad morze. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 44 552

Uczeń lub wolontarjusz
uczciwy i chętny z odpowiedniem wykształceniem może się zgłosić. J. Wituski, skład kolonjalny, delikatesów i restauracja. Kcynia. nw 10 308

Panowie i panie
poszukiwani do zawierania poważnych transakcyj. Korzystna sposobność szybkiego zarobku dla inteligentnych osób każdego wieku. Szczegółowe oferty pod zdw 44 359 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Fryzjerski
pomocnik młodszy, dzielny, może się zgłosić. Cieśliński, Wrocławska 38. zdpw 44 597

Trio
lub kwartet wolne od 20 Zgłoszenia: Gdynia skrytka pocztowa 5 dla „R". np 10 301

Dla Pani
Najmodniejsze fasony
Pasów gorsetowych
oraz **Biustonoszy**
w największym wyborze. Wszelkie przybory do gorsetów po najniższej cenie.
Paski z 2 p. podwiązek już od zł 3,75 w firmie
S. Kaczmarek
ul. 27 Grudnia 20.
Pw 10 772-14,172

Szoferowi
młodemu, uczciwemu, skromnemu odstąpię stałą posadę za 300 zł. Oferty szczegółowe Kurjer zdw 44 657

Dziewczyna
najchętniej sierota uczciwa i skromna do lekkich prac domowych potrzebna. Zgłoszenia po południu 5—8 Górna Wilda 107, parter, prawo. zdw 44 640

Dziewczyna
jako pokojowa rzetelna i pracowita z świadectwami może się zgłosić do obywatelskiego domu, pensja wysoka, posada stała. Łaskawe oferty Kurjer jw 3719/20

Nowy zawód dla kobiet
Doradczyń dietetycznych ze znajomością wykwintnej kuchni na posady do szpitali, sanatorjów, pensjonatów, zakładów wychowawczych Nowy kurs 6-tygodniowy rozpocznie się wkrótce. Zapisy Biuro Kursów Gospodarczo-Zawodowych w Poznaniu, św. Marcin 69. nw 10 330

Dziewczę
do odnoszenia bielizny i nauki szycia potrzebne. Wierzbięcice 24 a, Grochowski. zdw 44 617

Na prowincji
poszukuje się młodszego urzędnika biurowego, najlepiej praktykanta. Język francuski i niemiecki wymagany. Całkowite utrzymanie w francuskiej rodzinie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 44 611

Potrzebny
zaraz młodszy pomocnik do restauracji z kaucją 1 000—1 500 zł. Oferty Kurjer zdw 44 595

Przedstawicielstwo
dam poważnemu reflektantowi na województwo Poznańskie, Pomorskie, Śląskie, zbieranie ogłoszeń do poważnego wydawnictwa. Zgłoszenia pisemne Warszawa, Stalowa 12-2 a. Szyperski. zdw 44 365

Osoba
umiejąca pięknie cerować bieliznę, pończochy, może się zgłosić. Telefon 3383. zdw 33 627

Apteka
pod Białym Orłem w Buku pod Poznaniem (½ godziny koleją), poszukuje na dogodnych warunkach od 1 maja r. b. albo później elewa początkującego albo magistra bez praktyki. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków. zdw 44 621

Fryzjerki
która przyjmie czesanie w domu (Przezcznica) zaraz poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 661

Służąca
młodsza potrzebna Wilda, św. Czesława 1 skład. zdw 44 663

Panienki
inteligentnej poszukuję od 1 maja do trzech dziewczynek 4—8 lat. Zgłoszenia z odpisami świadectw Doktorowa Zambrzycka, Grudziądz, Ogrodowa 35. dw 4821

Dziewczyna
do dzieci ze świadectwami potrzebna zaraz. Jasna 9, III. zdw 44 704

Służąca
młodsza do wszystkiego potrzebna zaraz. Musiał, Grobla 27a, I. zdw 44 701

Dziewczę
do dzieci potrzebne zaraz. Jus, Warszawska 7. zdw 44 700

Szlifiarz
może się zgłosić. Pepece, Noskowskiego 3. Pw 10 880-16,120

Dwie marszantki
mogą się zgłosić. I. Urbanowicz, Kanałowa 18. zdw 44 798

Duży zarobek
osiągnąć może każdy bez ryzyka przez sprzedaż użytecznych i wszędzie używanych artykułów. Bliższych informacyj udziela Klemens Schreiber, Ostrowite, koło Chojnic (Pomorze). zdw 44 804

Prasowacz
do damskiej konfekcji oraz panienki do ręcznego szycia potrzebne. Żydowska 29, Strum. zdw 44 733

Dziewczyna
lat 14—15 na po południu. Kamińska, Kanałowa 3. zdw 44 749

Fryzjerka
i pomocnik na wypomóżkę potrzebni. Kanałowa 3. zdw 44 745

Poważne
biuro przyjmie uczciwego pracownika (czkę) z wkładem (udziałem) około 1 000 złotych gotówką. Dochody bardzo wysokie. Oferty, życiorys Kurjer zdw 44 739

Kilku
biegłych przykrawaczy poszukuje Fabryka obuwia, Wrocławska 15. zdw 44 741

Książkowy (a)
obznajmiony z prowadzeniem żurnala ameryk. potrzebny. Zgłoszenia z podaniem pensji i odpisami świadectw do Kurjera zdw 44 723

Służąca
potrzebna zaraz. Skarbowa 18, w podwórzu, parter, prawo, Monkiewicz. zdw 44 784

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Pawlak, Wodna 26, wchód Klasztorna. zdw 44 781

Dziewczyna
zdrowa i czysta, potrzebna do domu lekarza na prowincji do wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia Kurjer dw 4819

Chętnego młodzieńca wzgl. wolontarjusza
do wszelkich prac ekspedycyjnych, magazynowych i biurowych poszukuje poważna firma mleczarsko - techniczna w miejscu. Wymagane języki: polski i niemiecki, pilna i sumienna praca Oferty z życiorysem i poleceniem do Kurjera zdw 44 696

Kobieta
do urzątania biur potrzebna. — Zgłoszenia Wyspiańskiego 2, Krych. zdw 44 695

Chłopców
i kobiety do gazet. Polonia, pl. Wolności 9. zdw 44 702

Służąca
uczciwa z gotowaniem potrzebna zaraz. Krotoszyńska, Bóżnicza 15. zdw 44 699

Dziewczę
do dzieci z ładnem cerowaniem i do pomocy w domu zaraz. Pucińska, Fr. Ratajczaka 33. zdw 44 691

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. Zgłoszenia Towarzystwo Kontynentalne dla Handlu Żelazem, Piekar 16-17, I. p. zdw 44 679

Pewny byt
oddam z powodu choroby stoisko obuwia na rynkach. Potrzebna 650 zł. Niewpracowanego pouczę. Zielonacki, Zwierzyniecka 18. zdw 44 678

Potrzeba
3 ludzi do sprzedaży nocą kiełbasek, lodów kaucja 50 zł. Górna Wilda 48, Lewandowski, u Zaremby, garaż. zdw 44 684

Służąca
do wszystkiego z własną pościelą potrzebna zaraz. Piekarnia, Górna Wilda 51. zdw 44 737

Służąca
młodsza potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, III. piętro. zdw 44 675

Służąca
wiejska z gotowaniem do wszystkiego potrzebna od 1 maja miesięcznie 60 zł. Podanie dotychczasowych miejsc zajęć. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 44 736

Apteka
małomiejska Wlkp. szuka stałego aptekarza zastępcy. Oferty Kurjer dw 4812

Fryzjerka
potrzebna. Małe Garbary 1. zdw 44 773

Fryzjer
damsko-męski może się zgłosić S. Ratajczak, Aleje Marcinkowskiego 20. zdw 44 771

Dziewczę
do dziecka na cały dzień potrzebne zaraz. Kasprzyk, Grobla 17. zdw 44 764

Młodsza bufetowa
obeznana z aparatem Expresso potrzebna zaraz. Cristal, Gwarna 20. zdw 44 761

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę może się zgłosić. B. Wyskok, Luboń. zdw 44 762

Chłopiec
lat 14, bufet kino Colosseum. zdw 44 766

Uczniów
instalatorskich przyjmie zaraz. — Władysław Kowalski, Szkolna 11 zdw 44 759

Modelki
zgrabnej szuka art. malarz. — Oferty Kurjer zdw 44 751

Służąca
do wszelkich prac domowych, umiejąca dobrze gotować, potrzebna od 1 maja. Skład obuwia, św. Marcin 64. zdw 44 703

Pomocnik
fryzjerski na piątek i sobotę potrzebny. Gołębia 10-11. zdw 44 707

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę potrzebny. Drzewiecki, Woźna 16. zdw 44 714

Fryzjer
na wypomóżkę. Matejki 7. zdw 44 783

Od 1 maja
poszukuję panny z lepszej rodziny, dobrze wychowanej, uczciwej skromnej, czystej, lubiącej dzieci do 20 miesięcznej dziewczynki i niemowlęcia. (Adwokatowa w powiatowem mieście.) Warunek: musi mówić poprawnie po polsku Oferty z podaniem warunków, dokładnym życiorysem o ile możliwie z fotografją, którą się zwraca do Kurjera Poznańskiego pod dw 4814

Humor zagraniczny

— Złapałem trzy karpie.
— Dzisiaj?
— Nie, w ciągu bieżącego roku.

(London Opinion) S. F.

Przedpłata za maj 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14.80 pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.